

Pradžia>Nagrinėjimas teisme>Civilinės bylos>Procesiniai terminai

Procesiniai terminai

Jei kilus civiliniam ginčui manote, kad gali tekti bylinėtis, turite prisiminti, kad ieškinį galima pareikšti tik per nustatytą terminą.

Visose šiuolaikinėse teisinėse sistemose, įskaitant 28 valstybes nares, taikomas ribotas civilinio ieškinio pareiškimo terminas. Įvairių valstybių teisės aktai, pagal kuriuos skaičiuojami senaties terminai, labai skiriasi pagal tai, koks termino ilgis, nuo kurio būtent momento jis pradedamas skaičiuoti ir dėl kokie veiksmo ar įvykio jis sustabdomas arba nutraukiamas. Teisė, kurios pagrindu pareiškiamas ieškiny, taikoma ir jo pareiškimo termino skaičiavimui.

Spustelėjus kurios nors šalies vėliavą, bus pateikta išsami tos šalies informacija.

Paskutinis naujinimas: 18/01/2019

Šį puslapį tvarko Europos Komisija. Šiame tinklalapyje pateikta informacija nebūtinai atitinka Europos Komisijos oficialią poziciją. Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą informaciją arba duomenis. Informacija apie ES tinklalapių autorių teises pateikiama teisiniame pranešime.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba  neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas.


Procesiniai terminai - Belgija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Terminai numatyti daugelyje Teismų kodekso (pranc. *Code judiciaire*, ol. *Gerechteljk Wetboek*) vietų.

Vis dėlto Teismų kodekse naudojami laikotarpiai patenka į dvi kategorijas, t. y. laukimo laiko ir pabaigos terminų kategorijas.

Laukimo laikas yra laikotarpis, turintis pasibaigti. Asmuo turi laukti, kol toks laikotarpis pasibaigs, ir tik tada gali būti atliktas tam tikras teisinis veiksmas.

Laukimo laiko pavyzdys yra  **teismo** šaukimo išdavimo terminas. „Teismo šaukimo termino“ turi būti laikomasi nuo šaukimo įteikimo dienos iki preliminarus posėdžio dienos. Šis terminas yra aštuonios dienos tais atvejais, kai išsamiam civiliniame procese išduodamas šaukimo raštas, ir dvi dienos preliminariniame procese.

Pabaigos terminas yra laikotarpis, per kurį turi būti atlikti tam tikri teisiniai veiksmai, vėliausiai paskutinę termino dieną,  **dies ad quem**; jeigu šio termino nesilaikoma, netenkama teisės imtis šių teisinių veiksmų.

Pabaigos termino, per kurį galima pasinaudoti teisių gynimo priemone, pavyzdžiai:

ieškinio atsakovui skiriamas mėnesio terminas sprendimui apeliacine tvarka apskūsti (Teismų kodekso 1051 straipsnis), pradedamas skaičiuoti nuo sprendimo įteikimo dienos;

mėnesio terminas už akių priimtą sprendimui užprotestuoti (Teismų kodekso 1048 straipsnis), pradedamas skaičiuoti nuo sprendimo įteikimo dienos;

trijų mėnesių terminas skundui kasaciniam teismui (pranc. *Cour de cassation*, ol. *Hof van Cassatie*) paduoti (Teismų kodekso 1073 straipsnis);

trečiajam asmeniui skiriamas trijų mėnesių terminas prieštaravimams pateikti (Teismų kodekso 1129 straipsnis);

trisdešimties dienų terminas prieštaravimui, kuriuo siekiama nušalinti teisėją, pateikti (Teismų kodekso 1142 straipsnis);

šešių mėnesių terminas prašyti persvarstyti galutinį sprendimą (Teismų kodekso 1136 straipsnis).

Metų terminas (nuo sprendimo priėmimo), per kurį turi būti įteiktas teismo sprendimas už akių (Teismų kodekso 806 straipsnis), taip pat yra pabaigos terminas.

Teismo šaukimo išdavimo laikotarpis yra laukimo laikas.



Teismų kodekso 707 straipsnyje nurodyta, kad įprastas pagrindinio šaukimo rašto egzemplioriaus įteikimo terminas atsakovams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta arba gyvenamoji vieta yra Belgijoje, – aštuonios dienos.


Ta pati nuostata galioja, kai:

1. teismo šaukimas įteikiamas Belgijoje deklaruotu įteikimo adresu;

2. asmuo, kuriam įteikiamas teismo šaukimas, neturi žinomos nuolatinės gyvenamosios vietos ar gyvenamosios vietos Belgijoje ar užsienyje;

3. kai teismo šaukimas Belgijoje asmeniškai įteikiamas proceso šaliai, kurios gyvenamoji vieta yra užsienyje.

Teismo šaukimo terminas preliminariniame procese sutrumpinamas iki dviejų dienų ( **Teismų kodekso 1035 straipsnis**). Teismo šaukimo terminas  **teismo** nutarties dėl turto arešto atveju taip pat yra dvi dienos – šis terminas toks pat kaip preliminariniame procese.



Kai atsakovas Belgijoje neturi gyvenamosios vietos, nuolatinės gyvenamosios vietos ar įteikimo adresu, „pagrindiniai terminai“ – aštuonios ir dvi dienos – šiuo tikslu pratęsimi pagal  **Teismų kodekso 55 straipsnį**.



Termino pratęsimo (t. y. aštuonios arba dvi dienos + ...) trukmė yra tokia:

1. penkiolika dienų, kai proceso šalis gyvena kaimyninėje šalyje arba Jungtinėje Karalystėje;


2. trisdešimt dienų, kai proceso šalis gyvena kitoje Europos šalyje;




3. aštuoniasdešimt dienų, kai proceso šalis gyvena kitame pasaulio regione.

Tačiau šis termino pratęsimas turi būti numatytas įstatyme. Teismo šaukimo terminas nustatytas  **Teismų kodekso 709 straipsnyje**, o teismo šaukimo preliminariniam procesui terminas –  **Teismų kodekso 1035 straipsnyje**.

Konkrečiais atvejais teismo šaukimą gali prireikti įteikti labai greitai. Tokiais atvejais prašymą sutrumpinti terminus kompetentingam teismui gali pateikti advokatas arba teismo antstolis ( **Teismų kodekso 708 straipsnis** – išsamiam procesui,  **Teismų kodekso 1036 straipsnis** – preliminariniam procesui).

Kai įteikiamas teismo šaukimas, teismo antstolis taip pat įteikia šio sprendimo kopiją, taip informuodamas atsakovą, kad duotas leidimas sutrumpinti teismo šaukimo išdavimo terminą.

Vienas iš svarbių termino aspektų yra jo **apskaičiavimas**. Atitinkama procedūra išdėstyta  **Teismų kodekso 48–57 straipsniuose** (t. y. Teismų kodekso pirmosios dalies VIII skyriuje) (žr. toliau).

Šie straipsniai susiję su bendraisiais klausimais (48–49 straipsniai), pabaigos terminu (50 straipsnio 1 dalis), termino  **apskaičiavimu** (52 straipsnis, 53 straipsnio 1 dalis, 53a, 54 ir 57 straipsniai),  **nenugalimos jėgos** (*force majeure*) atvejais,  **termino pratęsimu** (50 straipsnio 2 dalis, 51 straipsnis, 53 straipsnio 2 dalis, 55 straipsnis) ir proceso sustabdymu dėl vienos proceso šalies mirties (56 straipsnis).

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Sausio 1 d. (Naujieji metai)

Velykų sekmadienis ir Velykų pirmadienis (kintamos datos)

Gegužės 1 d. (Darbo diena)

Šeštinės (šeštas ketvirtadienis po Velykų sekmadienio)

Sekminės ir Sekminių pirmadienis (septintas sekmadienis ir pirmadienis po Velykų sekmadienio)

Nacionalinė nedarbo diena: Liepos 21 d.

Rugpjūčio 15 d. (Žolinės)

Lapkričio 1 d. (Visų Šventųjų diena)

Lapkričio 11 d. (1918 m. paliaubos)

Gruodžio 25 d. (Kalėdų diena)

Šis sąrašas **nejtrauktas** į Teismų kodeksą.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Žr. pirmiau pateiktą 1 klausimą.

4 Kai tam tikrą veiksma ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradamas skaičiuoti terminas?

Taisyklė: *dies a quo* (= dokumento / įvykio, dėl kurio atsiranda terminas, diena) į terminą NEĮTRAUKTA, o *dies ad quem* (= paskutinė diena) ĮTRAUKTA („*dies a quo non computatur in termino*“).

☞ **Teismų kodekso 52 straipsnis:** „Terminas skaičiuojamas nuo vidurnakčio iki vidurnakčio. Jis skaičiuojamas nuo dienos, einančios po dokumento arba įvykio, dėl kurio atsiranda terminas, datos ir apima visas dienas, įskaitant šeštadienius, sekmadienius ir valstybines šventes.“

Taigi, terminas pradamas skaičiuoti ne teismo šaukimo ar teismo sprendimo įteikimo dieną (*dies a quo*), o po jos einančią dieną (konkrečiau – nuo tos dienos vidurnakčio).

Pvz., kai teismo šaukimas įteikiamas gegužės 4 d., pirmadienį (*dies a quo*), tai ☞ **teismo šaukimo išdavimo terminas** pradamas skaičiuoti gegužės 5 d.

Kitaip tariant, pirmoji aštuonių dienų termino diena bus gegužės 5 d., antradienis.

Jeigu gegužės 4 d. sutampa su penktadieniu, teismo šaukimo išdavimo terminas pradamas skaičiuoti gegužės 5 d., šeštadienį. Pirmoji teismo šaukimo išdavimo termino diena gali sutapti su šeštadieniu, sekmadieniu ar valstybine švente.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

A/ Įteikia teismo antstolis:

Remiantis Teismų kodekso 57 straipsniu, jeigu įstatyme nenumatyta kitaip, prieštaravimų pateikimo, apeliacinio skundo ir kasacinio skundo padavimo terminas pradamas skaičiuoti nuo sprendimo įteikimo asmeniškai arba gyvenamojoje vietoje arba prirėkus – nuo pristatymo arba kopijos palikimo, kaip išdėstyta ☞ 38 ir ☞ 40 straipsniuose.

Tiems asmenims, kurie Belgijoje neturi nei nuolatinės, nei pasirinktos ar kitos gyvenamosios vietos, ir tais atvejais, kai pranešimas neįteikiamas asmeniškai, terminas pradamas skaičiuoti nuo teismo šaukimo kopijos paskelbimo arba pastaruoju atveju – nuo teismo šaukimo kopijos pateikimo prokurorui.

Jeigu teismo šaukimas įteikiamas teisiškai nekompetentingiems asmenims, terminas nepradedamas skaičiuoti, kol sprendimas bus įteiktas jų teisiniam atstovui.

B/ Pranešimas popieriuje (paštu):

Pagal Teismų kodekso 53a straipsnį proceso šaliai, į kurią kreipiamasi, terminai, kurie skaičiuojami nuo pranešimo popieriuje datos, jeigu įstatyme nenumatyta kitaip, pradami skaičiuoti:

jeigu pranešimas buvo įteiktas teismo laišku arba registruotu laišku, kurio gavimas patvirtintas, – kitą dieną po laiško pristatymo į adresato gyvenamąją vietą arba prirėkus dabartiniu proceso šalies adresu arba įteikimo adresu;

jeigu pranešimas buvo pristatytas registruotu laišku arba paprastu laišku, – trečią darbo dieną po laiško perdavimo pašto tarnyboms dienos, išskyrus atvejus, kai adresatas gali įrodyti kitaip;

jeigu pranešimas buvo įteiktas pristatant ir pristatymas buvo patvirtintas, – kitą dieną.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Taisyklė: *dies a quo* (= dokumento / įvykio, dėl kurio atsiranda terminas, diena) į terminą NEĮTRAUKTA, o *dies ad quem* (= paskutinė diena arba termino pabaigos diena) – ĮTRAUKTA.

DIES A QUO:

☞ **Teismų kodekso 52 straipsnis:** „Terminas skaičiuojamas nuo vidurnakčio iki vidurnakčio. Jis skaičiuojamas nuo dienos, einančios po dokumento arba įvykio, dėl kurio atsiranda terminas, datos ir apima visas dienas, įskaitant šeštadienius, sekmadienius ir valstybines šventes.“

Taigi, terminas pradamas skaičiuoti ne teismo šaukimo ar sprendimo įteikimo dieną (*dies a quo*), o kitą dieną (konkrečiau – tą dieną nuo vidurnakčio).

Pvz., kai teismo šaukimas įteikiamas gegužės 4 d., pirmadienį (*dies a quo*), ☞ **teismo šaukimo išdavimo terminas** pradamas skaičiuoti gegužės 5 d. Kitaip tariant, pirmoji aštuonių dienų termino diena yra gegužės 5 d., antradienis.

Jeigu gegužės 4 d. sutampa su penktadieniu, teismo šaukimo išdavimo terminas pradamas skaičiuoti gegužės 5 d., šeštadienį. Pirmoji teismo šaukimo išdavimo termino diena gali sutapti su šeštadieniu, sekmadieniu ar valstybine švente.

DIES AD QUEM:

☞ **Teismų kodekso 53 straipsnis:** „Termino pabaigos diena įtraukiama į terminą. Tačiau jeigu ši diena sutampa su šeštadieniu, sekmadieniu arba ☞ **valstybine švente**, pabaigos diena perkeliama į kitą darbo dieną.“

Dies ad quem yra diena, kurią baigiasi terminas. Ši diena įtraukiama į terminą ir todėl tai yra paskutinė termino diena.

Tačiau jeigu ši *dies ad quem* sutampa su šeštadieniu, sekmadieniu arba valstybine švente, ši termino pabaigos diena bus perkeliama į kitą darbo dieną.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Pagal Teismų kodekso 52 straipsnį terminas skaičiuojamas nuo vidurnakčio iki vidurnakčio. Jis skaičiuojamas nuo dienos, einančios po dokumento arba įvykio, dėl kurio atsiranda terminas, datos ir apima visas dienas, įskaitant šeštadienius, sekmadienius ir valstybines šventes.

Tačiau oficialus dokumentas teismo kanceliarijoje gali būti užregistruotas tik tomis dienomis ir valandomis, kuriomis teismo kanceliarija yra atvira visuomenei.

Čia kalbama apie **kalendorines dienas**.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Pagal Teismų kodekso 54 straipsnį terminas mėnesiais arba metais skaičiuojamas nuo tam tikros mėnesio dienos numerio iki to paties mėnesio dienos numerio.

Šis straipsnis taikomas tik mėnesiais arba metais skaičiuojamiems terminams (pvz., terminui prieštaravimams pateikti arba apeliaciniam skundui paduoti, kuris yra vienas mėnuo) ir, aiškinamas kartu su Teismų kodekso 53 straipsniu, reiškia, kad vieno mėnesio terminas, pavyzdžiui, ne visada yra 30 ar 31 diena, o gali būti ir ilgesnis ar trumpesnis.

Mėnesio dienos numeris reiškia pirmąją termino dieną, t. y. kitą dieną po teismo šaukimo įteikimo.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Pagal Teismų kodekso 53 straipsnio 1 dalį termino pabaigos diena (t. y. *dies ad quem*) įtraukiama į terminą.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Teismų kodekso 53 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad jeigu ši termino pabaigos data sutampa su šeštadieniu, sekmadieniu arba valstybine švente, termino pabaigos diena perkeliama į kitą darbo dieną.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

a/ terminai, dėl kurių neprarandama teisė:

Teismų kodekso 49 straipsnyje teigiama, kad terminai nustatyti teisės aktuose, o teisėjas terminus nustato tik tada, kai tai leidžiama pagal teisės aktus.

Pagal Teismų kodekso 51 straipsnį teisėjas gali sutrumpinti arba pratęsti terminus, kuriems suėjus tam tikra teisė neprarandama. Jeigu įstatyme nenumatyta kitaip, terminą galima pratęsti ne ilgiau negu pradinio termino trukmei, o pratęsus neleidžiama jo pratęsti dar kartą, išskyrus atvejus, kai esama svarbių priežasčių tai padaryti; sprendime turi būti nurodytos priežastys.

b/ proceso šalis, Belgijoje neturinti nei nuolatinės, nei kitos gyvenamosios vietos ar įteikimo adreso:

Pagal Teismų kodekso 55 straipsnį tais atvejais, kai teisės aktuose numatyta, jog proceso šaliai, Belgijoje neturinčiai nei nuolatinės, nei kitos gyvenamosios vietos ar įteikimo adreso, nustatyti terminai turi būti pratęsimi, jie pratęsimi:

penkiolika dienų, jeigu proceso šalis gyvena kaimyninėje šalyje arba Jungtinėje Karalystėje;

trisdešimčia dienų, jeigu proceso šalis gyvena kitoje Europos šalyje;

aštuoniasdešimčia dienų, jeigu proceso šalis gyvena kitame pasaulio regione.

c/ per teismo atostogas:

Pagal Teismų kodekso 50 straipsnio 2 dalį [1048](#), [1051](#) ir [1253c](#) straipsnių c ir d punktuose nustatytas apeliacinio skundo padavimo ir prieštaravimų pateikimo terminas, pradedamas ir baigiamas skaičiuoti per teismo atostogas, pratęsiamas iki penkioliktosios naujų teismo darbo metų dienos.

Teismo atostogos pradedamos kiekvienų metų liepos 1 d. ir baigiamos rugpjūčio 31 d.

Kai apeliacinio skundo padavimo ar prieštaravimų pateikimo terminas pradedamas ir baigiamas skaičiuoti šiuo laikotarpiu, šio termino *dies ad quem* pratęsiamas iki rugsėjo 15 d.

pavyzdys: sprendimas įteikiamas birželio 30 d. (*dies a quo*). Pirmoji termino diena sutampa su liepos 1 d., o *dies ad quem* sutampa su liepos 31 d.

pavyzdys: sprendimas įteikiamas liepos 31 d. (*dies a quo*). Pirmoji termino diena sutampa su rugpjūčio 1 d., o *dies ad quem* sutampa su rugpjūčio 31 d.

Abiejuose pavyzdžiuose ir pirmoji termino diena, ir *dies ad quem* sutampa su teismo atostogomis, todėl terminas pratęsiamas iki rugsėjo 15 d., t. y. paskutinės dienos, kurią galima paduoti apeliacinį skundą ar pateikti prieštaravimus.

pavyzdys: sprendimas įteikiamas birželio 29 d. Pirmoji termino diena sutampa su birželio 30 d. *Dies ad quem* sutampa su liepos 29 d.

pavyzdys: sprendimas įteikiamas rugpjūčio 1 d. Pirmoji termino diena sutampa su rugpjūčio 2 d. *Dies ad quem* sutampa su rugsėjo 1 d.

Abiejuose pavyzdžiuose arba pirmoji termino diena, arba *dies ad quem* nesutampa su teismo atostogomis, todėl terminas iki rugsėjo 15 d. nepratęsiamas.

Atkreipkite dėmesį, kad Teismų kodekso 50 straipsnio 2 dalis (pratęsimas dėl teismo atostogų) gali būti taikoma kartu su Teismų kodekso 53 straipsnio 2 dalimi (termino pabaigos perkėlimas į kitą darbo dieną, kai ji sutampa su šeštadieniu, sekmadieniu arba valstybine švente), kai paskutinė teismo atostogų diena, rugpjūčio 31 d., sutampa su šeštadieniu ar sekmadieniu, o paskutinė termino diena (*dies ad quem*) sutampa su rugpjūčio 31 d.

Šiuo atveju Teismų kodekso 50 straipsnio 2 dalis taikoma pirmiau, prieš taikant Teismų kodekso 53 straipsnio 2 dalį.

Hipotetinis atvejis:

Oficialus dokumentas įteikiamas liepos 31 d. Apeliacinio skundo padavimo ar prieštaravimų pateikimo terminas prasideda rugpjūčio 1 d. ir baigiasi rugpjūčio 31 d. Rugpjūčio 31 d. sutampa su šeštadieniu arba sekmadieniu.

Teismų kodekso 50 straipsnio 2 dalis: pirma ir paskutinė termino dienos sutampa su teismo atostogomis, todėl terminas pratęsiamas iki rugsėjo 15 d.

Tik tais atvejais, kai rugsėjo 15 d. sutaps su šeštadieniu ar sekmadieniu, bus taikoma 53 straipsnio 2 dalis ir paskutinė termino diena bus perkelta į pirmadienį.

d/ proceso šalies, kuriai leidžiama pateikti prieštaravimus arba paduoti apeliacinį skundą, mirtis:

Pagal Teismų kodekso 56 straipsnį, mirus proceso šaliai, jai skirtas terminas prieštaravimams pateikti arba apeliaciniam skundui paduoti sustabdomas.

Šio termino eiga atnaujinama tik tada, kai sprendimas iš naujo įteikiamas mirusios proceso šalies gyvenamojoje vietoje; jeigu sprendimas įteikiamas prieš baigiantis turto aprašo parengimo ir išnagrinėjimo terminams, naujasis terminas pradedamas skaičiuoti tik pasibaigus tiems terminams.

Šis sprendimas gali būti bendrai įteiktas paveldėtojams, nenurodant jų pavardės ir profesinio vardo. Vis dėlto bet kuriai suinteresuotajai šaliai gali būti netaikoma sprendimo įteikimo termino pabaiga, jeigu paaiškėja, kad ta šalis apie įteikimą nežinojo.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Paprastai pagal Teismų kodekso 1050 straipsnį išsamus apeliacinis skundas (pranc. *appel*, ol. *beroep*) gali būti paduotas visais atvejais, kai tik priimamas sprendimas, net jeigu tai yra atsitiktinis sprendimas, kol teismas dar nepriėmė galutinio sprendimo, arba sprendimas, priimtas už akių.

Pagal Teismų kodekso 1051 straipsnį apeliacinio skundo padavimo terminas yra vienas mėnuo, skaičiuojamas nuo sprendimo arba pranešimo apie jį įteikimo pagal [792](#) straipsnio 2 ir 3 dalis, tačiau pagal Teismų kodekso 1054 straipsnį proceso šalis, šaukiama atvykti į apeliacinį procesą, gali bet kurio metu teisme paduoti priešpriešinį apeliacinį skundą prieš visas proceso šalis, net jeigu ta proceso šalis be išlygų pasirašė sprendimą arba sutiko su juo prieš pasirašydama.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Pagal Teismų kodekso 51 straipsnį teisėjas gali sutrumpinti arba pratęsti terminus, kuriems suėjus tam tikra teisė neprarandama. Jeigu įstatyme nenumatyta kitaip, terminą galima pratęsti ne ilgiau negu pradinio termino trukmei, o pratęsus neleidžiama jo pratęsti dar kartą, išskyrus atvejus, kai esama svarbių priežasčių tai padaryti; sprendime turi būti nurodytos priežastys.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksma, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Teismų kodekso 55 straipsnis pirmiausia skirtas būtent tokiai proceso šaliai; kai ši proceso šalis atitinka Teismų kodekso 55 straipsnio sąlygas, ji turi teisę naudotis šio įstatymo straipsnio suteikiama lengvata.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Pagal Teismų kodekso 50 straipsnio 1 dalį terminai, kuriems suėjus prarandama tam tikra teisė, negali būti sutrumpinami arba pratęsimi net proceso šalims sutinkant, išskyrus atvejus, kai terminas baigiasi įstatymo nustatytais aplinkybėmis.

Kitai tariant, teisinis veiksmas turi būti atliktas nesuėjus terminui, antraip jis nebus leistinas.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisū gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Termino pabaigos nesilaikymas yra galutinis, kitaip tariant, vėliau neįmanoma prašyti palengvinti padėties, išskyrus atvejus, kai buvo pažeisti įstatymai.

Paskutinis naujinimas: 07/10/2016

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Bulgarija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

A) Teisė į esminių subjektinių teisių teisminę apsaugą reglamentuojama taikant teisės aktų nustatytus senaties ir naikinamuosius terminus.

Senaties terminas – tai subjektinės teisės turėtojo neveikimo laikotarpis, kuriam pasibaigus jis praranda galimybę siekti šios teisės teisinės apsaugos.

Pasibaigus šiam senaties terminui, pasibaigia ne tik esminė teisė, bet ir susijusi teisė imtis veiksmų bei vykdymo teisė. Senaties terminas oficialiai nėra taikomas, nebent skolininkas pareiškia prieštaravimą kompetentingame teisme arba antstoliui.

Senaties terminų eigos, nutraukimo ir sustabdymo taisyklės nustatytos Prievolių ir sutarčių įstatyme (PSĮ). Visiems reikalavimams nustatytas bendras penkerių metų senaties terminas, netaikant specialiųjų terminų (PSĮ 110 straipsnis).

Trims ieškinių grupėms nustatytas trejų metų senaties terminas (PSĮ 111 straipsnis):

ieškiniams dėl darbo užmokesčio, kuriems nenumatytas joks kitas senaties terminas;

ieškiniams dėl žalos atlyginimo ir kompensacijų dėl neįvykdytos sutarties;

ieškiniams dėl nuomos, palūkanų ir kitų periodinių mokėjimų.

Trejų metų senaties terminas taip pat nustatytas teisei prašyti pagal teisės aktus panaikinti per klaidą, dėl sukčiavimo ar grasinimo sudarytas sutartis, taip pat neveiksnių asmenų arba atitinkamų reikalavimų neatitinkančių jų atstovų sudarytas sutartis.

Vienerių metų senaties terminas nustatytas teisei prašyti pagal teisės aktus panaikinti sutartį, sudarytą dėl išimtinės būtinybės arba akivaizdžiai nepalankiomis sąlygomis (PSĮ 33 straipsnis).

Šešių mėnesių senaties terminas nustatytas ieškiniams dėl trūkumų turinčio kilnojamojo turto pardavimo, netinkamos kokybės gaminio pagal gamybos sutartį, išskyrus statybos darbus, nes tais atvejais reikalavimas patenkinamas per bendrąjį penkerių metų terminą (PSĮ 265 straipsnis).

Senaties terminas pradėdamas skaičiuoti tada, kai atsiranda teisė imtis veiksmų, o tai priklauso nuo atitinkamos esminės teisės pobūdžio. Tai gali būti laikas, kai sutartinė prievolė tampa vykdytina, neteisėto veiksmo padarymo laikas arba pažeidimą / deliktą padariusio asmens išaiškinimo laikas, laikas perduoti reikalaujamą daiktą pagal reikalavimą dėl trūkumų ir kt.

Senaties terminas negali būti sutrumpintas arba pratęstas šalių susitarimu.

Senaties terminas gali būti nutrauktas ir sustabdytas.

Senaties terminas nutraukiamas PSĮ 115 straipsnyje išsamiai išvardytais atvejais:

tarp vaikų ir tėvų, kai pastarieji įgyvendina savo kaip tėvų teises;

tarp globojamų asmenų ir globėjų arba patikėtinių, kol trunka globa arba patika;

tarp sutuoktinių;

asmenų, kurių nuosavybė pagal teisės aktus arba teismo nutartį yra administruojama, reikalavimams administratoriui, kol trunka šis administravimas;

reikalavimams dėl kompensacijos juridiniams asmenims iš jų vadovų, kol jie eina pareigas;

nepilnamečių ir asmenų, kuriems taikomos apsaugos priemonės, kol nėra paskirtas teisėtas atstovas arba patikėtinis, reikalavimams, taip pat 6 mėnesius

nuo šio asmens paskyrimo arba po to, kai asmuo tampa veiksnus;

kol nagrinėjamas ieškiny.

Tokiais atvejais šalis laikinai ir pagal teisės aktus negali įgyvendinti teisės pareikšti ieškinį. Senaties terminas, kuris buvo skaičiuojamas iki sustabdymo, galioja toliau ir nenutrūksta, kol neišnyksta aplinkybė, dėl kurios šis terminas buvo sustabdytas.

Senaties terminas sustabdomas toliau nurodytais atvejais:

kai skolininkas pripažįsta reikalavimą;

kai pateikiamas reikalavimas, prieštaravimas arba prašymas taikytis; tačiau jei reikalavimas arba prieštaravimas nepatenkinamas, senaties terminas nelaikomas nutrauktu;

pareiškiant reikalavimą bankroto byloje;

imantis vykdymo veiksmų.

Tokiais atvejais terminas, kuris buvo pradėtas skaičiuoti tada, kai atsirado teisė imtis veiksmų, iki jo sustabdymo netenka teisinės reikšmės ir pradėdamas skaičiuoti naujas terminas. Jeigu senaties terminas sustabdomas dėl reikalavimo ar prieštaravimo, teisės aktuose taip pat nustatyta kita svarbi pasekmė:

naujas senaties terminas, kuris pradėdamas skaičiuoti po sustabdymo ir kuris visada yra penkeri metai.

Absoliutūs (naikinamieji) terminai yra tie, kuriems pasibaigus esminės teisės pasibaigia pačios. Šie terminai pradėdami skaičiuoti tada, kai atsiranda subjektinė teisė, o ne tada, kai atsiranda teisė imtis veiksmų.

Absoliutūs terminai negali būti nutraukti arba sustabdyti kaip senaties terminai.

Juos oficialiai taiko teismas arba antstolis, jeigu skolininkas nepateikia prieštaravimo.

Šie terminai apima: trijų mėnesių terminą įkaito gavėjo arba hipotekos gavėjo prieštaravimui pateikti, jeigu draudimo išmoka sumokama daikto savininkui, o ne įkaito ar hipotekos gavėjui; dviejų mėnesių lterminą bendrasavininkio ieškiniui dėl bendrosios nuosavybės teise turimo daikto pirkimo pareikšti, jei kitas bendrasavininkis pardavė savo dalį trečiajam asmeniui; vienerių metų terminą ieškiniui dėl dovanojimo atšaukimo pareikšti ir kt.

B) Tam tikriems procesiniams veiksams atlikti šalims ir teismui skirti terminai bylose dėl reikalavimų, taip pat vykdymo bylose nustatyti Civilinio proceso kodekse (CPK). Procesiniams veiksams atlikti nemokumo bylose skirti terminai nustatyti Prekybos įstatyme (PI).

Kalbant apie šalis, praleidus terminą prarandama teisė atlikti atitinkamą procesinį veiksą. Jei teismas nesilaiko nustatyto termino, tai nekliaudo atlikti procesinio veiksmo vėliau, nes jį vis dar reikia atlikti.

Šalių procesinių veiksmų atlikimo terminai nustatyti teisės aktuose, be to, juos gali nustatyti teismas.

Teisės aktuose nustatyti terminai:

terminas ieškinių trūkumams ištaisyti (savaitė nuo pranešimo šaliai – CPK 129 straipsnio 2 dalis);

terminas atsakymui į atsakovo reikalavimą pateikti, įrodymams patikslinti, įrodymų tikrumui ieškinyje ginčyti, priešieškiniui pareikšti, atsakovo pakviestiems tretiesiems asmenims pristatyti ir ieškiniams šių asmenų atžvilgiu pareikšti, taip pat prieštaravimams dėl teismo nustatytos bylos nagrinėjimo procedūros pareikšti. Šis terminas pradėdamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai atsakovas gauna ieškinių kopiją ir trunka vieną mėnesį arba dvi savaites, atsižvelgiant į tai, ar taikoma bendroji, ar specialioji ieškinių nagrinėjimo procedūra (CPK 131, 133 ir 367 straipsniai);

terminas, iki kurio ieškovo galima prašyti pateikti papildomų pareiškimų byloje dėl komercinių ginčų – dvi savaitės nuo atsakovo atsiliepimo gavimo dienos (CPK 372 straipsnis);

terminas atsakymui į papildomą atsakovo pareiškimą byloje dėl komercinių ginčų pateikti – dvi savaitės nuo papildomo reikalavimo gavimo dienos (CPK 373 straipsnis);

terminas teismo paskelbtiems sprendimams apskūsti – dvi savaitės nuo teismo sprendimo įteikimo šaliai dienos (CPK 259 straipsnis);

terminas priešingai šaliai atsakyti į apeliacinį skundą ir priešpriešiniam apeliaciniam skundui pateikti – dvi savaitės nuo apeliacinio skundo kopijos gavimo dienos (CPK 263 straipsnis);

terminas kasaciniam skundui dėl teismo sprendimo paduoti – vienas mėnuo nuo teismo sprendimo įteikimo šaliai (CPK 283 straipsnis);

terminas teismo sprendimams apskūsti – viena savaitė nuo teismo sprendimo pranešimo šaliai dienos, o jei teismo sprendimas priimtas teismo posėdyje, kuriame šalis dalyvavo, šis terminas skaičiuojamas nuo teismo posėdžio dienos (CPK 275 straipsnis);

terminas prašymui dėl įvykdyto sprendimo panaikinimo paduoti – trys mėnesiai nuo panaikinimo priežasties atsiradimo dienos (CPK 305 straipsnis);

terminas, per kurį šalis gali prašyti nušalinti teisėją, – nuo pirmo posėdžio, per kurį atsirado nušalinimo priežastis, dienos arba nuo tos dienos, kai apie šią priežastį sužinoma (CPK 23 straipsnis);

terminas, iki kurio šalis gali pateikti prieštaravimą dėl išimtinės jurisdikcijos nebuvimo, – kol bus baigtas procesas antroje instancijoje (CPK 119 straipsnis);

terminas, iki kurio šalis gali pateikti prieštaravimą dėl vietos jurisdikcijos nebuvimo pagal nekilnojamojo turto buvimo vietą, – kol bus baigtas teisminis tyrimas pirmojoje instancijoje (CPK 119 straipsnis), o visais kitais atvejais – dėl vietos jurisdikcijos taisyklių pažeidimo prieštaravimą gali pateikti tik atsakovas per laikotarpį, nustatytą atsiliepimui į ieškinį pateikti (CPK 119 straipsnis);

terminas, iki kurio ieškovas gali atsiimti ieškinį be atsakovo sutikimo, – iki pirmojo teismo posėdžio pabaigos (CPK 232 straipsnis);

terminas, iki kurio šalis gali pateikti papildomą pareiškimą, – per pirmąjį ieškovui posėdį ir per laikotarpį, nustatytą atsakovo atsiliepimui pateikti (CPK 212 straipsnis);

terminas dokumento tikrumui užginčyti – ne vėliau nei kartu su atsiliepimu į ieškinį, o jei jis pateikiamas kartu su ieškiniu, atsakovas turėtų jį ginčyti, pateikdamas atsiliepimą raštu (CPK 193 straipsnis);

terminas prieštaravimui dėl mokėjimo įsakymo pareikšti – dvi savaitės nuo įsakymo įteikimo dienos (CPK 414 straipsnis);

terminas atsisakymui išduoti mokėjimo įsakymą apskūsti – viena savaitė nuo pranešimo skundo pateikėjui (CPK 413 straipsnis);

terminas nutarčiai dėl vykdomojo rašto išdavimo apskūsti – dvi savaitės, kurios pradedamos skaičiuoti nuo nutarties įteikimo skundo pateikėjui ir nuo prašymo dėl savanoriško įvykdymo įteikimo skolininkui dienos (CPK 407 straipsnis);

terminas skolininkui dėl savanoriško įvykdymo vykdymo byloje – dvi savaitės nuo antstolio prašymo įteikimo dienos (CPK 428 straipsnis);

terminas antstolio veiksams apskūsti – viena savaitė nuo veiksmo atlikimo dienos, jei šalis dalyvavo jį atliekant arba jei jai buvo tinkamai apie tai pranešta, o kitais atvejais – nuo pranešimo dienos (CPK 436 straipsnis);

terminas prašymui nemokumo byloje paduoti – vienas mėnuo ir atitinkamai trys mėnesiai nuo sprendimo iškelti nemokumo bylą įrašymo į komercinį registrą dienos (PĮ 685 ir 688 straipsniai);

terminas gaivinimo planui taikyti – vienas mėnuo nuo tos dienos, kai teismo sprendimas patvirtinti pripažintų reikalavimų sąrašą įrašomas į komercinį registrą (PĮ 696 straipsnis);

terminas prieštaravimams dėl pripažintų reikalavimų sąrašo pateikti – septynios dienos nuo sąrašo paskelbimo komerciniame registre (PĮ 690 straipsnis);

terminas prieštaravimams dėl bankroto administratoriaus parengtos paskirstymo sąskaitos pateikti – keturiolika dienų nuo sąskaitos įrašymo į komercinį registrą dienos (PĮ 727 straipsnis);

kiti.

Teismo nustatomi terminai:

terminas įrodymams surinkti (CPK 157 straipsnis);

terminas įrodymų rinkimo išlaidoms deponuoti (liudytojų šaukimas, liudytojų-ekspertų atlyginimo išlaidos ir kt.) – CPK 160 straipsnis;

terminas šalies atlikto procesinio veiksmo pažeidimams pašalinti (CPK 101 straipsnis);

kiti.

Terminai taip pat skirstomi į dvi rūšis, atsižvelgiant į tai, ar teismas juos gali pratęsti, ar to neleidžiama padaryti.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Valstybinės šventės:

sausio 1 d. – Naujųjų metų diena;

kovo 3 d. – Išlaisvinimo diena – nacionalinė šventė;

gegužės 1 d. – Tarptautinė darbo diena;

gegužės 6 d. – Šv. Jurgio diena, Drąsos diena ir Bulgarijos kariuomenės diena;

gegužės 24 d. – Bulgarijos švietimo, kultūros ir slavų literatūros diena;

rugsėjo 6 d. – Suvienijimo diena;

rugsėjo 22 d. – Nepriklausomybės diena;

lapkričio 1 d. – Nacionalinių lyderių diena – nedirba visos švietimo įstaigos;

gruodžio 24 d. – Kūčios, gruodžio 25 ir 26 d. – Kalėdos;

Didysis penktadienis, Didysis šeštadienis ir Velykų sekmadienis – dvi dienos (sekmadienis ir pirmadienis), kurios kiekvienais metais yra šventinės dienos.

Ministrų Taryba, beje, gali, bet tik vieną kartą, paskelbti kitas dienas valstybinėmis šventėmis, tam tikrų profesijų šventinėmis dienomis, taip pat tam tikrais metais perkelti ne darbo dienas.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Bendrosios taisyklės dėl procesinių veiksmų atlikimo terminų, taikomų šalims ir teismui bylose dėl reikalavimų, taip pat vykdymo bylose nustatytos 2007 m. Civilinio proceso kodekse (CPK). Išsami informacija apie bendrąsias taisykles, nustatytas Civilinio proceso kodekso septintame skyriuje „Terminai ir jų atkūrimas“, pateikta atsakymuose į 4, 5 ir 6 klausimus.

Bendrosios taisyklės, taikomos senaties terminams, nustatytos Prievolių ir sutarčių įstatymo 110 ir paskesniuose straipsniuose. Išsami informacija apie juos pateikta atsakyme į 1 klausimą.

Bendrosios taisyklės dėl prievolių, kylančių iš prievolių santykių, įvykdymo terminų nustatytos Prievolių ir sutarčių įstatymo 69–72 straipsniuose.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Terminas, iki kurio reikia imtis tam tikro procesinio veiksmo, paprastai pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai šaliai pranešama, kad ji turėtų atlikti šį veiksmą arba kai jai atitinkamai pranešama apie paskelbtą teismo aktą, dėl kurio gali būti paduotas skundas.

Terminas ieškinio trūkumams ištaisyti pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai šaliai pranešama apie teismo nurodymus.

Terminas atsakovo rašytiniam atsiliepimui į ieškinį pateikti pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai gaunama ieškinio kopija ir susiję įrodymai, o pranešime, kuriuo teismas siunčia kopijas atsakovui, jis turi nurodyti terminą atsiliepimui pateikti ir šio termino nesilaikymo padarinius.

Teismo sprendimo apskundimo terminas pradamas skaičiuoti nuo jo įteikimo šaliai.

Terminas teismo sprendimui apskūsti byloje, nagrinėtoje taikant sumarinį procesą (Civilinio proceso kodekso 25 skyrius, III dalis), pradamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai teismas nusprendžia, kad paskelbs savo sprendimą.

Terminas teismo sprendimui apskūsti pradamas skaičiuoti tada, kai apie jį pranešama šaliai, o jei jis paskelbiamas teismo posėdyje, kuriame šalis dalyvauja, šis terminas skaičiuojamas nuo teismo posėdžio dienos.

Skundas dėl antstolio veiksmų pateikiamas per vieną savaitę nuo veiksmo atlikimo dienos, jei šalis dalyvavo atliekant šį veiksmą arba jei jai buvo tinkamai įteiktas šaukimas, o kitais atvejais – nuo pranešimo apie šį veiksmą dienos.

Terminai nemokumo byloje pradami skaičiuoti nuo atitinkamo bankroto administratoriaus veiksmo atskleidimo dienos (pavyzdžiui, nuo tos dienos, kai sudaromas kreditorių su pripažintais reikalavimais sąrašas) arba nuo teismo akto įregistravimo Komerciniame registre dienos.

Kai kurie terminai pradami skaičiuoti nuo bylos dėl reikalavimo iškelimo dienos, nes teisės aktuose nustatytas tik galutinis jų atlikimo terminas.

Pavyzdžiui:

ieškovas gali pakeisti ieškinio pagrindą ar reikalavimą arba atsiimti ieškinį be atsakovo sutikimo, kol dar nėra baigtas pirmasis bylos posėdis;

kiekvienas teisių perėmėjas byloje dėl skundo iki pirmojo posėdžio gali raštu prašyti įtraukti papildomą turtą, kurį prašoma padalyti, ir t. t.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Terminas pradamas skaičiuoti nuo pranešimo šaliai dienos. Terminas, iki kurio pranešimas laikomas tinkamai įteiktu šaliai, nustatomas skirtingai, atsižvelgiant į įteikimo būdą. Civilinio proceso kodekso VI skyriuje „Pranešimai ir šaukimai“ nustatytos pranešimų ir šaukimų įteikimo šalims taisyklės, taip pat laikas, per kurį pranešimai laikomi tinkamai įteiktais.

Jeigu pranešimas įteikiamas asmeniškai adresatui arba jo atstovui ar kitam asmeniui, kuris gyvena arba dirba nurodytu adresu, šaukime turi būti nurodyta data, kai asmuo gavo pranešimą, nesvarbu, ar jį įteikė teismo atstovas, ar pašto darbuotojas. Nuo tos dienos pradami skaičiuoti atitinkamo procesinio veiksmo terminai.

Pranešimai taip pat gali būti siunčiami šalies nurodytu e. pašto adresu. Jie laikomi įteiktais po įvedimo į nustatytą informacinę sistemą.

Jei tam yra teisinės sąlygos (pavyzdžiui, jei šalis pakeitė adresą, kurį nurodė bylos nagrinėjimo tikslais, ir nepranešė apie tai teismui), teismas gali nurodyti įteikti dokumentą, pridėdamas pranešimą prie bylos ir tada terminas pradamas skaičiuoti nuo šio pranešimo pridėjimo prie bylos dienos.

Jei atsakovo neįmanoma rasti nuolatinės gyvenamosios vietos adresu ir nerandama jokio asmens, kuris priimtų pranešimą, įteikėjas privalo prieš durų arba prieš pašto dėžutės priklijuoti pranešimą, kuriame būtų nurodyta, kad dokumentai palikti teismo pastate ir kad juos galima atsiimti per dvi savaites nuo pranešimo dienos. Tokiu atveju, jei atsakovas neatvyksta atsiimti dokumentų, pranešimas ir susiję dokumentai, pasibaigus jų atsiėmimo terminui, laikomi įteiktais.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Terminas skaičiuojamas metais, savaitėmis ir dienomis. Dienomis skaičiuojamas terminas pradamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai prasideda atitinkamas laikotarpis, ir pasibaigia paskutinės dienos pabaigoje. Pavyzdžiui, jei šaliai nurodoma per septynias dienas ištaisyti ieškinio trūkumus ir pranešimas įteikiamas birželio 1 d., terminas prasideda nuo šios dienos, tačiau jis pradamas skaičiuoti kitą kalendorinę dieną (birželio 2 d.) ir baigiasi birželio 8 d.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Terminai skaičiuojami kalendorinėmis dienomis.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Terminas, kuris skaičiuojamas savaitėmis, baigiasi atitinkamą paskutinės savaitės dieną. Pavyzdžiui, jei šaliai nurodoma per savaitę ištaisyti ieškinio trūkumus ir penktadienį įteikiamas su tuo susijęs pranešimas, terminas pradamas skaičiuoti būtent nuo šios dienos ir baigiasi kitos savaitės penktadienį. Mėnesiais skaičiuojamas terminas baigiasi atitinkamą paskutinio mėnesio datą, o jei paskutinis mėnuo tokios datos neturi, šis laikotarpis baigiasi paskutinę mėnesio dieną.

Metais skaičiuojamas terminas baigiasi atitinkamą praėjusių metų datą, o jei praėjusiais metais tokios datos nebuvo, šis laikotarpis baigiasi paskutinę metų dieną.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Žr. atsakymą į 8 klausimą.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Jeigu paskutinė laikotarpio diena yra nedarbo diena, terminas visada baigiasi po jos einančią darbo dieną.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Teismas negali pratęsti tik teismo sprendimų ir nutarčių apskundimo terminų, prašymo panaikinti įvykdytą teismo sprendimą padavimo terminų ir prieštaravimo dėl mokėjimo įsakymo pateikimo termino.

Visus kitus teisės aktų ir teismo nustatytus terminus, atitinkamos šalies prašymu, teismas gali pratęsti, jei jie pateikti prieš pasibaigiant terminui ir jei tam yra pagrįstų priežasčių (CPK 63 straipsnis). Naujai nustatytas terminas negali būti trumpesnis už pradinį. Pratęstas terminas skaičiuojamas nuo tada, kai pasibaigia pradinis terminas.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Civilinio proceso kodekse nustatytos bendros teismo sprendimų ir nutarčių visose civilinėse ir komercinėse byloje apskundimo taisyklės:

dvių savaičių terminas teismo paskelbtiems sprendimams apskūsti, skaičiuojamas nuo teismo sprendimo įteikimo šaliai dienos;

vieno mėnesio terminas kasaciniam skundui paduoti dėl teismo paskelbtų sprendimų, skaičiuojamas nuo teismo sprendimo įteikimo šaliai dienos;

vienos savaitės terminas teismo paskelbtiems sprendimams apskūsti, skaičiuojamas nuo jų įteikimo šaliai dienos, o jei teismo sprendimas paskelbtas teismo posėdyje, kuriame dalyvavo šalis, – nuo posėdžio dienos.

Bendrųjų taisyklių išimties išsamiai nurodytos teisės aktuose ir yra grindžiamos konkrečiomis atitinkamo proceso ypatybėmis. Šios išimties numatytos: sprendimams iškelti bankroto bylą, kuriuos galima apskūsti per septynias dienas nuo jų įregistravimo Komerciniame registre;

sprendimams, kuriais atmetamas prašymas iškelti bankroto bylą, kuriuos galima apskūsti per septynias dienas nuo pranešimo dienos Civilinio proceso kodekse numatyta tvarka;

sprendimui byloje dėl turto padalijimo, kurį teismas paskelbia dėl reikalavimų, kuriuos pateikia sąskaitų bendrasavininkiai, prašantys padalyti sąskaitas, sprendimui perduoti nedalomą nekilnojamąjį turtą parduoti viešai vienam iš bendrasavininkių ir sprendimui atskleisti galutinį padalijimo protokolą, kuriuos galima apskūsti bendru skundu iki termino, nustatyto vėliausiai priimtam sprendimui apskūsti;

už akių priimto sprendimo neleidžiama apskūsti, tačiau per vieną mėnesį nuo jo įteikimo šalis, kurios nenaudai toks sprendimas priimtas, gali prašyti apeliacinio teismo panaikinti sprendimą, jei ji negalėjo dalyvauti byloje;

sprendimui leisti nutraukti santuoką abipusiu sutikimu, kuris yra neskundžiamas;

kitais apeliacinių skundų pateikimo atvejais, kurie aiškiai numatyti teisės aktuose.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Nėra tokios nuostatos, kuria vadovaudamasis teismas galėtų sutrumpinti teismo arba teisės aktuose nustatytus terminus, ir yra numatyta tik tai, kad terminai gali būti pratęsti šalių prašymu. Teismas negali pratęsti tik teismo sprendimų ir nutarčių apskundimo terminų, taip pat prašymo panaikinti įvykdytą teismo sprendimą padavimo terminų bei prieštaravimo dėl mokėjimo įsakymo pateikimo termino.

Tačiau niekas nedraudžia teismui savo iniciatyva arba vienos iš šalių prašymu pakeisti posėdžio datą, paskiriant ankstesnę arba vėlesnę jo datą, jei to reikia dėl svarbių aplinkybių. Tačiau tokiais atvejais teismas turėtų pranešti šalims naują datą, o pranešimas vėliausiai turėtų būti įteiktas likus savaitei iki posėdžio datos.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Civilinio proceso kodekso procesinės taisyklės, įskaitant taisykles, susijusias su termino pratęsimu, taikomos visiems bylos dalyviams, neatsižvelgiant į jų gyvenamąją vietą.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Pagal bendrą principą teismas neatsižvelgia į procesinius veiksmus, atliktus pasibaigus nustatytiems terminams. Be šios taisyklės, CPK aiškiai numatyta, kad jeigu ieškinio trūkumai neištaisomi laiku, jis grąžinamas; jei apeliacinis skundas, prašymas dėl panaikinimo arba prieštaravimas dėl vykdomojo rašto paduodamas pasibaigus terminui, jie grąžinami kaip pateikti praleidus terminą; jei šalis laiku nepateikia turimų įrodymų, jie nebus priimti, nebent įrodymai laiku nepateikti dėl ypatingų, nenumatytų aplinkybių.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisiu gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Teisės aktų ar teismo nustatyto termino nesilaikiusi šalis gali prašyti jį atnaujinti, jei įrodo, kad nesilaikė termino dėl ypatingų, nenumatytų aplinkybių, kurių ji negalėjo paveikti. Terminu atnaujinti neleidžiama, jei jį buvo galima pratęsti norint atlikti procesinį veiksmą.

Prašymas atnaujinti terminą turi būti pateiktas per vieną savaitę nuo pranešimo apie termino praleidimą, nurodant visas atnaujinimą pateisinančias aplinkybes ir prašymo esmę pagrindžiančius įrodymus. Prašymas turi būti pateiktas tam teismui, kuriame turėjo būti imtasi atitinkamo procesinio veiksmo. Kartu su prašymu atnaujinti terminą taip pat turi būti pateikiami dokumentai, dėl kurių prašoma atnaujinti terminą, o jei terminas nustatytas išlaidoms apmokėti, teismas nustato naują terminą tokiems dokumentams pateikti.

Paskutinis naujinimas: 28/09/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Čekija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Apskritai civiliniame procese aktualūs terminai yra arba procesinės, arba materialinės teisės pobūdžio.

Procesiniai terminai yra dviejų rūšių: įstatyminiai ir teisminiai.

Įstatyminiai terminai yra nustatyti teisės aktais. Įstatyminio procesinio termino nesilaikymas visada turi kokių nors procesinių padarinių (pvz., prarandama galimybė sėkmingai atlikti tam tikrą užduotį, taikoma drausminė nuobauda). Įstatyminio termino nesilaikymas gali būti pateisinamas (žr. Įstatymo Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodekso (ček. *zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů*) (Civilinio proceso kodeksas), su pakeitimais, 58 straipsnį), jeigu šalis arba jos teisinis atstovas terminą praleido dėl pateisinamos priežasties, dėl kurios jis negalėjo atlikti veiksmo, kurį turi teisę atlikti. Pareiškimas turi būti pateiktas per 15 dienų nuo tos dienos, kurią išnyko kliūtis, ir tuo pačiu metu turi būti atliktas praleistas veiksmas. Šalies prašymu teismas gali suteikti pareiškimui sustabdomąjį poveikį, kad praleistas terminas būtų atstatytas.

Jeigu terminas veiksmui atlikti nėra tiesiogiai nustatytas teisės aktais, jį nustato teisėjų kolegijos pirmininkas (arba vienas posėdžiaujantis teisėjas). Teisėjų kolegijos pirmininkas (arba vienas posėdžiaujantis teisėjas) gali nustatyti terminą ne tik teisės aktuose numatytais atvejais, bet ir tais atvejais, kai to reikia siekiant užtikrinti veiksmingą ir sklandžią proceso eigą. Teismas, remdamasis aplinkybėmis, gali pratęsti teisminį terminą (žr. Įstatymo Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodekso, su pakeitimais, 55 straipsnį). Atstatyti praleisto termino neleidžiama.

Teismui nustatyti terminai, pavyzdžiui, terminai sprendimui priimti, yra ne procesiniai terminai, o administraciniai terminai.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Nepriklausomos Čekijos valstybės atkūrimo diena, Naujųjų metų diena: sausio 1 d.

Velykų pirmadienis: diena kinta, tačiau paprastai būna kovo mėn. pabaigoje arba balandžio mėn. pradžioje.

Darbo šventė: gegužės 1 d.

Pergalės diena: gegužės 8 d.

Slavų misionierių Kirilo ir Metodijaus diena: liepos 5 d.

Jano Huso sudegimo diena: liepos 6 d.

Čekijos valstybingumo diena: rugsėjo 28 d.

Nepriklausomos Čekoslovakijos valstybės sukūrimo diena: spalio 28 d.

Kovos už laisvę ir demokratiją diena: lapkričio 17 d.

Kūčios: gruodžio 24 d.

Kalėdos: gruodžio 25 d.

Antra Kalėdų diena: gruodžio 26 d.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Įstatyminės terminų apskaičiavimo būdo nustatymo taisyklės išdėstytos Įstatymo Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodekso, su pakeitimais, 55–58 straipsniuose).

Dienomis skaičiuojamas terminas pradedamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai įvyko termino pradžią lemiantis faktas.

Pusė mėnesio reiškia penkiolika dienų.

Savaitėmis, mėnesiais ar metais skaičiuojamas terminas baigiasi dieną, kurios pavadinimas ar skaičius sutampa su diena, kurią įvyko laikotarpio pradžią lėmęs įvykis. Jeigu paskutinis mėnuo tokios dienos neturi, terminas baigiasi paskutinę mėnesio dieną.

Jeigu paskutinė termino diena yra šeštadienis, sekmadienis arba valstybinė šventė, paskutinė termino diena yra kita darbo diena.

Valandomis skaičiuojami terminai baigiasi valandą, kurios skaičius sutampa su valanda, kurią įvyko termino pradžią lėmęs įvykis.

Laikoma, kad procesinio termino buvo laikomasi, jeigu veiksmas teisme atliekamas arba pareiškimas įstaigai, privalančiai jį pristatyti, t. y. dažniausiai pašto licencijos turėtoji, perduodamas paskutinę termino dieną.

Jeigu padaroma proceso pertrauka, procesinių terminų skaičiavimas taip pat sustabdomas (Civilinio proceso kodekso 111 straipsnio 1 dalis). Jeigu procesas atnaujinamas, terminai skaičiuojami toliau.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradėdamas skaičiuoti terminas?

Diena, kurią įvyko termino pradžią lėmęs įvykis, į termino skaičiavimą neįtraukiama. Tai netaikoma, kai terminas skaičiuojamas valandomis. Taigi, terminas paprastai pradėdamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai įvyko termino pradžią lėmęs įvykis (žr. Įstatymo Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodekso, su pakeitimais, 57 straipsnio 1 dalį).

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Ne.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Diena, kurią įvyko termino pradžią lėmęs įvykis, į termino skaičiavimą neįtraukiama. Tai netaikoma, kai terminas skaičiuojamas valandomis (žr. Įstatymo Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodekso, su pakeitimais, 57 straipsnio 1 dalį).

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Terminas skaičiuojamas kalendorinėmis dienomis.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Savaitėmis skaičiuojamų terminų Civilinio proceso kodekse (Įstatyme Nr. 99/1963, su pakeitimais) (pvz., 260 straipsnio 3 dalyje, 295 straipsnio 1 ir 2 dalyse) labai nedaug. Jie dažniau taikomi kaip teisminiai terminai teismų praktikoje.

Civilinio proceso kodekse numatyti šie mėnesiais skaičiuojami terminai: vienas mėnuo (pvz., 82 straipsnio 3 dalis, 336m straipsnio 2 dalis ir 338za straipsnio 2 dalis); du mėnesiai (pvz., 240 straipsnio 1 dalis ir 247 straipsnio 1 dalis); trys mėnesiai (pvz., 111 straipsnio 3 dalis, 233 straipsnio 1 dalis ir 234 straipsnio 1 dalis); ir šeši mėnesiai (pvz., 77a straipsnio 2 dalis ir 260g straipsnio 3 dalis).

Civilinio proceso kodekse numatyti du metais skaičiuojami terminai: vienu metų terminas (pvz., 111 straipsnio 3 dalis) ir trejų metų terminas (pvz., 99 straipsnio 3 dalis, 233 straipsnio 2 dalis ir 234 straipsnio 2 dalis).

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Savaitėmis, mėnesiais ar metais skaičiuojami terminai baigiasi skaičiuoti dieną, kurios skaičius sutampa su diena, kurią įvyko termino pradžią lėmęs įvykis, o jeigu mėnuo tokios dienos neturi, tada paskutinę mėnesio dieną (žr. Įstatymo Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodekso, su pakeitimais, 57 straipsnio 2 dalį).

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip (žr. Įstatymo Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodekso, su pakeitimais, 57 straipsnio 2 dalį).

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Įstatyminių procesinių terminų teismo nutartimi pakeisti negalima.

Teisminių procesinių terminų, priklausomai nuo aplinkybių, teismas gali pratęsti.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Šalis gali apskusti pirmąją instanciją priimtą apylinkės teismo (ček. *okresní soud*) sprendimą arba apygardos teismo (*krajský soud*) sprendimą, jeigu teisės aktais tokia galimybė nėra panaikinta (žr. Įstatymo Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodekso, su pakeitimais, 201 straipsnį). Apeliacinis skundas per penkiolika dienų nuo rašytinio sprendimo paskelbimo turi būti pateikiamas teisme, kurio sprendimas skundžiamas. Į apeliacinio skundo pateikimo terminą neįskaičiuojama diena, kurią šaliai buvo įteiktas sprendimas. Siekiant, kad būtų laikomasi procesinio termino, pakanka apeliacinį skundą paskutinę termino dieną perduoti įstaigai, kuri privalo jį įteikti (visų pirma, pašto licencijos turėtojui, įkalinimo įstaigai, jeigu asmuo yra kalinamas arba sulaikytas, institucinio ar apsauginio ugdymo įstaigai, jeigu asmuo yra jos žinioje, ir kt.), arba teismui.

Jeigu yra paskelbta nutartis, kuria ištaisomas teismo sprendimas, terminas skaičiuojamas nuo nutarties, kuria ištaisomas teismo sprendimas, įsigaliojimo dienos (žr. Civilinio proceso kodekso 204 straipsnio 1 dalį).

Laikoma, kad apeliacinis skundas, pateiktas pasibaigus penkiolikos dienų terminui tik dėl to, kad apeliacinio skundo teikėjas vadovavosi netinkamais teismo nurodymais dėl apeliacinio skundo, yra pateiktas laiku. Jeigu sprendime nėra nurodymų dėl apeliacinio skundo, jo pateikimo termino ar teismo, kuriam jis turi būti pateikiamas, arba jeigu sprendime išdėstyti netinkami nurodymai, kuriuose teigiama, kad apeliacinis skundas yra neleistinas, apeliacinį skundą galima pateikti per tris mėnesius nuo sprendimo įteikimo.

Jeigu byloje išduotas mokėjimo įsakymas, norint sustabdyti to įsakymo įsigaliojimą, pakanka, kad atsakovas per 15 dienų nuo įsakymo įteikimo dienos įsakymą užprotestuotų jį priėmusiame teisme (žr. Civilinio proceso kodekso 172 straipsnio 1 dalį). Mokėjimo įsakymas panaikinamas jį užprotestuojant ir teismas skiria posėdį. Apeliaciniu skundu galima apskusti tik nurodymą dėl procesinių išlaidų, tačiau tokiu skundu mokėjimo įsakymas, žinoma, nepanaikinamas.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Pagal Civilinio proceso kodeksą (Įstatymą Nr. 99/1963 su pakeitimais) dėl svarbių priežasčių galima teismo posėdį atidėti, jeigu bylos negalima apsvarstyti ir sprendimo priimti viename posėdyje (žr. Civilinio proceso kodekso 119 straipsnį). Svarbi posėdžio atidėjimo priežastis gali būti, pavyzdžiui, tai, kad viena iš proceso šalių nepateikė teismui savo pozicijos ir jai nedalyvaujant posėdžio vykdyti neįmanoma (Civilinio proceso kodekso 101 straipsnio 3 dalis), arba tai, kad viena iš šalių neturėjo pakankamai laiko pasirengti posėdžiui, nes jai teismo šaukimas nebuvo įteiktas likus pakankamai laiko iki posėdžio ar dėl kitų svarbių priežasčių.

Šalis gali prašyti teismo atidėti posėdį. Teismas dėl iš anksto pateikto šalies prašymo atidėti posėdį sprendžia įvertindamas nurodytos priežasties svarbą. Jeigu teismas nepatenkina šalies prašymo, šalis turi atvykti į posėdį.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Toks atvejis Čekijos Respublikos įstatymuose konkrečiai nereglamentuojamas.

Jeigu procesas susijęs su tarptautiniu elementu ir vykstant procesui dokumentas turi būti įteiktas užsienyje esančiai šaliai, taikomos *lex fori* procesinės taisyklės, t. y. teismo, kurio jurisdikcijai priklauso byla, procesinės taisyklės.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Kiekvienas procesinio termino nesilaikymas turi procesinių padarinių.

Jeigu Civilinio proceso kodekse (Įstatyme Nr. 99/1963 su pakeitimais) nustatytas tam tikras terminas veiksmui atlikti (pvz., apeliaciam skundui ar specialiajam skundui pateikti), neatlikus veiksmo per nurodytą terminą prarandama galimybė jį sėkmingai atlikti. Praleistą terminą galima atstatyti, jeigu šalis arba jos atstovas terminą praleido dėl pateisinamos priežasties (pvz., staigos ligos, sužalojimo ar kt.) ir todėl negalėjo atlikti veiksmo, kurį turi teisę atlikti (žr. Civilinio proceso kodekso 58 straipsnį), nebent Civilinio proceso kodekse panaikinta galimybė atstatyti konkretų praleistą terminą (pavyzdžiui, pagal Civilinio proceso kodekso 235 straipsnio 1 dalį atstatyti praleisto termino negalima, kai teikiamas prašymas atnaujinti procesą arba prašymas dėl panaikinimo). Jeigu nustatytas terminas tam tikrai prievolei įvykdyti, už termino praleidimą taikoma tam tikra sankcija (pavyzdžiui, drausminė nuobauda).

Kiekvienas teisminio procesinio termino praleidimo atvejis teisės aktais susiejamas su tam tikrais padariniais. Teisminį terminą gali pratęsti teisėjų kolegijos pirmininkas (arba vienas posėdžiaujantis teisėjas). Atstatyti praleisto teisminio termino neleidžiama.

Neužprotestuotas mokėjimo įsakymas turi galutinio, vykdytino sprendimo poveikį (žr. Civilinio proceso kodekso 174 straipsnio 1 dalį).

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Nedalyvavimas teismo posėdyje turi kitokius padarinius negu termino praleidimas. Jeigu šalis, gavusi tinkamą teismo šaukimą ir laiku nepateikusi prašymo dėl svarbios priežasties atidėti posėdį, neatvyksta į posėdį, teismas gali bylą apsvarstyti ir priimti sprendimą jai nedalyvaujant (žr. Įstatymo Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodekso, su pakeitimais, 101 straipsnio 3 dalį) ir, jeigu yra įvykdytos Civilinio proceso kodekso 153b straipsnyje išdėstytos sąlygos, jis gali priimti sprendimą už akių.

Jeigu atsakovas dėl pateisinamų priežasčių nedalyvauja pirmajame bylos posėdyje, kuriame priimtas sprendimas už akių, teismas atsakovo prašymu panaikina sprendimą ir skiria posėdį bylai nagrinėti. Šalis tokį prašymą gali pateikti iki už akių priimto sprendimo įsigaliojimo dienos (žr. Civilinio proceso kodekso 153b straipsnio 4 dalį).

Už akių priimtą sprendimą taip pat galima apskųsti apeliaciniu skundu dėl bylos esmės. Jeigu atsakovas ne tik pateikia prašymą panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą, bet ir jį apskundžia apeliaciniu skundu, o prašymas panaikinti sprendimą patenkinamas vykdytina nutartimi, apeliacinis skundas paliekamas nenagrinėtas (Civilinio proceso kodekso 153b straipsnio 5 dalis).

Paskutinis naujinimas: 22/07/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Graikija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Terminai yra laikotarpiai, per kuriuos turi būti atliktas veiksmas arba kurie turi pasibaigti iki bylos svarstymo arba veiksmo atlikimo. Terminais siekiama greitai įvykdyti teisingumą ir užtikrinti teisę būti išklausytam. Procesiniai terminai yra tie, kurių laikymasis ar nesilaikymas turi procesinių padarinių. Jie skirstomi į dvi pagrindines kategorijas: 1) nurodytas terminas VEIKSMUI atlikti yra laikotarpis, kuriuo turi būti atliktas procesinis veiksmas, pvz., teisinis terminas apeliaciniam skundui pateikti (žr. CPK 318 straipsnio 1 dalį); 2) PARENGIAMASIS terminas yra laikotarpis, kuriam pasibaigus turi būti atliekamas procesinis veiksmas. Šie terminai, pvz., terminas, per kurį turi būti įteikiamas teismo šaukimas atsakovui (CPK 228 straipsnis), paprastai yra naudingi atsakovams, nes jiems suteikiama laiko pasirengti. Šis skirtumas yra svarbus, nes terminai veiksmui atlikti gali būti pratęsimi šalių tarpusavio sutarimu, o parengiamieji terminai negali būti pratęsimi. Terminai veiksmui atlikti baigiasi kitą darbo dieną, jeigu jų pabaiga sutampa su teisės aktuose nustatyta nedarbo diena, o parengiamieji terminai baigiasi savo pabaigos dieną neatsižvelgiant į tai, ar ta diena yra valstybinė šventė arba nedarbo diena. Svarbūs procesiniai terminai pagal Civilinio proceso kodeksą (CPK), be kita ko, yra šie:

terminas, per kurį turi būti įteikiami šaukimai šalims po ieškinio pateikimo (šešiasdešimt [60] dienų iki posėdžio, nebent šalis gyvena užsienyje arba jos nuolatinė gyvenamoji vieta yra nežinoma – tokiu atveju terminas yra devyniasdešimt [90] dienų iki posėdžio – žr. CPK 228 straipsnį);

terminas, per kurį turi būti pateikiamas prašymas panaikinti sprendimą (penkiolika [15] dienų nuo sprendimo įteikimo, jeigu *in absentia* apklausiami šalis gyvena Graikijoje, nebent neatvykusi šalis gyvena užsienyje arba jos nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma – tuo atveju terminas yra šešiasdešimt [60] dienų nuo sprendimo įteikimo, žr. CPK 503 straipsnį);

apeliacinio skundo pateikimo terminas (trisdešimt [30] dienų nuo galutinio sprendimo įteikimo, jeigu apeliacinį skundą teikianti šalis gyvena Graikijoje, nebent apeliacinį skundą teikianti šalis gyvena užsienyje arba jos nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma – tuo atveju terminas yra šešiasdešimt [60] dienų nuo galutinio sprendimo įteikimo. Jeigu galutinis sprendimas nėra įteiktas, apeliacinio skundo pateikimo terminas yra treji [3] metai nuo sprendimo paskelbimo – žr. CPK 518 straipsnį);

teisminio nagrinėjimo atnaujinimo terminas (šešiasdešimt [60] dienų, jeigu procesą pradėdanti šalis gyvena Graikijoje, nebent procesą pradėdanti šalis gyvena užsienyje arba jos nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma – tuo atveju terminas yra šimtas dvidešimt [120] dienų – žr. CPK 545 straipsnį);

papildomo apeliacinio skundo pateikimo terminas (trisdešimt [30] dienų nuo sprendimo įteikimo, jeigu apeliacinį skundą teikianti šalis gyvena Graikijoje, nebent apeliacinį skundą teikianti šalis gyvena užsienyje arba jos nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma – tuo atveju terminas yra devyniasdešimt [90] dienų nuo sprendimo įteikimo. Jeigu sprendimas nėra įteiktas, papildomo apeliacinio skundo pateikimo terminas yra treji [3] metai nuo sprendimo paskelbimo – žr. CPK 564 straipsnį).

CPK visų pirma reglamentuojami kitų procesų procesiniai terminai, pvz., procesų, susijusių su santuokos bylomis (santuokos nutraukimu, santuokos pripažinimu negaliojančia ir kt.), prašymu išduoti mokėjimo įsakymą ir tokio prašymo užprotestavimu (žr. CPK 632 straipsnį), ginčais dėl nuomos, darbo ginčais, laikinosiomis apsaugos priemonėmis, vykdyto procesais ir tokių vykdyto procesų užprotestavimu.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Graikijoje nebaigtinis švenčių dienų sąrašas išdėstytas Įstatyme Nr. 1157/1981. Švenčių dienos nustatymo kriterijus yra bendras operacijų nevykdymas, todėl konkrečių profesijų ar tarnybų šventės reikšmės neturi. Tai gali būti valstybinės, religinės ar kitos šventės, net ir vietinio ar nenuolatinio pobūdžio. Viešųjų tarnybų šventės yra nedarbo dienos. Švenčių dienomis laikomos šios dienos: kovo 25 d. (valstybinė šventė), spalio 28 d. (valstybinė šventė), Naujųjų metų diena, Trys karaliai (sausio 6 d.), Didysis penktadienis, Vėlykų sekmadienis, gegužės 1 d., rugpjūčio 15 d., Kalėdos ir antroji Kalėdų diena, Sekminių pirmadienis, Švarusis pirmadienis (pirmoji Gavėnios diena) ir visi sekmadieniai.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Procesiniai terminai nurodyti CPK 144–151 straipsniuose. Priklausomai nuo termino trukmę lemiančio šaltinio, terminai skirstomi į įstatyminius (nustatytus teisės aktais, pvz., terminus ieškiniams pateikti), teisminius (kuriuos nustato bylą nagrinėjantis teismas, pvz., terminą, iki kurio šalis turi atvykti asmeniškai – žr. CPK 245 straipsnį), stabdomojo poveikio (kurių nesilaikius teismo posėdis atidedamas) ir privalomus (kurių nesilaikius netenkama tam tikros teisės).

Terminų pradžia ir pabaiga bus aptarta toliau. Jeigu termino eigoje šalis miršta, termino skaičiavimas nutrūksta. Jeigu terminas pradėdamas skaičiuoti nuo dokumento įteikimo, naujasis terminas pradėdamas skaičiuoti nuo dokumento įteikimo mirusiojo teisių perėmėjams. Jeigu terminas pradėdamas skaičiuoti nuo kito įvykio dienos, naujasis terminas pradėdamas skaičiuoti nuo atitinkamo pareiškimo įteikimo minėtiesiems asmenims. Jeigu termino eigoje teisminis bylos nagrinėjimas nutraukiamas, termino skaičiavimas nutrūksta ir naujas terminas pradėdamas skaičiuoti nuo pirmos pakartotinio teisminio nagrinėjimo dienos. Rugpjūčio 1–31 d. laikotarpis neįskaičiuojamas į terminus veiksmui atlikti, nurodytus CPK 147 straipsnio 7 dalyje. Tai, be kita ko, yra terminai ieškiniui pateikti ir terminai prieštaravimui pateikti.

Teisės aktuose leidžiama pratęsti terminą ne tik šalių tarpusavio sutarimu, bet ir teisėjo sutikimu. Galima pratęsti ir įstatyminius, ir teisminius terminus, tačiau tik tuo atveju, jei pratęsimu nedaroma poveikio trečiųjų šalių teisėms. Teisėjas nėra saistomas prašymo pratęsti sutarties galiojimą – kiekvienu konkrečiu atveju įvertindamas aplinkybes, jis gali prašymą patenkinti iš dalies arba jį atmesti. Tai reiškia, kad šalis turi nurodyti priežastis pratęsimui pagrįsti. Galiausiai terminas gali būti sutrumpintas teismo nutartimi, jeigu šalis dėl to sutaria. Galima sutrumpinti visus įstatyminius terminus, išskyrus terminą ieškiniui pateikti.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradėdamas skaičiuoti terminas?

Terminas pradėdamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai įvyko termino pradžią lėmęs įvykis (*a momento ad momentum*).

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Civilinio proceso kodekse nenumatyta pratęsti ar sutrumpinti termino, jeigu dokumentai perduodami arba siunčiami paštu ar naudojantis kitos rūšies transporto paslauga.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Diena, kurią įvyko termino pradžių lėmęs įvykis, gali būti įskaičiuojama tik tuo atveju, jei tai konkrečiai numatyta teisės aktuose, teismo sprendime arba sutartyje. Nuostata, kad konkretus terminas pradedamas skaičiuoti nuo įteikimo dienos, nėra vienas iš tų atvejų. Taigi, kritinės reikšmės terminai, per kuriuos turi būti imamasi teisių gynimo priemonių – turi būti pateikiamas apeliacinis skundas, papildomas apeliacinis skundas ar prieštaravimas, pradedami skaičiuoti kitą dieną po to, kai įteikiamas arba paskelbiamas teismo sprendimas. Tačiau kai numatyta, kad terminas pradedamas skaičiuoti konkrečią dieną, skaičiuojant terminą į tą dieną atsižvelgiama. Kai termino pradžių lėmęs įvykis yra dokumento įteikimas, bet kuris kitas būdas, kuriuo gaunamas pranešimas apie įteiktino dokumento turinį, skaičiuojant terminą neturi reikšmės.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Į terminą įeinančios švenčių dienos neturi reikšmės. Skaičiuojant terminą į darbo dienas atsižvelgiama tik tuo atveju, jeigu tai yra konkrečiai numatyta (pvz., taip skaičiuojamas terminas, per kurį turi būti apeliacine tvarka apskųstas mokėjimo įsakymas).

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Panašiai, jeigu terminas skaičiuojamas mėnesiais arba metais, į jį įeinančios švenčių dienos neturi reikšmės, jeigu teisės aktuose konkrečiai nenumatyta, kad terminas susijęs su darbo dienomis.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Jeigu terminas skaičiuojamas metais, jis baigiasi dieną, kuri sutampa su praėjusių metų atitinkama diena. Atkreipkite dėmesį, kad, skaičiuojant terminą, į jį įsiterpę keliamieji metai neturi reikšmės.

Jeigu terminas skaičiuojamas mėnesiais, jis baigiasi praėjus paskutinio mėnesio dienai, kuri sutampa su jo pradžios diena. Jeigu tokio sutapimo nėra, terminas baigiasi paskutinę mėnesio dieną. Atkreipkite dėmesį, kad kiekvieno mėnesio dienų skaičius neturi reikšmės.

Pusės metų terminas taikomas kaip šešių (6) mėnesių terminas, o pusės mėnesio terminas taikomas kaip penkiolikos (15) dienų terminas.

Jeigu terminas skaičiuojamas savaitėmis, jis baigiasi savaitės dieną, atitinkančią termino pradžios dieną; t. y. jeigu įvykis įvyko pirmadienį, savaitės trukmės terminas baigiasi kitą pirmadienį.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, švenčių dieną arba nedarbo dieną, jis pratęsiamas iki kitos darbo dienos.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Teisės aktuose leidžiama pratęsti terminą ne tik šalių tarpusavio sutarimu, bet ir teisėjo sutikimu. Galima pratęsti ir įstatyminius, ir teisinius terminus, tačiau tik tuo atveju, jei pratęsimo nedaroma poveikio trečiųjų šalių teisėms. Teisėjas nėra saistomas prašymo pratęsti sutarties galiojimą – kiekvienu konkrečiu atveju įvertindamas aplinkybes, jis gali prašymą patenkinti iš dalies arba jį atmesti.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Terminas, per kurį turi būti pateikiamas prašymas panaikinti sprendimą (penkiolika [15] dienų nuo sprendimo įteikimo, jeigu *in absentia* apklausiamas šalis gyvena Graikijoje, nebent neatvykusi šalis gyvena užsienyje arba jos nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma – tuo atveju terminas yra šešiasdešimt [60] dienų nuo sprendimo įteikimo, žr. CPK 503 straipsnį).

Apeliacinio skundo pateikimo terminas nustatytas CPK 518 straipsnio 1 dalyje. Jeigu apeliacinio skundo teikėjas gyvena Graikijoje, toks terminas yra trisdešimt (30) dienų, o jeigu jis gyvena užsienyje arba jo nuolatinė gyvenamoji vieta yra nežinoma, šis terminas yra šešiasdešimt (60) dienų.

Šešiasdešimties (60) dienų terminas netaikomas asmenims, kurie užsienyje gyvena laikinai (laisvalaikio kelionė, kelių dienų išvyka konkrečiu tikslu), tam tikra gyvenimo užsienyje trukmė susiejama su jo profesine ar santuokine padėtimi.

Teismo nagrinėjimo atnaujinimo terminas (šešiasdešimt [60] dienų, jeigu procesą pradedanti šalis gyvena Graikijoje, nebent procesą pradedanti šalis gyvena užsienyje arba jos nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma – tuo atveju terminas yra šimtas dvidešimt [120] dienų – žr. CPK 545 straipsnį).

Papildomo apeliacinio skundo pateikimo terminas (trisdešimt [30] dienų nuo sprendimo įteikimo, jeigu apeliacinį skundą teikianti šalis gyvena Graikijoje, nebent apeliacinį skundą teikianti šalis gyvena užsienyje arba jos nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma – tuo atveju terminas yra devyniasdešimt [90] dienų nuo sprendimo įteikimo. Jeigu sprendimas nėra įteiktas, papildomo apeliacinio skundo pateikimo terminas yra treji [3] metai nuo sprendimo paskelbimo – žr. CPK 564 straipsnį).

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Nepriklausomai nuo ginčo pobūdžio, ieškinys dėl teisminės apsaugos pagal Graikijos teisės aktus apima ir nuolatinę, ir laikinąją teisminę apsaugą. Tais atvejais, kai dėl bylos skubumo arba siekiant išvengti gresiančio pavojaus teismai gali skirti priemones, kuriomis užtikrinama arba apsaugoma teisė arba sureguliuojama padėtis, ir jas pertvarkyti arba panaikinti, byla nagrinėjama pagreitinoto proceso tvarka (pagal CPK 682–738 straipsnius). Atsižvelgdamas į bylos skubumą ir į šalių teisę būti išklausytoms ir siekdamas greitai išnagrinėti bylą, teisėjas turi kompetenciją nustatyti posėdžio, kuriame svarstomas laikinųjų apsaugos priemonių taikymas, laiką ir vietą. Taigi, teisėjas turi teisę savo nuožiūra pasirinkti teismo šaukimo paskelbimo būdą ir nustatyti atvykimo į teismo posėdį terminą, kad galėtų atvykti netgi užsienyje gyvenantys asmenys arba asmenys, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra nežinoma. Teismo posėdis gali būti skiriamas ir sekmadienį arba švenčių dieną. Minėtieji terminai taikomi visiems civiliniams procesams, išskyrus procesus dėl laikinųjų apsaugos priemonių, galimybė juos pratęsti nėra numatyta.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksma, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Tokios nuostatos Graikijos teisės aktuose nėra.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Terminų, susijusių su teismo veiksmais, nesilaikymas procesinių padarinių neturi. Praleidus terminą apskūsti šalių veiksmus, šios teisės netenkama, o kiti padariniai, pvz., posėdžio neleistinumas, kyla, kai praleidžiami parengiamieji terminai (žr. CPK 271 straipsnio 1 dalį).

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Restitutio in integrum yra Konstitucijoje numatyta teisių gynimo priemonė, kuria naudodamasi šalis, dėl *force majeure* arba dėl kitos šalies apgaulingo ketinimo praleidusi terminą, turi teisę prašyti atkurti iki termino pabaigos buvusią jos padėtį.

Tačiau išimties tvarka tokio prašymo negalima pateikti, jeigu jame remiamasi a) apeliacinio skundo teikėjo įgalioto advokato arba teisinio atstovo klaida, b) faktais, kuriuos teisėjas įvertino svarstydamas prašymą pratęsti arba atidėti terminą, kad prašymas dėl atitinkamo pratęsimo arba atidėjimo būtų patenkintas. Prašyme turi būti nurodytos termino praleidimo priežastys, pateikti įrodymai tiesai ir praleistam veiksmui nustatyti, arba turi būti nurodyta, kad veiksmas yra

atliktas. Prašymas taikyti priemonę *restitutio in integrum* turi būti išnagrinėtas per trisdešimt (30) dienų nuo klūties, sudarančios *force majeure*, pašalinimo arba pranešimo apie apgaulingą ketinimą, su sąlyga, kad naujojo termino negalima taikyti, jei pirmiau nurodytas terminas praleidžiamas dėl bet kokių priežasčių (žr. CPK 152–158 straipsnius).

Tačiau išimties tvarka tokio prašymo negalima pateikti, jeigu jame remiamasi a) apeliacinio skundo teikėjo įgalioto advokato arba teisinio atstovo klaida, b) faktais, kuriuos teisėjas išnagrinėjo svarstydamas prašymą pratęsti arba atidėti terminą, kad prašymas dėl atitinkamo pratęsimo arba atidėjimo būtų patenkintas. Prašyme turi būti nurodytos termino praleidimo priežastys, pateikti įrodymai tiesiai ir praleistam veiksmui nustatyti, arba turi būti nurodyta, kad veiksmas yra atliktas. Prašymas taikyti priemonę *restitutio in integrum* turi būti išnagrinėtas per trisdešimt (30) dienų nuo klūties, sudarančios *force majeure*, pašalinimo arba pranešimo apie apgaulingą ketinimą, su sąlyga, kad naujojo termino negalima taikyti, jei pirmiau nurodytas terminas praleidžiamas dėl bet kurios priežasties (žr. CPK 152–158 straipsnius).

Paskutinis naujinimas: 20/06/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Prancūzija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Be procesinių terminų (pranc. *délais de procédure*), Prancūzijos teisėje dar numatyti senaties terminai teisei įgyti arba prarasti (*délais de prescription*) ir senaties terminai veiksmui atlikti (*délais de forclusion*).

Senaties terminai teisei įgyti arba prarasti (pranc. *délais de prescription*) yra laikotarpiai, kuriems pasibaigus asmuo įgyja turtinę teisę (*délai de prescription acquisitive*) arba teisės turėtojas ją praranda, nes ja nepasinaudoja (*délai de prescription extinctive*). Senaties terminai teisei įgyti arba prarasti gali būti sustabdomi (pranc. *suspendu*) arba nutraukiami (*interrompu*): jeigu terminas sustabdomas ir vėliau pašalinama sustabdymo priežastis, toliau skaičiuojama likusi termino dalis; jeigu terminas nutraukiamas ir vėliau pašalinama nutraukimo priežastis, terminas pradedamas skaičiuoti iš naujo.

Senaties terminais veiksmui atlikti (pranc. *délais de forclusion*) ribojama teisės atlikti tam tikrą veiksmą galiojimo trukmė. Jie atitinka Anglijos bendrosios teisės koncepciją *limitation of action*. Senaties terminų veiksmui atlikti sustabdyti negalima. Paprastai jų nutraukti taip pat negalima: tačiau pagal Civilinio kodekso 2241 ir 2244 straipsnius šie terminai nutraukiami tam tikrais veiksmais, pvz., teismo šaukimu atvykti į teismą arba areštu ar kita vykdymo priemone.

Procesiniai terminai (pranc. *délais de procédure*) taikomi jau pradėtam teismo procesui. Jie yra nustatyti teisės aktais arba juos nustato teismas. Priešingai negu senaties terminai, jie neužkerta kelio atlikti veiksmą. Šių terminų sustabdyti arba nutraukti negalima.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Pagal dabartinius teisės aktus švenčių dienomis laikomos šios dienos:

sekmadieniai;

sausio 1 d.;

Velykų pirmadienis;

gegužės 1 d.;

gegužės 8 d.;

Šeštinės;

Sekminių pirmadienis;

liepos 14 d.;

Žolinė (rugpjūčio 15 d.);

Visų Šventųjų diena (lapkričio 1 d.);

lapkričio 11 d.;

Kalėdos (gruodžio 25 d.).

Tam tikrose teritorijose (tam tikruose departamentuose (pranc. *départements*) ir teritorinėse bendrijose (*communautés territoriales*)) nustatytos švenčių dienos vergijos panaikinimui paminėti: gegužės 27 d. Gvadelupėje, birželio 10 d. Prancūzijos Gvianoje, gegužės 22 d. Martinikoje, gruodžio 20 d. Reunjone ir balandžio 27 d. Majote.

Elzaso-Mozelio departamentuose švenčių dienos yra gruodžio 26 d. ir Didysis penktadienis.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Nuo 2008 m. birželio 17 d. Įstatymo Nr. 2008-561 (kuriame išdėstytos ir pereinamojo laikotarpio nuostatos) įsigaliojimo senaties terminas teisei įgyti arba prarasti, kuriam suėjus pagal *jus commune* netenkama teisės, yra penkeri metai (anksčiau buvo 30 metų).

Tačiau šis principas turi tam tikrų išimčių, ypač kai teikiami ieškiniai dėl civilinės atsakomybės, kylančios iš įvykio, per kurį buvo padarytas kūno sužalojimas, – šiais atvejais nustatytas 10 metų senaties terminas nuo tos dienos, kai pradinis ar pablogėjęsios būklės sužalojimas laikomas nustatytu, arba kai teikiami ieškiniai dėl teisių į nekilnojamąjį turtą, kurios išnyksta praėjus 30 metų.

Senaties terminai ir procesiniai terminai skiriasi priklausomai nuo atitinkamo dalyko ir procedūros.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Kalbant apie procesinius terminus, Civilinio proceso kodekso 640 straipsnyje nurodyta, kad, kai per tam tikrą laiką turi būti atliktas veiksmas arba formalumas, laikotarpis skaičiuojamas nuo jo pradžią lėmusio veiksmo, įvykio, sprendimo arba įteikimo dienos.

Senaties terminams teisei įgyti arba prarasti ir senaties terminams veiksmui atlikti taikoma ta pati taisyklė ir dar gali būti taikomos specialios nuostatos.

Pavyzdžiui, pagal Civilinio kodekso 2226 straipsnį su kūno sužalojimu susiję ieškiniai dėl civilinės atsakomybės nebegali būti pateikiami praėjus 10 metų nuo dienos, kai pasireiškia pradinis arba pablogėjęsios būklės sužalojimas.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Remiantis Civilinio proceso kodekso 664-1 straipsniu, kai teismo antstolis (pranc. *huissier*) įteikia dokumentą, dokumento įteikimo diena yra jo asmeninio įteikimo adresato namuose ar gyvenamojoje vietoje diena arba diena, kai teismo antstolis parengia oficialią ataskaitą, kurioje išvardija, kokių veiksmų jis ėmėsi adresatui surasti. Kai dokumentas įteikiamas elektroniniu būdu, įteikimo diena ir laikas yra dokumento perdavimo adresatui diena ir laikas.

Kai dokumentas įteikiamas paštu, pagal Civilinio proceso kodekso 668 ir 669 straipsnius įteikimo diena siuntėjo atžvilgiu yra išsiuntimo diena, o adresato atžvilgiu – laiško gavimo diena. Išsiuntimo diena yra diena, nurodyta išsiuntimo tarnybos pašto ženkle. Gavimo diena yra pasirašyto gavimo (pranc. *récipissé*) diena arba gavėjo pasirašymo (*émargement*) diena. Jeigu dokumentas įteikiamas registruotu laišku, prie kurio pridama pristatymo patvirtinimo forma (pranc. *avis de réception*), gavimo diena yra ta, kurią pašto tarnyba pažymi, kai laiškas įteikiamas adresatui.

Išimties tvarka Civilinio proceso kodekso 647-1 straipsnyje numatyta, kad teismo šaukimo įteikimo užjūrio bendrijoje, Naujojoje Kaledonijoje arba užsienyje diena siuntėjo atžvilgiu yra diena, kurią teismo šaukimą išsiunčia teismo antstolis arba teismo kanceliarija (pranc. *greffe*), o jeigu tokia data nenurodoma – diena, kurią laišką gauna atsakinga prokuratūra (*parquet*).

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Pagal Civilinio proceso kodekso 641 straipsnį, jeigu terminas skaičiuojamas dienomis, jo pradžią lėmusio veiksmo, įvykio, sprendimo ar įteikimo diena neskaičiuojama.

Termino pradžia įteikimo forma įtakos neturi. Tačiau kai dokumentas neįteikiamas asmeniškai, tam tikromis nuostatomis leidžiama termino pradžią atidėti iki dienos, kurią apie dokumentą faktiškai pranešama asmeniui, arba iki dienos, kurią dokumento pagrindu imamas vykdyti priemonių.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Pagal Civilinio proceso kodekso 642 straipsnį terminas, kuris baigtųsi šeštadienį, sekmadienį, švenčių dieną ar nedarbo dieną, pratęsiamas iki artimiausios darbo dienos.

Taigi, į terminus ir toliau įskaičiuojami sekmadieniai ir švenčių dienos, tačiau jie pratęsimi, jeigu priešingu atveju baigtųsi šeštadienį, sekmadienį, švenčių dieną ar nedarbo dieną.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Pagal Civilinio proceso kodekso 641 straipsnį, jeigu terminas skaičiuojamas mėnesiais arba metais, jis baigiasi tą paskutinio mėnesio dieną arba tą paskutinių metų mėnesio dieną, kurios numeris sutampa su termino pradžią lėmusio veiksmo, įvykio, sprendimo arba įteikimo mėnesio dienos numeriu. Jeigu atitinkamas vėlesnis mėnuo tokiu pačiu numeriu pažymėtos dienos neturi, terminas baigiasi paskutinę to mėnesio dieną.

Jeigu terminas skaičiuojamas mėnesiais ir dienomis, pirmiausia skaičiuojami mėnesiai, o tada dienos.

Civilinio proceso kodekso 642 straipsnyje nustatyta taisyklė (žr. pirmesnę klausimą) taikoma visiems terminams, nesvarbu, ar jie skaičiuojami dienomis, mėnesiais, ar metais.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Kaip paaiškinta pirmiau, pagal Civilinio proceso kodekso 642 straipsnį visi terminai baigiasi paskutinės dienos 24.00 val., nebent terminas pratęsiamas dėl to, kad priešingu atveju jis baigtųsi šeštadienį, sekmadienį, švenčių dieną ar nedarbo dieną.

Kaip paaiškinta pirmiau, visų terminų skaičiavimo pradžia yra termino pradžią lėmęs veiksmas, įvykis, sprendimas arba įteikimas.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Kaip paaiškinta pirmiau, jeigu terminas baigtųsi šeštadienį, sekmadienį, švenčių dieną arba nedarbo dieną, jis pratęsiamas iki artimiausios darbo dienos.

Termino skaičiavimo pradžios laikas būtinai yra nustatytas arba jį įmanoma nustatyti. Jeigu kyla abejonių, jį gali nustatyti teismas. Terminas pratęsiamas iki artimiausios darbo dienos taikomas visiems dalykams ir visoms procedūroms.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Pagal Civilinio proceso kodekso 643 straipsnį, kai ieškinyje pateikiamas metropolinėje Prancūzijoje, atvykimo į teismą (pranc. *comparution*), paprasto apeliacinio skundo (*appel*) pateikimo, prieštaravimo (*opposition*) pateikimo, prašymo peržiūrėti sprendimą (*révision*) pateikimo ir kasacinio skundo dėl teisės aspektų pateikimo Kasaciniam Teismui (*recours en cassation*) terminai pratęsimi:

vienu mėnesiu asmenims, gyvenantiems užjūrio departamente arba užjūrio teritorijoje ar bendrijoje; dviem mėnesiais asmenims, gyvenantiems užsienio šalyje.

Pagal Civilinio proceso kodekso 644 straipsnį, kai ieškinyje pateikiamas teisme, kuris posėdžiauja ieškinyje nurodytoje užjūrio teritorinėje bendrijoje, atvykimo į teismą, paprasto apeliacinio skundo pateikimo, prieštaravimo pateikimo ir prašymo peržiūrėti sprendimą pateikimo terminai pratęsimi:

vienu mėnesiu asmenims, negyvenantiems teritorinėje bendrijoje, kuriai posėdžiaujantis teismas turi jurisdikciją; dviem mėnesiais asmenims, gyvenantiems užsienio šalyje.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Iš esmės pagal Civilinio proceso kodekso 538 straipsnį paprasto apeliacinio skundo terminas yra vienas mėnuo ginčo tvarka nagrinėjamos bylose arba penkiolika dienų ne ginčo tvarka nagrinėjamos bylose. Tačiau keliomis kitomis nuostatomis nustatomos šio principo išimtys. Pavyzdžiui, apeliacinio skundo pateikimo terminas yra penkiolika dienų, jeigu nutartis priimama laikinajame procese arba jeigu nutartį priima vykdyto teismas, šeimos teismas, nepilnamečių bylų teismas bylose dėl paramos ugdymo srityje ir kt.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Skubiais atvejais teismai gali sutrumpinti atvykimo į teismą terminus ir gali leisti pradiniame šaukime nurodyti konkrečią posėdžio, kuriame byla bus nagrinėjama iš esmės, dieną. Arba, teismai gali atidėti bylos svarstymą vėlesnei datai, kad šalims būtų sudarytos sąlygos atvykti.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Pagal Civilinio proceso kodekso 647 straipsnį, kai dokumentas, skirtas šaliai, gyvenančiai vietoje, kurioje ji galėtų pasinaudoti pratęstu terminu, jai asmeniškai įteikiamas vietoje, kurioje vietos gyventojams terminas nebūtų taip pratęsiamas, taikomi tik vietos gyventojams suteikiami terminai.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Kai baigiasi senaties terminas teisei įgyti arba prarasti arba senaties terminas veiksmui atlikti, teisė atlikti veiksmą išnyksta ir tolesnis procesas nutraukiamas; ieškinyje pripažįstamas neleistinu, nesvarstant jo esmės.

Nuobaudos už įstatymu nustatyto ar teismo nustatyto procesinio termino nesilaikymą skiriasi priklausomai nuo termino funkcijos ir atliktino veiksmo pobūdžio. Jeigu atsakovas neatvyksta į teismą, už atvykimo į teismą termino nesilaikymą panaikinamas prieš pasibaigiant terminui priimtas teismo sprendimas. Jeigu šalis nesilaiko deramo stropumo, už tai paprastai taikoma nuobauda – pašalinimas iš bylų sąrašo. Jeigu laiku neatliekamas procesinis veiksmas, tas veiksmas yra niekinis.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisinių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Teisės atlikti teisinį veiksmą išnykimo panaikinti negalima jokiais teisinių gynimo priemonėmis – tai yra pasibaigusio senaties termino teisei įgyti arba prarasti arba senaties termino veiksmui atlikti poveikis.

Tačiau teisės aktuose numatytais atvejais teismas turi galimybę iš dalies atleisti šalį nuo apribojimo, kylancio dėl termino nesilaikymo. Civilinio proceso kodekso 540 straipsnyje leidžiama iš dalies panaikinti draudimą, kylantį dėl to, kad nebuvo laikomasi už akių priimto sprendimo apskundimo termino, jeigu šalis ne dėl savo kaltės laiku nesužinojo apie sprendimą, kad galėtų jį apskųsti, arba jeigu ji negalėjo imtis veiksmų.

Teismo nutartis, kuria paskelbiama, kad procesinis veiksmas yra niekinis, gali būti skundžiama apeliaciniu skundu arba prašymu ją panaikinti (pranc. *rétractation*). Be to, dėl tokio negaliojimo nutrūksta vykdomas procesas, tačiau paliekama teisė pateikti naują ieškinį. Taigi, jeigu nėra kliūties pradėti procesą, t. y., pvz., senaties terminas nėra pasibaigęs, galima pateikti naują ieškinį.

Nutartis pašalinti bylą iš bylų sąrašo yra neskundžiama. Tačiau pašalinus bylą iš bylų sąrašo ieškinyis lieka galioti. Senaties terminas teisei įgyti arba prarasti arba senaties terminas veiksmui atlikti nutrūksta įteikus teismo šaukimą ir tas poveikis išlieka. Pašalinus bylą iš bylų sąrašo, ieškinio nagrinėjimas sustabdomas, tačiau šį sustabdymą galima nutraukti atlikus formalumą – pateikus prašymą iš naujo įtraukti bylą į bylų sąrašą.

Susijusios nuorodos

- [Interneto svetainė Legifrance – Civilinio proceso kodeksas \(prancūzų kalba\)](#)
- [Interneto svetainė Legifrance – Civilinio proceso kodeksas anglų ir ispanų kalbomis](#)
- [Interneto svetainė Legifrance – švenčių dienos](#)

Paskutinis naujinimas: 23/07/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Kroatija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Kroatijos Respublikoje civilinio proceso terminai reglamentuojami Civilinio proceso įstatymo (kroat. *Zakon o parničnom postupku*) (*Narodne Novine* (NN; Kroatijos Respublikos oficialusis leidinys), Nr. 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 ir 89/14; toliau – ZPP) 111–114 straipsnių nuostatomis.

Terminas yra konkretus laikotarpis, kuriuo galima atlikti procesinį veiksma arba kuriam nepasibaigus jis negali būti atliekamas.

Kroatijos procesinėje teisėje pripažįstami kelių rūšių terminai:

- įstatyminiai (kroat. *zakonski*) ir teisminiai (*sudski*) terminai – įstatyminių terminų trukmė nustatoma teisės aktais ir teismas arba šalys jų negali pakeisti, o teisminių terminų trukmę savo nuožiūra kiekvienoje konkrečioje byloje nustato teismas, remdamasis teisiniais įgaliojimais;
- pratęsimi (kroat. *produživi*) ir nepratęsimi (*neproduživi*) terminai – įstatyminiai terminai yra nepratęsimi, o teisminius terminus galima pratęsti – dėl to sprendžia teismas, tačiau tik atitinkamo asmens prašymu, kai yra pagrįstų priežasčių tai padaryti (ZPP 111 straipsnio 2 dalis);
- subjektyvieji (kroat. *subjektivni*) ir objektyvieji (*objektivni*) terminai – subjektyvieji terminai yra tie, kurių pradžia priklauso nuo to, kada įgaliotas asmuo sužinoti apie termino skaičiavimui aktualų įvykį, o objektyvieji terminai skaičiuojami nuo tada, kai įvyko atitinkamas faktas, neatsižvelgiant į tai, ar įgaliotas asmuo apie jį sužinoti;
- neigiamos senaties terminai (kroat. *prekluzivni*) ir nurodomieji terminai (*instruktivni*) – nesilaikant neigiamos senaties termino prarandama teisė vėliau atlikti procesinį veiksma, o nesilaikant nurodomojo termino žalingų padarinių nekyla ir procesinį veiksma galima atlikti vėliau;
- minimalieji terminai (kroat. *dilatorni*) ir terminai veiksmui atlikti (*paricijski*) – minimalieji terminai reiškia, kad procesinio veiksmo negalima atlikti iki tam tikro laikotarpio pabaigos, o terminai veiksmui atlikti reiškia, kad teismas negali atlikti tam tikro veiksmo, kol nesibaigė terminas veiksmui atlikti;
- civiliniai (kroat. *građanskopravni*) ir procesiniai (*procesnopravni*) terminai – civiliniai terminai yra laikotarpiai, per kuriuos reikia gauti pagal civilinę materialinę teisę reikalingą leidimą arba įvykdyti iš civilinės materialinės teisės nuostatų kylančias pareigas, o procesiniai terminai yra laikotarpiai, per kuriuos reikia gauti pagal civilinę procesinę teisę reikalingą leidimą arba įvykdyti iš civilinės procesinės teisės kylančias pareigas.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Kroatijos Respublikoje nedarbo dienų sąrašas reglamentuojamas Įstatyme dėl švenčių dienų, atminimo dienų ir nedarbo dienų Kroatijos Respublikoje (kroat. *Zakon o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj*) (NN Nr. 33/96, 96/01, 13/02, 136/02, 112/05, 59/06, 55/08, 74/11, 130/11).

Švenčių dienos Kroatijos Respublikoje yra šios:

sausio 1 d. – Naujųjų metų diena

sausio 6 d. – Trys karaliai

Velykų sekmadienis ir Velykų pirmadienis

Devintinės

gegužės 1 d. – Darbo šventė

birželio 22 d. – Kovos su fašizmu diena

birželio 25 d. – Valstybingumo diena

rugpjūčio 5 d. – Pergalės ir Tėvynės padėkos diena, Tėvynės veteranų diena

rugpjūčio 15 d. – Žolinė

spalio 8 d. – Nepriklausomybės diena

lapkričio 1 d. – Visų šventųjų diena

gruodžio 25 d. – Kalėdos

gruodžio 26 d. – antra Kalėdų diena / Šv. Stepono diena

Kroatijos Respublikoje švenčių dienos yra nedarbo dienos.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Terminai skaičiuojami dienomis, mėnesiais ir metais.

Terminų skaičiavimo taisyklės taikomos visiems terminams. Terminai skaičiuojami pilnomis dienomis, nuo vidurnakčio iki vidurnakčio (lot. *computatio civilis, a die ad diem*), o ne nuo momento iki momento, skaičiuojant valandas ir minutes (*computation naturalis, a momento ad momentum*). Daugiau informacijos apie bendrąsias taisykles žr. atsakyme į klausimą Nr. 1.

4 Kai tam tikrą veiksma ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Pradžios diena yra proceso pradžios ar kito veiksmo (pvz., įteikimo, paskelbimo) atlikimo diena, nuo kurios turi būti skaičiuojama laikotarpio trukmė. Pradžios diena į dienomis skaičiuojamus terminus neįtraukiama. Laikoma, kad terminas prasideda artimiausią kitą dieną.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Bendroji įteikimo taisyklė – dokumentas turi būti įteikiamas darbo dieną, nuo 7.00 val. iki 20.00 val. adresato būste arba darbo vietoje, arba teisme, kai minėtas asmuo ten yra. Minėtos taisyklės, t. y., kad dokumentas turi būti įteikiamas darbo dieną nuo 7.00 val. iki 20.00 val., išimtis netaikoma, kai dokumentas įteikiamas paštu arba jį įteikia notaras.

Asmens, kuriam turi būti įteiktas dokumentas, sutikimu dokumentą jam galima įteikti ir kitu metu ar kitoje vietoje.

Jeigu teismas mano, jog tai reikalinga, jis duoda nurodymą dokumentą įteikti kitoje vietoje ar kitu metu. Jeigu dokumentas įteikiamas tokiu būdu, asmeniui, kuriam jis įteikiamas, turi būti įteikiama teismo nutartis, kuria buvo duotas toks nurodymas, kopija. Šioje nutartyje neprivalo būti pateiktas paaiškinimas.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Jeigu terminas skaičiuojamas dienomis, į jį neįtraukiama diena, kai buvo įteiktas dokumentas arba paskelbtas pranešimas, arba diena, kurią įvyko termino pradžią lėmęs įvykis. Terminas pradedamas skaičiuoti artimiausią kitą dieną.

Pavyzdžiui, jeigu įvykis, nuo kurio turi būti pradedamas skaičiuoti 15 dienų terminas, įvyko vasario 5 d., 15 dienų terminas baigiasi vasario 20 d. vidurnaktį. Taigi, terminas pradedamas skaičiuoti ne įvykio dieną (lot. *dies a quo*), o kitą dieną.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Kai terminas skaičiuojamas dienomis, nurodytas dienų skaičius reiškia kalendorines dienas. Tačiau jeigu paskutinė termino diena yra švenčių diena arba sekmadienis, arba bet kuri kita teismo nedarbo diena, toks terminas baigiasi artimiausią kitą darbo dieną.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Mėnesiais ar metais skaičiuojami terminai baigiasi paskutinio mėnesio ar paskutinių metų dienos, turinčios tą patį numerį kaip ir termino pradžios diena, pabaigoje.

Jeigu paskutinis mėnuo tokios dienos neturi, terminas baigiasi paskutinę to mėnesio dieną.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Žr. 8 punktą.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Teismo nustatytas terminas gali būti pratęsiamas tik vieną kartą atitinkamo asmens prašymu, jeigu tam yra pagrįstų priežasčių.

Prašymas turi būti pateikiamas iki termino, kurį prašoma pratęsti, pabaigos.

Nutartis dėl termino pratęsimo yra neskundžiama.

Pratęstas terminas pradedamas skaičiuoti artimiausią kitą dieną po to, kai pasibaigia terminas, kurį buvo prašoma pratęsti.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Šalys pirmosios instancijos teismo priimtą sprendimą per penkiolika dienų nuo sprendimo kopijos įteikimo dienos gali apskųsti apeliacine tvarka, jeigu šiame įstatyme nenumatytas kitas terminas. Kai ginčas susijęs su čekiais ir įsakomaisiais vekseliais, šis terminas yra aštuonios dienos.

Be to, kai vykdomos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros, procesai komercinių bylų teismuose ar nagrinėjami darbo ginčai, apeliacinio skundo pateikimo terminas yra aštuonios dienos.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Teismo nustatytas terminas gali būti pratęsiamas tik vieną kartą atitinkamo asmens prašymu, jeigu tam yra pagrįstų priežasčių.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Kroatijos Respublikos civilinio proceso taisyklėse nenumatyta pratęsti termino pagal šalių gyvenamąją vietą.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Padariniai priklauso nuo teisinio terminų pobūdžio, t. y., jeigu taikomas įstatyminis terminas, kurio negalima pratęsti, ir šalis per nurodytą terminą neatlieka procesinio veiksmo, taip nesilaikius termino netenkama teisės tą procesinį veiksmą atlikti vėliau.

Tačiau yra terminų, kurių nesilaikius neprarandama teisė vėliau atlikti veiksmą, tokie terminai vadinami nurodomaisiais.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisiu gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Jeigu šalis neatvyksta į teismo posėdį arba per nurodytą terminą neatlieka procesinio veiksmo ir dėl tos priežasties praranda teisę tą veiksmą atlikti, teismas tokios šalies prašymu (prašymas atkurti ankstesnę padėtį) gali jai leisti atlikti tą veiksmą vėliau, jeigu jis mano, kad terminas buvo praleistas dėl pagrįstų priežasčių.

Prašymas turi būti pateikiamas per aštuonias dienas nuo tos dienos, kai išnyko termino praleidimo priežastis; jeigu šalis apie termino praleidimą sužinojo vėliau, minėtas terminas pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai šalis apie šį termino praleidimą sužinojo. Nuo termino praleidimo dienos praėjus dviem mėnesiams, prašymas atkurti ankstesnę padėtį nebegali būti pateikiamas.

Paskutinis naujinimas: 23/08/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontakcinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Lietuva

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Civilinis kodeksas numato bendrąjį ieškinio senaties terminą, taip pat sutrumpintus ieškinio senaties terminus. Terminai gali būti atnaujinamieji, įgyjamieji ir naikinamieji.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

sekmadieniai;

sausio 1-oji - Naujųjų metų diena;

vasario 16-oji - Lietuvos valstybės atkūrimo diena;

kovo 11-oji - Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena;

sekmadienis ir pirmadienis - krikščionių Velykų (pagal vakarietiškąją tradiciją) dienos;

gegužės 1-oji - Tarptautinę darbo dieną;

pirmasis gegužės sekmadienis - Motinos diena;

pirmasis birželio sekmadienis – Tėvo diena;

birželio 24-oji – Rasos ir Joninių diena;

liepos 6-oji - Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) diena;

rugpjūčio 15-oji – Žolinė (Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų diena);

lapkričio 1-oji - Visų Šventųjų diena;

gruodžio 24-oji – Kūčių diena;

gruodžio 25-oji ir 26-oji - Kalėdų dienos.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Įstatymų ar sandorių nustatytas arba teismo paskiriamas terminas nurodomas kalendorine data arba nurodomas metais, mėnesiais, savaitėmis, dienomis ar valandomis skaičiuojamas laikas.

Terminas gali būti apibrėžiamas taip pat ir nurodant įvykį, kuris neišvengiamai turi įvykti. Terminai gali būti atnaujinamieji, įgyjamieji ir naikinamieji.

Atnaujinamasis terminas yra toks terminas, kuriam pasibaigus teismas gali jį atnaujinti, jeigu terminas buvo praleistas dėl svarbių priežasčių. Įgyjamasis terminas yra toks terminas, kuriam pasibaigus atsiranda (įgyjama) tam tikra civilinė teisė ar pareiga. Naikinamasis terminas yra toks terminas, kuriam pasibaigus išnyksta tam tikra civilinė teisė ar pareiga. Naikinamieji terminai negali būti teismo ar arbitražo atnaujinti.

Bendrasis ieškinio senaties terminas yra dešimt metų.

Atskirų rūšių reikalavimams Lietuvos Respublikos įstatymai nustato sutrumpintus ieškinio senaties terminus.

Sutrumpintas vieno mėnesio ieškinio senaties terminas taikomas iš konkurso rezultatų atsirandantiems reikalavimams.

Sutrumpintas trijų mėnesių ieškinio senaties terminas taikomas reikalavimams pripažinti juridinio asmens organų sprendimus negaliojančiais.

Sutrumpintas šešių mėnesių ieškinio senaties terminas taikomas:

ieškiniams dėl netesybų (baudos, delspinigių) išieškojimo;

ieškiniams dėl perduotų daiktų trūkumų.

Sutrumpintas šešių mėnesių ieškinio senaties terminas taikomas iš ryšių įmonių santykių su klientais atsirandantiems reikalavimams, jeigu siuntos buvo siunčiamos Lietuvoje, arba vienerių metų ieškinio senaties terminas, jeigu siuntos buvo siunčiamos į užsienį.

Sutrumpintas vienerių metų ieškinio senaties terminas taikomas iš draudimo teisinių santykių atsirandantiems reikalavimams.

Sutrumpintas trejų metų ieškinio senaties terminas taikomas reikalavimams dėl padarytos žalos atlyginimo, tarp jų ir reikalavimams atlyginti žalą, atsiradusią dėl netinkamos kokybės produkcijos.

Sutrumpintas penkerių metų ieškinio senaties terminas taikomas reikalavimams dėl palūkanų ir kitokių periodinių išmokų išieškojimo.

10. Reikalavimams dėl atliktų darbų trūkumų taikomi nustatyti sutrumpinti ieškinio senaties terminai.

Iš krovinijų, keleivių ir bagažo vežimo atsirandantiems reikalavimams taikomi atskirų transporto rūšių kodeksuose (įstatymuose) nustatyti ieškinio senaties terminai.

Šalių susitarimu pakeisti ieškinio senaties terminus ir jų skaičiavimo tvarką draudžiama.

Ieškinio senatis netaikoma:

1) iš asmeninių neturtinių teisių pažeidimų atsirandantiems reikalavimams, išskyrus įstatymų numatytus atvejus;

2) indėlininkų reikalavimams išmokėti indėlius, padėtus į banką ar kitas kredito įstaigas;

3) reikalavimams atlyginti dėl šių [Baudžiamojo kodekso](#) nurodytų nusikaltimų atsiradusią žalą:

1) genocido (99 straipsnis);

2) tarptautinės teisės draudžiamo elgesio su žmonėmis (100 straipsnis);

3) tarptautinės humanitarinės teisės saugomų asmenų žudymo (101 straipsnis);

4) civilių trėmimo ar perkėlimo (102 straipsnis);

5) tarptautinės humanitarinės teisės saugomų asmenų žalojimo, kankinimo ar kitokio nežmoniško elgesio su jais ar jų turto apsaugos pažeidimo (103 straipsnis);

6) civilių ar karo belaisvių prievartinio panaudojimo prieš ginkluotuosiose pajėgose (105 straipsnis);

7) saugomų objektų naikinimo ar nacionalinių vertybių grobstymo (106 straipsnis);

8) agresijos (110 straipsnis);

9) draudžiamos karo atakos (111 straipsnis);

10) uždraustų karo priemonių naudojimo (112 straipsnis);

11) aplaidaus vado pareigų vykdymo.

4) kitų įstatymų nustatytais atvejais ir kitiems reikalavimams.

Civilinių bylų išnagrinėjimo terminai. Teismas privalo rūpintis, kad civilinė byla teisme būtų išnagrinėta per kuo trumpesnę laiką, nebūtų vilkinamas bylos išnagrinėjimas, turi siekti, kad civilinė byla būtų išnagrinėta per vieną teismo posėdį.

Atskiroms civilinių bylų kategorijoms įstatymų gali būti nustatytas bylos išnagrinėjimo terminas. Jeigu pirmosios instancijos teismas laiku neatlieka procesinių veiksmų, kuriuos Civilinį kodeksą privalo atlikti, šių veiksmų atlikimu suinteresuotas proceso dalyvis turi teisę kreiptis į apeliacinės instancijos teismą su prašymu nustatyti terminą tokiems procesiniams veiksams atlikti. Šis prašymas pateikiamas per bylą nagrinėjančią teismą, o šis prašymo priėmimo klausimą privalo išspręsti ne vėliau kaip kitą darbo dieną po prašymo gavimo dienos. Jeigu per septynias darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos teismas, dėl kurio neatliktų procesinių veiksmų yra pateiktas prašymas, atlieka atitinkamus procesinius veiksmus, laikoma, kad proceso dalyvis atsisakė pateikto prašymo.

Priešingu atveju šis prašymas per septynias darbo dienas nuo jo gavimo persiunčiamas apeliacinės instancijos teismui. Nurodytas prašymas paprastai nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka, nepranešus dalyvaujantiems byloje asmenims apie posėdžio laiką ir vietą ir nekviečiant jų į teismo posėdį. Prašymas turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per septynias darbo dienas nuo jo gavimo apeliacinės instancijos teisme dienos. Šį prašymą nagrinėja ir dėl jo priima nutartį apeliacinės instancijos teismo pirmininkas, Civilinių bylų skyriaus pirmininkas arba jų paskirtas teisėjas. Ši nutartis neskundžiama atskiruoju skundu.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Terminas prasideda rytojaus dieną nuo nulio valandų nulio minučių po tos kalendorinės datos arba to įvykio, kuriais apibrėžta termino pradžia, jeigu įstatymų nenumatyta ko kita.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Visi rašytiniai pareiškimai ir pranešimai, įteikti paštui ar telegrafui arba perduoti kitomis ryšio priemonėmis iki paskutinės termino dienos dvidešimt ketvirtos valandos nulio minučių, laikomi atliktais laiku. (Civilinio kodekso 1.122 straipsnis)

Civilinio proceso kodekso 123 straipsnio 3-4 dalys numato: kai procesinį dokumentą pristatantis asmuo neranda adresato jo gyvenamojoje ar darbo vietoje, dokumentas yra įteikiamas kuriam nors iš kartu su juo gyvenančių pilnamečių šeimos narių (vaikams (įvaikiams), tėvams (įtėviams), sutuoktiniui ir pan.), išskyrus atvejus, kai byloje šeimos nariai turi priešingą teisinį suinteresuotumą bylos baigtimi, o jeigu ir jų nėra, – darbuotės administracijai.

Kai procesinį dokumentą pristatantis asmuo neranda adresato juridinio asmens buveinės vietoje ar kitoje juridinio asmens nurodytoje vietoje, procesinis dokumentas įteikiamas bet kuriam kitam įteikimo vietoje esančiam juridinio asmens darbuotojui. Kai šioje dalyje nustatyta tvarka procesinių dokumentų įteikti nepavyksta, procesinis dokumentas siunčiamas juridinio asmens buveinės adresu ir laikomas įteiktu praėjus dešimčiai dienų nuo išsiuntimo.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Terminas prasideda rytojaus dieną nuo nulio valandų nulio minučių po tos įvykio, kuriuo apibrėžta termino pradžia, jeigu įstatymų nenumatyta ko kita.

(Civilinio proceso kodekso 73 straipsnis)

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamas kalendorinės ar darbo dienos?

ieškinio senaties terminas skaičiuojamas kalendorinėmis dienomis. Terminas prasideda rytojaus dieną nuo nulio valandų nulio minučių po tos kalendorinės datos arba to įvykio, kuriais apibrėžta termino pradžia, jeigu įstatymų nenumatyta ko kita.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Metais, mėnesiais, savaitėmis ar dienomis skaičiuojama procesinio termino eiga prasideda rytojaus dieną nuo nulio valandų nulio minučių po tos kalendorinės datos arba to įvykio, kuriais apibrėžta termino pradžia, jeigu įstatymų nenumatyta ko kita.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Savaitėmis skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą paskutinės termino savaitės dieną dvidešimt ketvirtą valandą nulio minučių. Mėnesiais skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą termino paskutinio mėnesio dieną dvidešimt ketvirtą valandą nulio minučių. Metais skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą paskutinį termino metų mėnesį ir dieną dvidešimt ketvirtą valandą nulio minučių. Jeigu metais ar mėnesiais skaičiuojamo termino pabaiga tenka mėnesiui, kuris atitinkamos dienos neturi, terminas pasibaigia paskutinę to mėnesio dieną.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Oficialių švenčių ir ne darbo dienos (šeštadieniai ir sekmadieniai) įskaitomos į terminą. Jeigu paskutinė termino diena tenka ne darbo ar oficialios šventės dienai, termino pabaigos diena laikoma po jos einanti darbo diena.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Procesinių terminų atnaujinimas. Asmenims, praleidusiems įstatymų nustatytą ar teismo paskirtą terminą dėl priežasčių, kurias teismas pripažįsta svarbiomis, praleistas terminas gali būti atnaujinamas. Teismas turi teisę atnaujinti praleistą terminą ir savo iniciatyva, kai iš turimos medžiagos matyti, kad terminas praleistas dėl svarbių priežasčių.

Pareiškimas dėl praleisto termino atnaujinimo paduodamas teismui, kuriame reikėjo atlikti procesinį veiksma, ir nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka. Paduodant pareiškimą dėl termino atnaujinimo, kartu turi būti atliekamas procesinis veiksmas (paduodamas skundas, dokumentai ar atliekami kiti veiksmai), kuriam atlikti praleistas terminas. Pareiškimas dėl termino atnaujinimo turi būti motyvuotas. Prie pareiškimo turi būti pridedami įrodymai, pagrindžiantys praleisto termino atnaujinimo būtinumą.

Atnaujindamas procesinį terminą, teismas priima rezoliuciją. Atsisakydamas patenkinti pareiškimą dėl procesinio termino atnaujinimo, teismas dėl jo priima motyvuotą nutartį. Dėl teismo nutarties, kuria atmetamas pareiškimas dėl praleisto procesinio termino atnaujinimo, gali būti duodamas atskirasis skundas

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Apeliacinis skundas dėl apygardos teismo sprendimo gali būti paduodamas per 30 dienų nuo pirmosios instancijos teismo sprendimo priėmimo dienos.

Atskirasis skundas dėl apygardos teismo nutarties gali būti paduodamas:

per 7 dienas nuo nutarties priėmimo dienos, jeigu skundžiama pirmosios instancijos teismo nutartis priimta žodinio proceso tvarka;

per 7 dienas nuo nutarties patvirtintos kopijos įteikimo dienos, jeigu skundžiama pirmosios instancijos teismo nutartis priimta rašytinio proceso tvarka.

Apeliaciniai skundai gali būti paduodami dėl apygardos teismo sprendimų, kuriais byla išnagrinėjama iš esmės, o atskirieji skundai – dėl tarpinių apygardos teismo nutarčių, kurias tiesiogiai įvardija Civilinio proceso kodekso (pavyzdžiui, dėl nutarties, kuria atmetamas pareiškimas dėl procesinio termino atnaujinimo (Civilinio proceso kodekso 78 straipsnio 6 dalis), dėl nutarties, priimtos bylinėjimosi išlaidų klausimu (Civilinio proceso kodekso 100 straipsnis), arba nutarčių, kurios užkerta galimybę tolesnei bylos eigai.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Teismo posėdis kiekvienoje byloje vyksta nepertraukiamai, išskyrus atvejus, kai skelbiama pertrauka, kuri negali būti ilgesnė kaip penkios darbo dienos.

Teismo posėdžio pertrauka gali būti skiriama tik siekiant užtikrinti teismui ir dalyvaujantiems byloje asmenims galimybę pailsėti dėl užsitęsusių bylos nagrinėjimo, suteikti galimybę operatyviai surinkti trūkstamus byloje įrodymus ir taip užtikrinti kuo greitesnį bylos išnagrinėjimą.

Teismas, atidėdamas bylos nagrinėjimą, paskiria kito teismo posėdžio laiką ir apie tai pasirašytinai praneša atvykusiems asmenims. Neatvykusiems ir įtraukiamiems dalyvauti procese naujiems asmenims apie kito teismo posėdžio laiką pranešama Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

Kai kuriais atvejais, bylos nagrinėjimas gali būti sustabdomas. Bylos sustabdytas – procesinių veiksma, kuriais siekiama bylą išspręsti iš esmės, atlikimo laikinas sustabdytas neapibrėžtam terminui. Byla gali būti sustabdyta dėl įstatymuose numatytų objektyvių aplinkybių, kliudančių išnagrinėti civilinę bylą ir nepriklausančių nuo dalyvaujančių byloje asmenų ar teismo valios, taip pat kitais atvejais, nors įstatymuose ir nenumatytais, tačiau kliudančiais teismui išnagrinėti bylą iš esmės.

Teismas privalo sustabdyti bylą šiais atvejais:

kai miršta fizinis asmuo arba pasibaigia juridinis asmuo, kuris buvo bylos šalis, jeigu atsižvelgiant į ginčo teisinius santykius yra leidžiamas teisių perėmimas arba kai šalis netenka veiksnumo byla sustabdoma iki paaiškės mirusio fizinio asmens ar pasibaigusio juridinio asmens teisių perėmėjas ar aplinkybės, dėl kurių teisių perėmimas neįvyko, arba iki bus paskirtas neveiksnaus fizinio asmens atstovas pagal įstatymą;

kai negalima nagrinėti tos bylos tol, kol bus išspręsta kita byla, nagrinėjama civiline, baudžiamąja ar administracine tvarka byla sustabdoma iki įsiteisės teismo sprendimas, nuosprendis, nutartis ar nutarimas arba iki bus priimtas nutarimas byloje, nagrinėjamoje administracine tvarka;

kai nagrinėjant bylą, kurioje atsakovui pareikšti turtiniai reikalavimai, paaiškėja, kad tų pačių turtinių reikalavimų patenkinimas yra susijęs su baudžiamosios bylos nagrinėjimu teisme byla sustabdoma iki bus išnagrinėta baudžiamoji byla arba bus panaikintas laikinasis nuosavybės teisių apribojimas. Ir kitais įstatymų numatytais atvejais.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksma, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Netaiko.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

ieškinio senaties termino pabaiga iki ieškinio pareiškimo yra pagrindas ieškinį atmesti.

Jeigu teismas pripažįsta, kad ieškinio senaties terminas praleistas dėl svarbios priežasties, pažeistoji teisė turi būti ginama, o praleistas ieškinio senaties terminas atnaujinamas.

Nuosavybės teisės klausimai dėl turto, kuriam išreikalauti praleisti ieškinio senaties terminai, sprendžiami pagal Civilinio kodekso ketvirtosios knygos normas. Teisė atlikti procesinius veiksmus išnyksta pasibaigus įstatymų nustatytam ar teismo paskirtam jiems atlikti terminui. Procesiniai dokumentai, paduoti pasibaigus tam terminui, grąžinami juos padavusiems asmenims. Termino, nustatyto tam tikrai procesinei pareigai atlikti, praleidimas neatleidžia nuo pareigos atlikimo.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Jeigu terminai praleisti dėl svarbių priežasčių ir nėra praėję daugiau kaip 3 mėnesiai nuo teismo sprendimo priėmimo dienos, teismas, apeliando prašymu, gali praleistus terminus atnaujinti. Apeliacinio skundo padavimo terminas gali būti atnaujintas, jeigu teismas pripažįsta, kad šis terminas praleistas dėl svarbių priežasčių. Dėl teismo nutarties, kuria atmetamas prašymas atnaujinti praleistą apeliacinio skundo padavimo terminą, gali būti duodamas atskirasis skundas.

Jeigu apeliacinės instancijos teismas tokį atskirąjį skundą patenkina ir praleistą apeliacinio skundo padavimo terminą atnaujina, apeliacinės instancijos teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas apeliacinį skundą su byla perduoda šio teismo teisėjų kolegijai arba grąžina pirmosios instancijos teismui spręsti

apeliacinio skundo priėmimo klausimą. Kai šioje dalyje numatytu atveju byla perduodama apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegijai nagrinėti, apeliacinės instancijos teismas, per tris darbo dienas nuo apeliacinio skundo priėmimo išsiunčia dalyvaujantiems byloje asmenims apeliacinio skundo ir jo priedų kopijas. Pasibaigus sprendimo apskundimo apeliacine tvarka ir atsiliepimų į apeliacinį skundą pateikimo terminams, pirmosios instancijos teismas per septynias dienas išsiunčia bylą apeliacinės instancijos teismui, o dalyvaujantiems byloje asmenims – pranešimus apie bylos išsiuntimą. Kai byla išsiunčiama apeliacinės instancijos teismui ir šis teismas nustato, kad apeliacinio skundo padavimo terminas yra praleistas, jis gali: savo iniciatyva (ex officio) atnaujinti apeliacinio skundo padavimo terminą, jeigu iš turimos medžiagos aiškiai matyti, kad šis terminas praleistas dėl svarbių priežasčių arba pasiūlyti dalyvaujančiam byloje asmeniui pateikti prašymą dėl apeliacinio skundo padavimo termino atnaujinimo. (Civilinio proceso kodekso 307 straipsnio 2-3 dalys, 338 straipsnis, 78 straipsnis). Nutartis, kuria apelianto prašymas dėl termino atnaujinimo atmetas, gali būti skundžiama atskiruoju skundu (Civilinio proceso kodekso 78 straipsnio 6 dalis).

Paskutinis naujinimas: 09/03/2015

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Liuksemburgas

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Pagal Liuksemburgo teisę bylai iškelti, procesiniams formalumams, dalyvavimui teisme, pratęsimams dėl atstumo ir kt. nustatyti tam tikri terminai.

Terminai, kuriems pasibaigus ieškinys paliekamas nenagrinėtas arba sueina ieškinio senatis, ne visada yra tik procesiniai: čia kalbama tik apie procesinius terminus.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Šeštadienis ir sekmadienis laikomi ne darbo dienomis, kaip ir toliau nurodytos valstybinės šventės, numatytos teisės aktuose:

Naujųjų metų diena, Velykų pirmadienis, gegužės 1 d., Šeštinės, Sekminės, Liuksemburgo nacionalinė diena (birželio 23 d.),

Žolinės, Visų Šventųjų diena, Kalėdos ir antroji Kalėdų diena.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Procesiniai terminai gali skirtis atsižvelgiant į bylos dalyką ir rūšį.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradėdamas skaičiuoti terminas?

Terminas skaičiuojamas nuo akto, įvykio, sprendimo ar dokumento įteikimo dienos vidurnakčio.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Taip: jeigu reikalaujama, kad įteiktų (*signification*) antstolis arba kad praneštų (*notification*) teismo tarnautojas, įteikimas arba pranešimas laikomas įvykusi kitą dieną, einančią po tos dienos, kai dokumentas faktiškai patenka į atitinkamo asmens rankas (pavyzdžiui, jeigu dokumentą atsisakoma priimti, jeigu dokumentas paliekamas šalies namuose ir kt.).

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Visi terminai apskaičiuojami nuo akto, įvykio, sprendimo ar įteikimo dienos, nuo kurios pradėdamas skaičiuoti laikas, vidurnakčio.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Į terminus įskaičiuojamos teisės aktuose numatytos valstybinės šventės, šeštadieniai ir sekmadieniai.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Į terminus įskaičiuojamos teisės aktuose numatytos valstybinės šventės, šeštadieniai ir sekmadieniai.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Bet kuris procesinis terminas baigiasi paskutinės dienos vidurnaktį.

Jeigu terminas išreiškiamas savaitėmis, jis baigiasi paskutinės savaitės dieną, kuri yra tokio pat pavadinimo kaip ir akto, įvykio, sprendimo ar įteikimo diena, nuo kurios pradėdamas skaičiuoti terminas.

Jeigu terminas išreiškiamas mėnesiais arba metais, jis pasibaigia to paties skaičiaus paskutinio mėnesio ar metų dieną kaip ir akto, įvykio, sprendimo ar įteikimo diena, nuo kurios pradėtas skaičiuoti šis terminas. Jeigu atitinkamas paskesnis mėnuo neturi tuo pačiu skaičiumi pažymėtos dienos, terminas pasibaigia paskutinę to mėnesio dieną.

Jeigu terminas išreiškiamas mėnesiais ir dienomis arba mėnesio dalimis, pirma skaičiuojamas visas mėnuo, o tada mėnesio dienos ar dalys; jeigu skaičiuojamos mėnesio dalys, laikoma, kad mėnuo turi 30 dienų.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Bet kuris terminas, kuris baigiasi šeštadienį, sekmadienį arba teisės aktuose numatytos valstybinės šventės dieną, pratęsiamas iki po jo einančios pirmos darbo dienos. Tas pats taikoma, jeigu dokumentai turi būti pateikti savivaldybės institucijoms ir paskutinę termino dieną savivaldybės institucijos nedirba.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimai? Kokiomis sąlygomis?

Jeigu Liuksemburgo teisme iškeliama byla užsienyje gyvenančiam asmeniui, terminai pratęsimai dėl atstumo. Šie terminai gali būti pratęsimai 15–35 dienomis, atsižvelgiant į tai, kur atsakovas gyvena.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Paprastai apeliaciniai skundai (*appels*) turi būti paduodami per 40 dienų, o jeigu asmuo gyvena užsienyje, pratęsimai dėl atstumo. Apeliaciniai skundai dėl teismo sprendimų, kurie nėra laikinai vykdytini, gali būti paduodami tik praėjus 8 dienoms.

Terminas prašymui panaikinti teismo sprendimą už akių (*opposition*) yra 15 dienų ir skaičiuojamas nuo jo įteikimo ar pranešimo apie jį dienos.

Nutartys dėl laikinųjų apsaugos priemonių (*ordonnances de référé*) gali būti skundžiamos per 15 dienų nuo jų įteikimo dienos. Jeigu nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių priimama už akių, prašymo ją panaikinti padavimo terminas yra 8 dienos nuo nutarties įteikimo dienos. Prašymų dėl panaikinimo terminas skaičiuojamas kartu su apeliacinio skundo padavimo terminu.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Jeigu nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių priimama supaprastinto proceso tvarka, siunčiamas šaukimas dalyvauti posėdyje, rengiamame įprastą tokios bylos nagrinėjimo dieną ir laiku. Vis dėlto, jeigu atvejais skubus, pirmininkaujantis teisėjas arba jį pavaduojantis teisėjas gali leisti siųsti šaukimą dalyvauti viešame teismo posėdyje arba jo paties namuose nurodytu laiku, net savaitgaliais, valstybinių švenčių dienomis arba dienomis, kurios įprastai nėra darbo dienos.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Jeigu už Liuksemburgo ribų gyvenanti šalis kviečiama asmeniškai dalyvauti teismo posėdyje Liuksemburge, taikomi įprasti terminai, nebent teismas nusprendžia juos pratęsti.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Jeigu ieškiny s nėra pareiškiamas per nustatytą terminą, sueina senatis ir ieškinio nebegalima pareikšti. Pasibaigus terminui procesiniams veiksams atlikti, paprastai pasibaigia ir ieškinio terminas arba ieškiny išbraukiamas iš registro.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisiu gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Jei šalis per nustatytą terminą nepareiškia ieškinio, dėl termino pasibaigimo pasibaigęs senaties terminas gali būti atnaujintas, jeigu dėl priežasčių, už kurias šalis nėra atsakinga, šalis laiku nesužinojo apie aktą, nuo kurio pradėtas skaičiuoti terminas, arba jeigu šalis negalėjo imtis veiksmų. Šiuo klausimu prašymas laikomas priimtiniu tik tuo atveju, jeigu jis pateikiamas per 15 dienų nuo tada, kai atitinkama šalis sužinojo apie aktą, nuo kurio pradėtas skaičiuoti terminas, arba nuo tada, kai šaliai tapo įmanoma imtis veiksmų. Toks prašymas gali būti pateiktas ne vėliau kaip per vienus metus nuo termino, kuris įprastai būtų skaičiuojamas nuo akto, pasibaigimo. Šie terminai neturi stabdomojo poveikio.

Teisė pareikšti ieškinį išnyksta, jeigu byla nenagrinėjama trejus metus. Šis terminas pratęsiamas 6 mėnesius visais atvejais, kai yra pagrindų prašyti, kad į bylą vietoj senosios šalies įstotų nauja šalis arba kad būtų paskirtas naujas advokatas. Pasibaigus bylai negalima teigti, kad neįmanoma imtis jokių tolesnių veiksmų. Šalis, pageidaujanti imtis veiksmų, turi pareikšti naują ieškinį savo teisėms apginti, nebent yra suėjęs šio ieškinio senaties terminas.

Nutartis išbraukti ieškinį iš registro remiantis tuo, kad advokatas nesilaikė terminų, yra neskundžiama.

Susijusios nuorodos

<http://www.legilux.lu/>

Paskutinis naujinimas: 02/05/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Nyderlandai

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Civilinėje procesinėje teisėje taikomi terminai apytikriai gali būti skirstomi taip:

a. minimalieji pranešimo laikotarpiai, per kuriuos kitai šaliai, trečiosioms šalims ir liudytojams turi būti įteikti teismo šaukimai dalyvauti procese. Paprastai taikomas bent 1 savaitės laikotarpis. Iš esmės bent 1 savaitės laikotarpis taip pat taikomas, kai suinteresuotosios šalys šaukiamos dalyvauti pareiškimu pradėtuose procesuose, jeigu teismas nenurodo kitaip (Civilinio proceso kodekso (nyd. *Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*) 114–119 straipsniai ir 276 straipsnis (šalių ir trečiųjų šalių šaukimas dalyvauti procese) ir 170 ir 284 straipsniai (liudytojų šaukimas dalyvauti procese)). Svarbu pažymėti, kad, jeigu atsakovas turi žinomą adresą ne Nyderlanduose arba žinoma, kad jis faktiškai gyvena ne Nyderlanduose, šaukimą tai šaliai reikia įteikti bent prieš 4 savaites (Civilinio proceso kodekso 115 straipsnis);

b. Maksimalieji laikotarpiai teisių gynimo priemonėms įgyvendinti. Teisių gynimo priemonė – protestą (nyd. *verzet*) paprastai reikia pareikšti per 4 savaites. Paprastai 3 mėnesių laikotarpis taikomas apeliaciniam skundai (nyd. *hoger beroep*), kasaciniam skundai Aukščiausiajam Teismui (nyd. *cassatie*) ir prašymui panaikinti galutinį tapusį sprendimą (nyd. *herroeping*) (žr. Civilinio proceso kodekso 143 straipsnį (prieštaravimas), 339 ir 358 straipsnius (apelacinis skundas), 402 ir 426 straipsnius (kasacinis skundas Aukščiausiajam Teismui), 383 ir 391 straipsnius (galutinio sprendimo panaikinimas));

c. terminai, per kuriuos šalys turi atlikti procesinius veiksmus, o teismas – priimti nutartis. Jų trukmė paprastai yra 2–6 savaitės. Tam tikromis aplinkybėmis teismas gali leisti atidėti procesinių veiksmų atlikimą;

d. senaties terminas teisiniams veiksams pradėti ir vykdymo įgaliojimams įgyvendinti. Bendras senaties terminas yra 20 metų. Tačiau daugeliu atvejų taikomas trumpesnis 5 metų senaties terminas. Daliniai baudų mokėjimai baigia galioti praėjus 6 mėnesiams nuo dienos, kurią jie tapo vykdytini. Jau prasidėjęs senaties terminas gali būti nutrauktas, tada gali būti pradėtas skaičiuoti naujas senaties terminas. Pavyzdžiui, senaties terminas, taikomas vykdymo institucijai, gali būti nutrauktas įteikiant teismo sprendimą arba bet kuriuo kitu vykdymo veiksmu (Civilinio kodekso (nyd. *Burgerlijk Wetboek*) 3 knygos 306–325 straipsniai).

Įstatyminiams terminams taip pat taikomos Bendrajame terminų pratęsimo įstatyme (nyd. [Algemene Termijnenwet](#)) nustatytos taisyklės.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Neskaitant šeštadienių ir sekmadienių, [Bendrajame terminų pratęsimo įstatyme](#) nustatytos šios visuotinai pripažintos švenčių dienos:

Naujųjų metų diena: sausio 1 d.

Didysis penktadienis: penktadienis prieš Velykas

Velykų pirmadienis: pirmadienis po Velykų

Šeštinės: ketvirtadienis praėjus 40 dienų po Velykų

Karaliaus diena: balandžio 27 d.

Išsivadavimo diena: gegužės 5 d.

Sekminių pirmadienis: pirmadienis po Sekminių

Kalėdos ir antroji Kalėdų diena: gruodžio 25 ir 26 d.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Įstatyminiams terminams taikomos Bendrajame terminų pratęsimo įstatyme nustatytos taisyklės. Šiame įstatyme numatyta, kad įstatyme nustatytas terminas, kuris baigiasi šeštadienį, sekmadienį ar visuotinai pripažintą švenčių dieną, pratęsiamas iki kitos dienos, kuri nėra šeštadienis, sekmadienis ar visuotinai pripažinta švenčių diena, pabaigos. Terminas, apimantis bent 3 dienas, prirėkus pratęsiamas į jį įtraukiant bent 2 dienas, kurios nėra šeštadieniai, sekmadieniai ar visuotinai pripažintos švenčių dienos.

Nacionalinėse teismo šaukimu pradėtų civilinių bylų proceso taisyklėse (nyd. *Landelijk procesreglement voor civiele dagvaardingen bij de rechtbanken*) 6 savaičių terminas taikomas kaip pradinis terminas, per kurį šalys turi atlikti procesinius veiksmus, o teismas – paskelbti sprendimą. Kaip numatyta Nacionalinėse kantonų teismų sektorių civilinio proceso taisyklėse (nyd. *Landelijk reglement voor de civiele rol van de kantonsectoren*), iš esmės kantonų teismai taiko 4 savaičių terminus (<http://www.rechtspraak.nl/>).

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradėdamas skaičiuoti terminas?

Terminas visada pradėdamas skaičiuoti pirmą dieną po to, kai įvyksta lemiamas įvykis.

Teismo šaukimas

Netaikytina.

Teisių gynimo priemonės

Terminas teisių gynimo priemonei – **protestui** (galima užprotestuoti tik už akių priimtus sprendimus) įgyvendinti gali būti pradėtas skaičiuoti trimis skirtingais momentais:

tuo metu, kai bylą pralaimėjusiai šaliai asmeniškai įteikiamas teismo sprendimas;

jeigu naudojamas kitas įteikimo būdas – tuo metu, kai bylą pralaimėjusi šalis atlieka veiksmą, įrodantį, kad ji žino apie sprendimą, arba kai pradamas vykdymas, ir

kitais atvejais – tuo metu, kai baigiamas sprendimo vykdymas.

Terminas, per kurį teismo sprendimus galima apskųsti **apeliaciniu skundu ir kasaciniu skundu Aukščiausiajam Teismui**, skaičiuojamas nuo sprendimo paskelbimo dienos. Pirmoji termino diena yra kita diena po to, kai buvo paskelbtas sprendimas. Taip pat žr. klausimą Nr. 12.

Terminas, per kurį teismo sprendimus galima apskųsti apeliaciniu skundu ir kasaciniu skundu Aukščiausiajam Teismui, skaičiuojamas:

nuo dienos, kurią paskelbiamas sprendimas, jeigu ieškovas ir suinteresuotosios šalys atvyksta dalyvauti procese, ir

kitų suinteresuotųjų šalių atveju – po to, kai sprendimas įteikiamas arba apie jį pranešama kitu būdu.

Terminas, taikomas **prašymui panaikinti** galutiniu (-e) tapusį (-ią) teismo sprendimą arba nutartį, pradamas skaičiuoti po to, kai atsiranda pagrindas šį sprendimą arba šią nutartį panaikinti ir ieškovas arba pareiškėjas apie šį pagrindą sužino, tačiau ne anksčiau negu teismo sprendimas arba nutartis tapo galutinis (-ė), t. y. tik tada, kai sprendimo ar nutarties nebegalima prašyti panaikinti protestu, apeliaciniu skundu ar kasaciniu skundu Aukščiausiajam Teismui.

Procesiniai veiksmai

Pastovūs terminai procesiniams veiksams atlikti paprastai skaičiuojami pilnomis savaitėmis nuo ankstesnės bylą sąrašo datos. Pavyzdys: po trečiadienį vykstančio bylą sąrašo svarstymo praėjus keturioms savaitėms trečiadienį byla vėl įtraukiama į bylą sąrašą, pateikimo terminas yra 10.00 val. Jeigu, pavyzdžiui, byla iš sąrašo išbraukiama, tada teismas nustato dieną, kurią ji į sąrašą grąžinama.

Senaties terminai

Teisiniams veiksams taikomų senaties terminų pradžia priklauso nuo veiksmo pobūdžio. Pavyzdžiui, teisė pateikti ieškinį dėl sutartinės prievolės ką nors suteikti arba atlikti vykdymo baigia galioti praėjus 5 metams nuo dienos, vėlesnės negu diena, kurią atsirado teisė reikalauti įvykdyti prievolę, pradžios.

Pavyzdžiui, teisė pateikti ieškinį dėl neteisėtos padėties nutraukimo baigia galioti praėjus 5 metams nuo dienos, vėlesnės negu diena, kurią atsirado teisė reikalauti nedelsiant nutraukti padėtį, pradžios.

Vykdymas

Iš esmės vykdymo įgaliojimai baigiasi praėjus 20 metų nuo dienos, einančios po teismo sprendimo paskelbimo dienos, pradžios.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Ne. Tačiau kai kuriais atvejais būdas, kuriuo šalis sužino apie teismo sprendimą, turi įtakos teisių gynimo priemonės įgyvendinimo, pvz., protesto pateikimo, termino skaičiavimo pradžiai. Taip pat žr. klausimą Nr. 4.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Ne. Terminas pradamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai įvyko įvykis.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Jeigu nenurodyta kitaip, Nyderlandų teisėje naudojamos kalendorinės dienos. Bendrajame terminų pratęsimo įstatyme numatyta, kad terminas, kuris baigiasi šeštadienį, sekmadienį ar visuotinai pripažintą švenčių dieną, pratęsiamas iki kitos dienos, kuri nėra šeštadienis, sekmadienis ar visuotinai pripažinta švenčių diena, pabaigos.

Be to, įstatyminis terminas, apimantis bent 3 dienas, prireikus pratęsiamas į jį įtraukiant bent 2 dienas, kurios nėra šeštadieniai, sekmadieniai ar visuotinai pripažintos švenčių dienos.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Jie taip pat nustatomi kalendoriniais mėnesiais ir kalendoriniais metais.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Teismo šaukimas

Netaikytina.

Teisių gynimo priemonės

Kai procesas pradamas teismo šaukimu, teisių gynimo priemonės įgyvendinamos išduodant šaukimą. Teismo antstolis neturi teisės paskelbti antstolio pranešimo po 20.00 val., nebent tai jam leidžia padaryti teismas, į kurį šalis šaukiama atvykti. Todėl terminas faktiškai baigiasi paskutinės dienos 20.00 val. Tokiame procese reikėtų nepamiršti, kad nei diena, kurią išduodamas teismo šaukimas, nei diena, kurią šalis šaukiama atvykti (pirmoji bylą sąrašo diena), į pranešimo apie šaukimą laikotarpį neįskaičiuojamos. Todėl minimalus pranešimo laikotarpis turi būti išdėstytas tarp šių dviejų datų.

Kai procesas pradamas pareiškimu, teisių gynimo priemonės įgyvendinamos pateikiant pareiškimą teismo kanceliarijai. Tai galima padaryti paštu arba asmeniškai kanceliarijos darbo laiku, arba faksu iki paskutinės laikotarpio dienos vidurnakčio.

Jeigu šeimos byloje pateikiamas apeliacinis skundas, termino pradžios laikas šiek tiek skiriasi nuo taikytino apeliaciniams skundams kituose pareiškimu pradėdamuose procesuose (taip pat žr. klausimą Nr. 4 „Teisių gynimo priemonės“). Apeliacinio skundo teikėjas apeliacinį skundą gali pateikti per 3 mėnesius nuo teismo sprendimo paskelbimo dienos. Kitos suinteresuotosios šalys apeliacinį skundą gali pateikti per 3 mėnesius nuo teismo sprendimo įteikimo ar kitokio pranešimo joms apie šį teismo sprendimą dienos.

Procesiniai veiksmai

Jeigu byla yra bylą sąrašė, dokumentų įteikimui taikomos toliau išdėstytos nuostatos. Iš esmės bylą sąrašo diena skirtas dokumentas teismo kanceliarijai teikiamas iki pateikimo termino. Tai vėliausias laikas, iki kurio teismas turi gauti visus dokumentus, išskyrus šaukimus, ir pranešimus. Kaip numatyta nacionalinėse proceso taisyklėse, diena ir laikas, iki kada turi būti pateikti dokumentai, yra trečiadienis, 10 val. Jeigu posėdis neskiriamas, nes byla nagrinėjama raštu, dokumentai teismo kanceliarijai pateikiami bylą sąrašo dieną arba anksčiau. Kantonų teismai visada rengia posėdžius, nes tuo atveju procesinius veiksmus galima atlikti ir žodžiu. Dokumentai teismo kanceliarijai turi būti pateikti iki bylą sąrašo dienos likus bent vienai dienai. Tai galima padaryti paštu arba asmeniškai kanceliarijos darbo laiku, arba faksu iki atitinkamos dienos vidurnakčio.

Senaties terminai

Taip pat žr. klausimo Nr. 4 skiltį „Senaties terminai“. Norint įgyvendinti tam tikras teises atlikti veiksmą, svarbu, kada šalis sužino apie tam tikrą faktą.

Pavyzdžiui, teisė pateikti ieškinį dėl nepagrįstai išmokėtų sumų susigrąžinimo baigia galioti praėjus 5 metams nuo dienos, einančios po dienos, kurią kreditorius sužinojo apie reikalavimo buvimą ir sužinojo gavėjo tapatybę, pradžios ir bet kuriuo atveju praėjus 20 metų nuo reikalavimo atsiradimo.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip, terminas, kuris baigiasi šeštadienį, sekmadienį ar visuotinai pripažintą švenčių dieną, pratęsiamas iki kitos dienos, kuri nėra šeštadienis, sekmadienis ar visuotinai pripažinta švenčių diena, pabaigos. Tačiau, remiantis Bendruoju terminų pratęsimo įstatymu, tai netaikoma terminams, nustatomiems atliekant atgalinę atskaitą nuo tam tikro laiko arba įvyko. Kitaip tariant, ši taisyklė taikoma maksimaliems laikotarpiams, o minimaliems laikotarpiams netaikoma.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Kai kuriais atvejais teisės aktuose numatyta galimybė terminą pratęsti. Pavyzdžiui, jeigu bylą pralaimėjusi šalis apeliacinio skundo pateikimo laikotarpiu miršta ir tos šalies įpėdiniai pageidauja perimti jos teises apeliaciniame procese, taikomas naujas trijų mėnesių laikotarpis.

Tačiau paprastai griežtai kontroliuojama, kad su terminais susijusių taisyklių būtų laikomasi, nors Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas (nyd. *Hoge Raad der Nederlanden*) padarė išimtį byloms, kuriose apeliacinį skundą teikianti šalis dėl teismo klaidos arba neveikimo nebuvo tinkamu laiku informuota apie teismo sprendimą. Jeigu tokiu atveju ta šalis ne dėl savo kaltės praleido terminą, terminas trumpam laikui pratęsiamas.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Apeliacinio skundo pateikimo terminas paprastai yra 3 mėnesiai. Tam tikrose civilinėse bylose, pvz., procese dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo (pagreintame procese) apeliaciniams skundams ir kasaciniams skundams Aukščiausiajam Teismui taikomi trumpesni terminai, t. y., atitinkamai, 4 ir 8 savaitės.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Visi laikotarpiai, susiję su šalies atvykimu į teismą, yra minimalieji laikotarpiai. Maksimaliųjų laikotarpių nėra nustatyta.

Teismo šaukimas

Laikotarpis, per kuriuos šaliai turi būti įteiktas šaukimas, teismas gali sutrumpinti ieškovo prašymu, jeigu tam tikromis sąlygomis tai yra reikalinga. Procese dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo teismo šaukimas išduodamas tik tada, kai teisėjas nurodo posėdžio datą ir laiką, – posėdis gali vykti netgi sekmadienį. Prireikus šalis gali būti šaukiama atvykti labai greitai. Teismas taip pat gali nustatyti trumpesnį laikotarpį, per kurį šalis gali būti šaukiama dalyvauti pareiškimo pradėtame procese.

Teismas negali pratęsti šalies šaukimo laikotarpį, tačiau gali nustatyti ilgesnį šaukimo laikotarpį, per kurį šalis šaukiama atvykti dalyvauti pareiškimo pradėtame procese (žr. klausimus Nr. 7 ir 8).

Procesiniai veiksmai

Teismas gali pratęsti terminus, per kuriuos šalys turi atlikti procesinius veiksmus, jeigu to kartu prašo abi šalys. Jeigu prašymą pateikia tik viena šalis, terminas atidedamas tik esant būtinoms priežastims arba *force majeure* atveju. Būtinoms priežastims – tai, pavyzdžiui, faktinis arba teisinis bylos sudėtingumas, būtinumas sulaukti teismo sprendimo kitame aktualiaame procese arba padėtis, kai šalis arba jos advokatas serga arba atostogauja.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksma, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Nyderlandų teisėje nėra nuostatų, kuriomis būtų reglamentuojama tokia padėtis.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Teismo šaukimas

Jeigu šalis šaukiama likus nepakankamai laiko, teismo šaukimas negalioja tuo atveju, jeigu atsakovas neatvyksta, – tada teismas šaukimą paskelbia negaliojančiu. Jis savaime negaliojančiu netampa. Ieškovas tokį trūkumą gali pašalinti iki pirmosios bylų sąrašo dienos išduodamas iš dalies pakeistą teismo antstolio pranešimą.

Jeigu atsakovas pirmą bylų sąrašo dieną neatvyksta, patikrinama, ar šaukime nėra trūkumų, dėl kurių jis gali tapti negaliojančiu. Jeigu šaukimas trūkumų neturi, atsakovas laikomas neatvykusiu į teismo posėdį ir ieškinį leidžiama nagrinėti atsakovui nedalyvaujant. Jeigu atsakovas neatvyksta ir tikėtina, kad jis dėl trūkumo negavo teismo antstolio pranešimo, teismas paskelbia, kad pranešimas negalioja.

Jeigu atsakovas neatvyksta ir nepaskiria advokato, nors šaukime jis buvo paragintas tai padaryti, ir paaiškėja, kad teismo antstolio pranešime buvo trūkumas, dėl kurio jis tapo negaliojančiu, atsakovas nepaskelbiamas neatvykusiu į teismo posėdį. Teismas nustato naują bylų sąrašo datą ir nurodo ieškovo lėšomis pašalinti trūkumą. Jeigu atsakovas atvyksta ir nepareiškia apie trūkumą, šaukimas laikomas išduotu tinkamai.

Teisių gynimo priemonės

Jeigu praleidžiamas teisių gynimo priemonės įgyvendinimo terminas, taikoma nuobauda – neleidžiama pateikti apeliacinio skundo. Tada atitinkamas teismo sprendimas tampa galutinis, t. y. jo nebegalima panaikinti pateikiant protestą, apeliacinį skundą ar kasacinį skundą Aukščiausiajam Teismui.

Procesiniai veiksmai

Jeigu procesinis veiksmas per nustatytą terminą neatliekamas, tam tikromis sąlygomis terminas gali būti atidėtas (žr. klausimą Nr. 10). Jeigu teismas termino neatideda, teisė atlikti procesinį veiksma baigia galioti.

Senaties terminai

Jeigu suinteresuotoji šalis praleido terminą procesui pradėti, teisė pateikti reikalavimą neišnyksta. Tačiau teismine tvarka jos įgyvendinti nebegalima.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Terminus praleidusios šalys gali pasinaudoti toliau nurodytomis teisių gynimo priemonėmis.

Teismo šaukimas

Pirmąją bylų sąrašo dieną neatvykęs atsakovas paprastai laikomas neatvykusiu į teismo posėdį. Kol nepaskelbtas galutinis teismo sprendimas, šis atsakovas gali sutrukdyti priimti sprendimą už akių atvykdamas dalyvauti procese kaip šalis. Kai paskelbiamas galutinis teismo sprendimas, šalis, laikoma neatvykusia į teismo posėdį, gali įgyvendinti teisių gynimo priemonę – pateikti protestą. Pareiškimo pradėtame procese negalima priimti sprendimo atsakovui nedalyvaujant, negalima atvykimu į teismo posėdį sutrukdyti priimti teismo sprendimo už akių ir negalima pateikti prieštaravimo. Tokiais atvejais į teismo posėdį neatvykusi suinteresuotoji šalis gali pateikti apeliacinį skundą.

Teisių gynimo priemonės

Teisių gynimo priemonių įgyvendinimo terminų laikymąsi teismas tikrina savo iniciatyva. Apeliacinių skundų pateikimo ir kasacinių skundų pateikimo Aukščiausiajam Teismui terminai yra privalomi. Siekdami teisinio tikrumo, teismai šiuos terminus taiko labai griežtai. Tačiau Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas nustatė tam tikras lankstesnes galimybes pateikti apeliacinius skundus pareiškimo pradėdamame procese. Apeliacinio skundo dokumente turi būti išdėstyti jo motyvai, tačiau jeigu sprendimas yra tik paskelbtas, bet dar neišsiųstas, ir todėl apeliacinio skundo teikėjas negali susipažinti su atitinkamais motyvais, leidžiama apeliacinio skundo motyvus pateikti vėlesniame, papildomame apeliacinio skundo dokumente. Tačiau pats apeliacinis skundas turi būti pateiktas nesibaigus terminui. Tik kartais, kai teismas padaro dvigubą klaidą, terminas pratęsiamas 14 dienų nuo teismo sprendimo gavimo dienos. Taip būna, jeigu apeliacinį skundą teikianti šalis nežinojo ir negalėjo žinoti, kada bus paskelbtas teismo sprendimas, nes teismas (arba teismo sekretorius) padarė klaidą ir dėl klaidos, kurios negalima priskirti apeliacinio skundo teikėjui, sprendimas buvo išsiųstas arba paskelbtas tik pasibaigus apeliacinio skundo pateikimo terminui. Kai procesas pradėdamas teismo šaukimu, apeliacinio skundo dokumente neprivalo būti išdėstyti apeliacinio skundo motyvai. Jie pateikiami tik vėlesniu proceso etapu.

Procesiniai veiksmai

Tam tikromis aplinkybėmis gali būti prašoma atidėti procesinių veiksmų atlikimo terminą (žr. klausimą Nr. 13). Jeigu terminas neatidedamas, teisė atlikti procesinį veiksmą baigia galioti.

Senaties terminai

Nėra teisių gynimo priemonių, kuriomis būtų galima išvengti senaties terminų pabaigos, tačiau juos galima tinkamu laiku nutraukti (žr. klausimo Nr. 1 d punktą). Nepaisant to, labai išimtinėmis aplinkybėmis teismas gali priimti nutartį, kad remtis senaties terminu negalima, nes tai prieštarauja protingumo ir sąžiningumo principams.

Paskutinis naujinimas: 12/09/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Austrija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Pagal Austrijos teisę esama įvairių rūšių terminų.

Skiriami procesiniai terminai, t. y. terminai, iki kurių proceso šalis arba kitas proceso dalyvis gali arba turi imtis konkrečių procesinių veiksmų, ir materialinės teisės terminai, t. y. terminai, iki kurių turi įvykti tam tikras įvykis, kad pagal teisinę sistemą atsirastų tam tikras materialinės teisės poveikis (t. y. terminai, per kuriuos pagal Civilinio proceso kodekso 454 straipsnį galima apskųsti trukdymą naudotis daiktu, arba nuomos nutraukimo terminai pagal Civilinio proceso kodekso 560 straipsnį). Svarbu tai, kad laikas, pašto tarnybai reikalingas siuntai pristatyti, į procesinius terminus neįtraukiamas, o į materialinės teisės terminus – įtraukiamas. Tai, pavyzdžiui, reiškia, kad apeliacinis skundas laikomas pateiktu laiku, jeigu jis buvo paštu išsiųstas paskutinę apeliacinio skundo padavimo procesinio termino dieną (pašto ženklą dieną), net jeigu teismas jį gauna gerokai po termino.

Terminai taip pat skirstomi pagal tai, ar terminas tiesiogiai nustatytas teisės aktuose (pvz., apeliacinių skundų pateikimo terminai), ar jį nustato teisėjas, įvertindamas konkrečios bylos reikalavimus (pvz., išlaidoms padengti skirto užstato padavimo terminas). Tyrimų terminai, kurių teisės aktuose nustatomas tik tam tikras intervalas (trumpiausia, ilgiausia ar vidutinė trukmė, kaip, pvz., Civilinio proceso 257 straipsnio 1 dalyje numatyta parengiamajam posėdžiui), yra dvejopų terminų derinys.

Absoliutūs terminai nustatomi pagal dieną, kurią jie sueina (paprastai vieną kalendorinę dieną), o santykiniai terminai apibrėžiami pagal pradžios dieną ir trukmę.

Paprastai teisėjai gali terminus pratęsti (pratęsimieji terminai). Išimtiniais atvejais, kai teisės aktuose draudžiama pratęsti terminą, terminai yra nepratęsimieji arba privalomieji (pvz., apeliacinio skundo padavimo terminai).

Pagal tai, ar praleidus terminą galima atkurti buvusią padėtį, skiriami atnaujinamieji ir neatnaujinamieji terminai. Pagal bendrą taisyklę terminus galima atnaujinti. Išimtiniais atvejais, kai atkurti ankstesnę padėtį draudžiama, terminas vadinamas naikinamuoju arba galutiniu (vok. *Fallfrist*). Naikinamųjų procesinių terminų pavyzdžiai – prašymo anuliuoti arba prašymo iš naujo apsvarstyti padavimo terminai (Civilinio proceso kodekso 534 straipsnis).

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Austrijoje nedarbo dienos yra šeštadieniai, sekmadieniai, Didysis penktadienis ir valstybinės šventės. Valstybinės šventės Austrijoje yra Naujieji metai (sausio 1 d.), Trys karaliai (sausio 6 d.), Velykų pirmadienis, Gegužės diena (gegužės 1 d.), Šeštinės, Sekminių pirmadienis, Devytinės, Žolinė (rugpjūčio 15 d.), Austrijos nacionalinė diena (spalio 26 d.), Visų Šventųjų diena (lapkričio 1 d.), Nekaltojo prasidėjimo šventė (gruodžio 8 d.), Kalėdų diena (gruodžio 25 d.) ir Kalėdų antroji diena (gruodžio 26 d.).

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Daugumą terminų reglamentavimo nuostatų galima rasti Civilinio proceso kodekso 123–129, 140–143 straipsniuose ir Teismų darbo organizavimo įstatymo (vok. GOG) 89 straipsnyje.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Dažniausiai terminas pradedamas skaičiuoti tą dieną, kurią praktiškai įteikiamas sprendimas, kuriuo nustatomas terminas arba dėl kurio priėmimo jis pradedamas skaičiuoti; kitais atvejais terminas pradedamas skaičiuoti paskelbus sprendimą (Civilinio proceso kodekso 124 straipsnis).

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Ne; kaip minėta 4 punkte, įvykis, nuo kurio pradedamas skaičiuoti procesinis terminas, paprastai yra įteikimas, neatsižvelgiant į įteikimo būdą.

Terminas pradedamas skaičiuoti įteikus arba paskelbus sprendimą, kuriuo nustatomas arba dėl kurio priėmimo pradedamas skaičiuoti terminas.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Ne, įvykio, dėl kurio pradedamas skaičiuoti terminas (pvz., įteikimo), diena į skaičiuojamą terminą neįtraukiama.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamas kalendorinės ar darbo dienos?

Terminai skaičiuojami kalendorinėmis dienomis.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Šiuo atveju terminai taip pat skaičiuojami kalendorinėmis dienomis.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikšti terminai sueina termino pradžios datos pavadinimą ir skaičių atitinkančią paskutinės savaitės arba paskutinio mėnesio dieną (Civilinio proceso kodekso 125 straipsnio 2 dalis). Jeigu paskutinis termino mėnuo tokios dienos neturi (jeigu, pavyzdžiui, vieno mėnesio terminas pradedamas skaičiuoti sausio 31 d.), terminas sueina paskutinę to mėnesio dieną (Civilinio proceso kodekso 125 straipsnio 2 dalis). Nedarbo dienos neturi reikšmės terminų pradžios dienai ar trukmei.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip, terminai, kurie baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba Didįjį penktadienį, sueina kitą darbo dieną.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Privalomieji terminai apeliaciniame procese sustabdomi nuo liepos 15 d. iki rugpjūčio 17 d. ir nuo gruodžio 24 d. iki sausio 6 d. Jeigu vienas iš šių laikotarpių prasideda per privalomąjį terminą arba privalomasis terminas pradedamas skaičiuoti vienu iš šių laikotarpių, terminas pratęsiamas visu tuo laikotarpiu arba nuo termino pradžios likusia to laikotarpio dalimi.

Tai netaikoma tam tikriems specialiesiems procesams, ypač ginčams dėl trukdymo naudotis daiktu ir dėl išlaikymo, prašymams užtikrinti vykdymą, laikiniams draudimams ar už akių priimtiems sprendimams ir sprendimams dėl pripažinimo.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Paprastai apeliacinio skundo padavimo terminai priklauso nuo sprendimo (teismo sprendimas arba teismo nurodymas) ir dalyko. Ginčo tvarka nagrinėjamos bylose nurodymo apskundimo apeliacine tvarka (vok. *Rekurs*) terminas paprastai yra keturiolika dienų, o sprendimo apskundimo apeliacine tvarka (vok. *Berufung*) – keturios savaitės.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Paprastai teisėjai gali terminus pratęsti (pratęsiamieji terminai). Išimtiniais atvejais, kai teisės aktuose draudžiama pratęsti terminą, terminai yra nepratęsiamieji arba privalomieji (pvz., apeliacinio skundo padavimo terminai).

Visi terminai gali būti sutrumpinti pagal dokumentuotą proceso šalių susitarimą. Vienos proceso šalies prašymu teismas gali terminą sutrumpinti, jeigu ji gali įrodyti, kad trumpesnis terminas reikalingas didelių nuostolių pavojui išvengti, o kita proceso šalis lengvai galės imtis trumpesniu terminu reikalaujamų procesinių veiksmų (Civilinio proceso kodekso 129 straipsnis).

Gavus prašymą, terminą galima pratęsti, jeigu proceso šalis, kuriai pratęsimas naudingas, dėl neišvengiamų arba labai rimtų priežasčių negali laiku atlikti procesinio veiksmo ir ypač jeigu nepratęsęs termino ji patirtų neatitaisomą žalą (Civilinio proceso kodekso 128 straipsnio 2 dalis). Proceso šalių susitarimu terminų pratęsti negalima (Civilinio proceso kodekso 128 straipsnio 1 dalis).

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Ne, nes šiuo atveju svarbu, kad procesinių veiksmų, susijusių su Austrijos teismu, būtų imtasi laiku.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Paprastai proceso šalis, laiku neatlikusi procesinio veiksmo, praranda galimybę tą veiksmą atlikti (naikinamasis poveikis, Civilinio proceso kodekso 144 straipsnis). Esama išimčių, pvz., Civilinio proceso kodekso 289 straipsnio 2 dalis (kurioje reglamentuojamas neatvykimas duoti parodymų) ir Civilinio proceso kodekso 491 straipsnis (kuriame reglamentuojami neatvykimo į apeliacinio proceso posėdį padariniai).

Per vėlavimą atlikti procesiniai veiksmai laikomi teisiškai negaliojančiais, tačiau kai kuriais atvejais jie tokiais pripažįstami tik gavus prašymą.

Kartais, be įprastų rezultatų, neveikimas turi dar ir ypatingų padarinių. Jie labai įvairūs. Svarbiausias neveikimo padarinys tas, kad jeigu viena proceso šalis nesiima veiksmų, kita proceso šalis gali prašyti priimti sprendimą už akių (Civilinio proceso kodekso 396 ir 442 straipsniai). Kiti pavyzdžiai: jeigu abi proceso šalys neatvyksta į teismą, bylos nagrinėjimas sustabdomas bent trims mėnesiams (Civilinio proceso kodekso 170 straipsnis), o jeigu ieškovas neatvyksta į procesą dėl santuokos, ieškiny atsakovo prašymu gali būti laikomas atsiimtu, o ne paliktas likimo valiai (Civilinio proceso kodekso 460 straipsnio 5 dalis).

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Priemonės neatvykimo į teismą arba procesinio veiksmo neatlikimo teisiniams padariniams atitaisyti yra šios:

Buvusios padėties atkūrimas (Civilinio proceso kodekso 146 ir paskesni straipsniai):

Buvusios padėties atkūrimu galima pasinaudoti siekiant atitaisyti neatvykimo į teismą arba procesinio veiksmo termino nesilaikymo padarinius, kai proceso šalis arba jos atstovas neatvyko arba procesinio veiksmo neatliko dėl nenumatyto ir neišvengiamo įvykio ir nėra proceso šalies arba jos atstovo kaltės arba ši kaltė yra nedidelė (nedidelis aplaidumas). Prašymas taikyti šią priemonę turi būti pateiktas per keturiolika dienų nuo kliūties pašalinimo.

Prieštaravimas (Civilinio proceso kodekso 397a ir 442a straipsniai):

Prieštaravimas yra teisinė priemonė, kuria pagal Civilinio proceso kodekso 396 arba 442 straipsnį siekiama panaikinti už akių priimtą sprendimą. Paprastai prieštaravimai per keturiolika dienų nuo už akių priimto sprendimo įteikimo (nepratęsiamasis terminas) parengiamojo rašytinio pareiškimo forma turi būti pateikiami bylą nagrinėjančiam teismui.

Apeliacinis skundas (Civilinio proceso kodekso 461 ir paskesni straipsniai):

Už akių priimtą sprendimą galima apeliacine tvarka apskųsti daugiausia remiantis pareigos pažeidimo nebuvimu, nes taikomas vienas iš Civilinio proceso kodekso 477 straipsnio 1 dalies 4 ir 5 punktuose išvardytų negaliojimo pagrindų (netinkamas įteikimas arba tai, kad proceso šaliai procese nebuvo atstovaujama).

Paskutinis naujinimas: 24/09/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba (PL) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Procesiniai terminai - Lenkija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Lenkijos civiliniame procese numatyti 1) įstatyminiai, teisiniai ir sutartiniai terminai, per kuriuos šalys turi atlikti procesinius veiksmus, ir 2) nurodomieji terminai, per kuriuos procesinius veiksmus turi atlikti teismai.

Įstatyminiai ir teisiniai terminai yra galutiniai ir jų praleisti negalima.

Įstatyminiai terminai, kurie apibrėžiami kaip naikinamieji terminai (tai reiškia, kad juos praleidus konkretus procesinis veiksmas tampa niekinis), yra nustatyti įstatymuose. Tokių terminų negalima pratęsti ar sutrumpinti. Įstatyminis terminas pradedamas skaičiuoti įstatyme nurodytu momentu. Esama dviejų rūšių įstatyminių terminų: terminai, iki kurių turi būti atliktas veiksmas, ir terminai, kuriems pasibaigus gali būti atliktas veiksmas. Tarp įstatyminių terminų taip pat yra terminai teisių gynimo priemonėms įgyvendinti, pvz., apeliacinio ar kitos rūšies skundo pateikimo terminas.

Teisminiai terminai taip pat apibrėžiami kaip naikinamieji, tačiau juos nustato teismas arba teisėjas. Teisminius terminus galima pratęsti arba sutrumpinti, tačiau tik dėl svarbios priežasties, gavus prašymą iki termino pabaigos, net ir neišklausius priešingos šalies. Šie terminai pradedami skaičiuoti nuo atitinkamo sprendimo arba nutarties paskelbimo; jeigu Civilinio proceso kodekse numatytas automatinis įteikimas, jie pradedami skaičiuoti nuo teismo sprendimo arba nutarties įteikimo. Teisminiai terminai apima terminus teismo veiklos ar procesiniams trūkumams sureguliuoti arba formaliems apeliacinio arba kitos rūšies skundo trūkumams pašalinti.

Sutartiniai terminai, kaip galima spręsti iš pavadinimo, nustatomi šalių sutartimi. Klasikinis pavyzdys yra proceso sustabdymas bendru šalių prašymu. Jeigu šalys pateikia tokį prašymą, teismas gali sustabdyti procesą, tačiau to daryti neprivalo. Tokio termino taikymas priklauso vien nuo šalių valios.

Nurodomieji terminai paprastai skiriami teisminėms institucijoms (teismams), ne šalims. Jų nesilaikymas neigiamų procesinių padarinių neturi. Jų pagrindinė paskirtis – proceso spartos principo taikymas. Tokio termino pavyzdys yra teismui skirtas terminas teismo sprendimo motyvams parengti.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Pagal 1951 m. sausio 18 d. įstatymą dėl nedarbo dienų taikomos šios įstatyminės nedarbo dienos:

visi sekmadieniai (šeštadieniai nėra įstatyminės nedarbo dienos),

sausio 1 d. – Naujųjų metų diena,

sausio 6 d. – Trys Karaliai,

Velykų sekmadienis,
Velykų pirmadienis,
gegužės 1 d. – švenčių diena,
gegužės 3 d. – Nacionalinė gegužės 3-osios šventės diena,
Sekminės,
Devintinės,
rugpjūčio 15 d. – Marijos dangun ėmimo diena,
lapkričio 1 d. – Visų šventųjų diena,
lapkričio 11 d. – valstybinė šventė – Nepriklausomybės diena,
gruodžio 25 d. – Kalėdos,
gruodžio 26 d. – antra Kalėdų diena.

2017 m. Velykų sekmadienis yra balandžio 16 d., Velykų pirmadienis – balandžio 17 d., Sekminės – birželio 4 d., o Devintinės – birželio 15 d.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Civilinėje teisėje sąvoka „terminas“ gali turėti dvi reikšmes. Tai gali būti konkretus momentas (pvz., 2017 m. balandžio 5 d.) arba konkretus laikotarpis, turintis pradžią ir pabaigą (pvz., 14 dienų).

Jeigu nustatomas galutinis terminas (*data, iki kurios turi būti atliktas veiksmas*), svarbu tikslus jo pabaigos momentas. Terminas neprivalo būti nurodytas kaip diena, tačiau jis turi būti apibrėžtas kaip susitariančiųjų šalių numatytas tam tikromis aplinkybėmis įvykstantis įvykis.

Procesiniai terminai skaičiuojami dienomis, savaitėmis, mėnesiais arba metais. Pagal Civilinio proceso kodekso 165 straipsnį terminų skaičiavimo civiliniame procese metodas reglamentuojamas Civilinio kodekso nuostatomis dėl terminų, jeigu įstatymuose, teismo sprendime, kitos valdžios institucijos sprendime arba teisės akte nustatant terminą nenurodyta, kaip jis turi būti apskaičiuojamas (Civilinio kodekso 110 straipsnis). Laikoma, kad procesinio dokumento siuntimas naudojantis Lenkijos pašto tarnybos arba operatoriaus, teikiančio universaliąją pašto paslaugą kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, paslaugomis yra lygiavertis to procesinio dokumento įteikimui teisme. Ta pati nuostata taikoma, kai karys dokumentą pateikia dalinio štabui, asmuo, kuriam yra atimta laisvė, – savo įkalinimo įstaigos administracijai, o Lenkijos jūrų laivo įgulos narys – to laivo kapitonui.

Diena turi 24 valandas, ji prasideda ir baigiasi 24.00 val. Dienomis skaičiuojamas terminas baigiasi paskutinės dienos pabaigoje. Savaitėmis, mėnesiais ar metais skaičiuojamas terminas baigiasi dieną, kurios pavadinimas arba data atitinka pirmąją termino dieną, arba, jeigu paskutinis mėnuo tokios dienos neturi, – paskutinę to mėnesio dieną. Jeigu terminas nurodomas kaip mėnesio pradžia, vidury arba pabaiga, tai suvokiama kaip pirmoji, penkioliktoji arba paskutinė mėnesio diena, o pusė mėnesio atitinka 15 dienų. Jeigu terminas yra nustatytas mėnesiais arba metais ir nereikalaujama tęstinumo, daroma prielaida, kad mėnuo turi 30 dienų, o metai – 365 dienas. Jeigu veiksmui atlikti skirtas terminas baigiasi įstatymine nedarbo dieną arba šeštadienį, laikoma, kad terminas baigiasi kitą dieną, kuri nėra nedarbo diena arba šeštadienis.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Jeigu dienomis skaičiuojamo termino pradžia yra konkretus įvykis, į terminą neįskaičiuojama diena, kurią įvykis įvyksta. Pavyzdžiui, jeigu teismas šaliai įteikė procesinius dokumentus, 2017 m. sausio 11 d. nurodydamas jai per septynias dienas atlikti konkretų veiksmą, tas terminas baigiasi 2017 m. sausio 18 d. vidurnaktį (24.00 val.).

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Teismas gali procesinius dokumentus įteikti keliais būdais: paštu, per teismo antstolį, vidaus kurjerių tarnybą ar teismo procesinių dokumentų įteikimo tarnybą. Dokumentas adresatui taip pat gali būti įteikiamas perduodant dokumentą adresatui teismo kanceliarijoje. Jeigu dokumentai yra tinkamai įteikti, visi šie būdai yra vienodai galiojantys ir būdo pasirinkimas neturi poveikio terminų skaičiavimui.

Pagal taisyklę nuo 2016 m. rugsėjo 8 d. teismui leidžiama procesinius dokumentus įteikti naudojantis duomenų perdavimo sistema, jeigu adresatas dokumentus pateikė per šią sistemą arba pasirinko galimybę tai padaryti. Adresatas, pasirinkęs galimybę pateikti dokumentus naudojantis duomenų perdavimo sistema, gali elektroninio įteikimo atsisakyti.

Elektroninėmis priemonėmis įteiktas dokumentas laikomas įteiktu korespondencijos gavimo elektroniniame patvirtinime nurodytą dieną, net jeigu ta diena yra įstatymine nedarbo diena. Tai, kad elektroninė korespondencija gaunama naktį, įteikimo veiksmingumui poveikio neturi. Jeigu korespondencijos gavimo elektroninio patvirtinimo nėra, dokumentai laikomi įteiktais praėjus 14 dienų nuo jų įkėlimo į duomenų perdavimo sistemą dienos. Minėtoje taisyklėje reikalaujama, kad šalis bent kartą per 14 dienų pasitikrintų savo elektroninę paskyrą.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Jeigu dienomis skaičiuojamo termino pradžia yra konkretus įvykis, į terminą neįskaičiuojama diena, kurią tas įvykis įvyksta.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Dienomis nustatyti terminai skaičiuojami kalendorinėmis dienomis. Jeigu veiksmui atlikti skirtas terminas baigiasi įstatymine nedarbo dieną arba šeštadienį, laikoma, kad terminas baigiasi kitą dieną, kuri nėra nedarbo diena arba šeštadienis.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Savaitėmis, mėnesiais ar metais skaičiuojamas terminas baigiasi dieną, kurios pavadinimas arba data atitinka pirmąją termino dieną, arba, jeigu paskutinis mėnuo tokios dienos neturi – paskutinę to mėnesio dieną.

Jeigu terminas nurodomas kaip mėnesio pradžia, vidury arba pabaiga, tai suvokiama kaip pirmoji, penkioliktoji arba paskutinė mėnesio diena. Pusė mėnesio atitinka 15 dienų.

Jeigu terminas yra nustatytas mėnesiais arba metais ir nereikalaujama tęstinumo, daroma prielaida, kad mėnuo turi 30 dienų, o metai – 365 dienas.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Savaitėmis, mėnesiais ar metais skaičiuojamas terminas baigiasi dieną, kurios pavadinimas arba data atitinka pirmąją termino dieną, arba, jeigu paskutinis mėnuo tokios dienos neturi – paskutinę to mėnesio dieną.

Jeigu terminas nurodomas kaip mėnesio pradžia, vidury arba pabaiga, tai suvokiama kaip pirmoji, penkioliktoji arba paskutinė mėnesio diena. Pusė mėnesio atitinka 15 dienų.

Jeigu terminas yra nustatytas mėnesiais arba metais ir nereikalaujama tęstinumo, daroma prielaida, kad mėnuo turi 30 dienų, o metai – 365 dienas.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Jeigu veiksmui atlikti skirtas terminas baigiasi įstatymine nedarbo dieną arba šeštadienį, laikoma, kad terminas baigiasi kitą dieną, kuri nėra nedarbo diena arba šeštadienis.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Pratęsti arba sutrumpinti galima tik teisinius terminus, t. y. teismo arba pirmininkaujančio teisėjo nustatytus terminus. Nutartį pratęsti arba sutrumpinti terminą gali priimti arba pirmininkaujantis teisėjas, arba teismas, tačiau tik dėl svarbių priežasčių – priežastis vertinti paliekama teismo nuožiūrai.

Terminą pratęsti arba sutrumpinti galima tik šalies, ne ginčo tvarka nagrinėjamos bylos proceso dalyvio, į procesą įsikišusios šalies, prokuroro, darbo inspektorius, vartotojų ombudsmeno, nevyriausybinių organizacijos, teismo paskirto eksperto arba liudytojo prašymu, jeigu terminas yra susijęs su jų veiksmis. Tokios nutarties teismas arba teisėjas negali priimti savo iniciatyva.

Prašymas turi būti pateiktas iki nustatyto termino pabaigos.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Lenkijos Civilinio proceso kodekse nustatyti įstatyminiai procesiniai terminai, per kuriuos galima įgyvendinti teisių gynimo priemonės pagal teismo sprendimo rūšį (teismo sprendimas (lenk. *wyrok*), sprendimas dėl ne ginčo tvarka nagrinėjamos bylos esmės (*postanowienie co do istoty sprawy w postępowaniu nieprocesowym*), teismo sprendimas už akių (*wyrok zaoczny*), pagal nurodymo sumokėti procedūrą išduotas nurodymas sumokėti (*nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym*), pagal mokėjimo įsakymo procedūrą išduotas mokėjimo įsakymas (*nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym*) ir nutartis (*postanowienie*)). Konkrečiai nustatyti tokie įstatyminiai terminai:

sprendimas dėl ne ginčo tvarka nagrinėjamos bylos esmės: jeigu šalis pateikia prašymą dėl teismo sprendimo ir motyvų įteikimo, per vieną savaitę nuo teismo sprendimo rezoliucinės dalies paskelbimo turi būti raštu parengiami teismo sprendimo motyvai, o dviem atvejais (t. y. 1) jeigu šalis, dalyvaujanti procese be advokato, teisinio konsultanto ar patentinio patikėtinio, nedalyvavo skelbiant teismo sprendimą, nes jai buvo atimta laisvė, ir 2) jeigu teismo sprendimas buvo paskelbtas uždarame posėdyje) jie turi būti parengiami per savaitę nuo teismo sprendimo rezoliucinės dalies įteikimo. Apeliacinį skundą per dvi savaites nuo teismo sprendimo ir motyvų įteikimo apeliacinio skundo teikėjui galima pateikti teisme, kuris priėmė skundžiamą sprendimą. Jeigu šalis per savaitę nuo teismo sprendimo rezoliucinės dalies paskelbimo nepateikė prašymo įteikti teismo sprendimą ir jo motyvus, apeliacinio skundo pateikimo terminas pradedamas skaičiuoti tą dieną, kurią baigiasi minėto prašymo pateikimo terminas;

nutartis: skundo pateikimo terminas yra viena savaitė, jis pradedamas skaičiuoti nuo nutarties įteikimo, o jeigu šalis per nurodytą laiką nepateikė prašymo įteikti nutartį, tada terminas skaičiuojamas nuo nutarties paskelbimo;

atsakovo atžvilgiu priimtas teismo sprendimas už akių: atsakovas, kurio atžvilgiu paskelbtas teismo sprendimas už akių, per dvi savaites nuo to laiko, kai jam įteikiamas teismo sprendimas, gali pateikti protestą;

ieškovo atžvilgiu priimtas teismo sprendimas už akių: teismas nurodo už akių priimto sprendimo motyvus, jeigu ieškinyje buvo atmetas visiškai arba iš dalies, o ieškovas per savaitę nuo to laiko, kai jam buvo įteiktas teismo sprendimas, pateikė prašymą nurodyti motyvus, arba jeigu tokio prašymo nepateikęs ieškovas per nurodytą laiką pateikė apeliacinį skundą;

pagal nurodymo sumokėti procedūrą priimtas nurodymas sumokėti: nurodyme sumokėti atsakovas įpareigojamas per dvi savaites nuo nurodymo įteikimo visiškai patenkinti reikalavimą ir sumokėti išlaidas arba nurodymą užprotestuoti;

pagal mokėjimo įsakymo procedūrą priimtas mokėjimo įsakymas: išduodamas mokėjimo įsakymą, teismas nurodo, kad atsakovas privalo per dvi savaites nuo to laiko, kai jam buvo įteiktas įsakymas, visiškai patenkinti reikalavimą ir sumokėti išlaidas arba per tą patį laiką pateikti prieštaravimą.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Liudytojas arba proceso šalis turi absoliučią pareigą atvykti į teismo posėdį. Liudytojas taip pat turi atvykti į teismą net ir tuo atveju, jeigu nežino bylos aplinkybių arba jeigu jau nusprendė pasinaudoti savo teise atsisakyti liudyti. Liudytojas iki posėdžio dienos turi raštu pateisinti savo nedalyvavimą (neatvykimą). Nedalyvavimo priežastis nurodžius vėliau, teismas posėdyje vis tiek gali liudytojui skirti baudą. Liudytojas turėtų pridėti dokumentą, kuriuo pagrindžiama jo neatvykimo priežastis, ir pateikti rašytinį pasiaiškinimą. Liudytojo nedalyvavimas pateisinamas, jeigu jis teismo posėdyje nedalyvavo dėl ligos, svarbios komandiruotės arba didelio nenumatyto incidento. Jeigu gavus šaukimą nurodoma, kad posėdyje nebus dalyvaujama dėl ligos, teismo gydytojas turi išduoti sertifikatą, kuriuo patvirtinama, kad liudytojas negali atvykti. Tokiu atveju teismas nustato kitą atvykimo datą.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksma, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?


Šaliai arba liudytojui taikomos civilinio proceso taisyklės, kuriomis vadovaujasi teisminė institucija (teismas).

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Procesinis veiksmas, kurį šalis atlieka pasibaigus terminui, yra niekinis. Šis principas taikomas ir įstatyminiams, ir teisiniams terminams. Procesinio veiksmo negaliojimas reiškia, kad pavėluotai atliktas veiksmas neturi pagal įstatymą su šio veiksmo atlikimu siejamų teisinių padarinių. Procesinis veiksmas, atliktas pasibaigus terminui, yra niekinis, net jeigu teismas dar nepaskelbė nutarties, kuri yra pasibaigusio termino padarinys.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Jeigu terminas buvo praleistas, šalis gali prašyti jį atstatyti ir atnaujinti procesą.

Jeigu šalis procesinio veiksmo atlikimo terminą praleido ne dėl savo kaltės, teismas jos prašymu terminą atstato. Tačiau termino atstatyti neleidžiama, jeigu termino praleidimas šaliai neturi neigiamų procesinių padarinių. Rašytinis pareiškimas, kuriame išdėstytas prašymas atstatyti terminą, ne vėliau kaip per savaitę nuo termino praleidimo priežasties išnykimo turi būti pateiktas teismui, kuriame turėjo būti atliktas veiksmas. Rašytiniame pareiškime turėtų būti išdėstytos aplinkybės, kuriomis pagrindžiamas prašymas. Šalis procesinį veiksma turėtų atlikti tuo metu, kuriuo pateikia prašymą. Nuo praleisto termino praėjus metams, jį galima atstatyti tik išimtiniais atvejais. Atstatyti termino, per kurį apeliacine tvarka turi būti apskundžiamas teismo sprendimas, kuriuo santuoka pripažįstama negaliojančia arba paskelbiamas santuokos nutraukimas, arba paskelbiamas santuokos nebuvimas, neleidžiama, jeigu bent viena šalis iš naujo susituokė po to, kai teismo sprendimas tapo galutinis. Pavėluotai pateiktą arba pagal įstatymus neleistiną prašymą atstatyti terminą teismas atmeta. Nepaisant to, kad pateiktas prašymas atstatyti terminą, procesas ar teismo sprendimo vykdymas nestabdomas. Tačiau teismas, atsižvelgdamas į aplinkybes, gali sustabdyti procesą arba teismo sprendimo vykdymą. Jeigu prašymas patenkinamas, teismas gali nedelsdamas pradėti nagrinėti bylą. Atnaujinus procesą tampa įmanoma iš naujo pradėti nagrinėti bylą, kuri buvo užbaigta galutiniu teismo sprendimu. Skundas, kuriuo prašoma atnaujinti procesą, dažnai laikomas specialiąja teisių gynimo priemone (arba specialiuoju skundu), kuria ginčijami galutiniai teismo sprendimai, palyginti su paprastomis teisių gynimo priemonėmis, kuriomis ginčijami negalutiniai teismo sprendimai. Prašyti atnaujinti procesą galima remiantis tuo, kad teismo sprendimas buvo grindžiamas suklastotu arba pakeistu dokumentu arba vėliau panaikintu baudžiamuoju nuosprendžiu; arba teismo sprendimas buvo išgautas nusikalstamu būdu. Prašyti atnaujinti procesą taip pat galima, jeigu galutinis teismo sprendimas dėl tų pačių teisinių santykių paaiškėja vėliau, arba paaiškėja faktinės aplinkybės arba įrodymai, galintys turėti įtakos bylos baigčiai, kuriais šalis negalėjo remtis ankstesniame procese; jeigu teismo sprendimo turiniui įtakos turėjo nutartis, kuria nebuvo užbaigtas bylos nagrinėjimo procesas ir kuri buvo priimta remiantis norminiu aktu, kurį Konstitucinis Teismas pripažino prieštaraujančiu  **Konstitucijai**, ratifikuotai tarptautinei sutarčiai ar įstatymams (ir kuri pagal Civilinio proceso kodeksą buvo panaikinta arba iš dalies pakeista).

Prašyti atnaujinti procesą nebegalima praėjus daugiau kaip dešimčiai metų nuo tos dienos, kai teismo sprendimas tapo galutinis (nebent šalis negalėjo atlikti procesinių veiksmų arba jai nebuvo tinkamai atstovaujama).

Paskutinis naujinimas: 27/06/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Rumunija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Procesiniu požiūriu bylos terminas, kaip bendra apibrėžtis, yra laiko intervalas, per kurį turi būti atliekami arba neatliekami tam tikri procesiniai veiksmai, arba, priešingai, juos draudžiama atlikti. Terminai reglamentuojami Civilinio proceso kodekso įstatymo Nr. 134/2010 (įsigaliojusio 2013 m. vasario 15 d.) su vėlesniais papildymais ir pakeitimais 180–186 straipsniuose.

Visi civiliniame procese taikomi įvairių rūšių terminai klasifikuojami atsižvelgiant į tai, kaip jie buvo apibrėžti: kaip teisiniai, teisminiai ar įprasti terminai (nepaisant jų pobūdžio). Teisiniai terminai – tai aiškiai įstatymuose nustatyti terminai, kurie iš esmės yra nekintami, todėl teisėjas arba šalis negali jo sutrumpinti arba pratęsti (pavyzdžiui, penkių dienų terminas šaukimui į teismą įteikti). Išimtiniais atvejais pagal įstatymus leidžiama pratęsti arba sutrumpinti tam tikrus teisinius terminus. Teisminius terminus nustato teismas nagrinėdamas bylas; šie terminai taikomi šalių atvykimui į teismo posėdį, liudytojų išskausmui, kitų įrodymų (t. y. dokumentų, ekspertizės išvadų ir pan.) administravimui. Įprasti terminai – tai terminai, kuriuos gali nustatyti šalis ginčo nagrinėjimo metu ir kurių teismas neprivalo patvirtinti.

Atsižvelgiant į rūšį, procesiniai terminai yra pagrindiniai (parodomieji) ir draudžiamieji (atgrasomieji); pagrindiniai terminai – tai terminai, per kuriuos privaloma atlikti tam tikrą procesinį veiksma (pvz., terminai, per kuriuos privaloma pateikti skundą – apeliaciją, kasacinį skundą ir pan.), o draudžiamieji terminai – tai terminai, per kuriuos pagal įstatymus draudžiama atlikti bet kokius procesinius veiksmus.

Kitas terminų klasifikacijos kriterijus yra susijęs su sankcijomis, kurios taikomos jų nesilaikant; šie terminai yra absoliutūs ir santykiniai. Jei nesilaikoma absoliučiu terminu, tai galiausiai turi poveikį procesiniams veiksams, o jei nesilaikoma santykinio terminu, net jeigu jie nebūtinai lemia procesinių veiksmų negaliojimą, kaltosioms šalims gali būti taikomos drausminės arba finansinės sankcijos (terminas nutarties priimti, terminas parengiamiesiems veiksams atlikti ir pan.).

Galiosiausiai atsižvelgiant į trukmę, terminai gali būti išreiškiami valandomis, dienomis, savaitėmis, mėnesiais ir metais, ir ši klasifikacija taip pat numatyta Civilinio proceso kodekso 181 straipsnyje. Be to, yra konkrečių atvejų, kai įstatymuose nenustatyta konkreti termino rūšis (valanda, diena ir pan.), tačiau nurodomas laiko momentas, iki kurio turi būti užbaigtas procesinis veiksmas (pavyzdžiui, prieštaravimo vykdymui atveju prieštaravimas gali būti pateiktas iki paskutinio vykdymo veiksmo), arba įtvirtinamos nuostatos, kuriose nurodoma, kad veiksmas turėtų būti atliktas „nedelsiant“ arba „kuo greičiau“, arba „skubiai“.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Pagal Rumunijos teisę nedarbo dienos yra visi šeštadieniai ir sekmadieniai, kurie yra pridedami prie nacionalinių švenčių (Nacionalinė diena – gruodžio 1 d.; Darbo šventė – gegužės 1 d.), taip pat yra svarbios religinės šventės (Kalėdos – gruodžio 25 ir 26 d.; Velykos – pirmoji ir antroji Velykų dienos ir Sekminės, viena iš šių dienų priklauso nuo kalendorinių datų; Marijos ėmimo į dangų šventė – rugpjūčio 15 d., Švento Andriejaus diena – lapkričio 30 d.), Naujieji Metai – sausio 1 ir 2 d.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Terminams taikytinos taisyklės yra nustatytos Civilinio proceso kodekso 180–186 straipsniuose.

4 Kai tam tikrą veiksma ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradėdamas skaičiuoti terminas?

Kiekvienas terminas turi pradžią ir pabaigą, o laiko tarpas tarp šių dviejų momentų reiškia termino trukmę.

Kalbant apie termino pradžią, pažymėtina, kad Civilinio proceso kodekso 184 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad terminai pradėdami skaičiuoti nuo procesinių dokumentų įteikimo dienos, išskyrus atvejus, kai įstatymuose nustatyta kitaip.

Tačiau taip pat yra atvejų, kai procesinio dokumento įteikimas, kaip terminų pradžią nulemiantis faktas, gali būti pakeičiamas lygiavertėmis procesiniais veiksmais (lygiavertiškumo atvejais). Todėl procesinio dokumento įteikimas, nuo kurio pradėdamas skaičiuoti terminas, tam tikrais atvejais pakeičiamas kitais procesiniais veiksmais, nuo kurių prasideda terminas (pavyzdžiui, prašymas įteikti procesinius dokumentus priešingai šaliai, skundo pateikimas arba pranešimo apie vykdymą įteikimas).

Nukrypstant nuo bendros taisyklės, taip pat yra atvejų, kai terminai prasideda nuo kitų momentų nei įteikimas, t. y. nuo nutarties priėmimo (senaties termino pabaigos nustatymas, teismo sprendimo papildymas), nuo įrodymų patvirtinimo (prašymai dėl reikalaujamų sumų arba liudytojų sąrašai pateikiami per penkias dienas), nuo tam tikrų dokumentų paskelbimo (skelbimas dėl pastato pardavimo pateikiamas per penkias dienas).

Kalbant apie termino pabaigą, ji apibrėžiama kaip momentas, kai pasiekiamas termino poveikis, t. y. išnyksta galimybė atlikti procesinį veiksma, dėl kurio buvo nustatytas terminas (taikoma pagrindiniams terminams) arba, priešingai, terminu nustatomas / pažymimas momentas, kai atsiranda teisė atlikti tam tikrus procesinius veiksmus.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Nuo pradžios iki pabaigos momento terminai skaičiuojami nepertraukiamai, o galimybės nutraukti arba sustabdyti terminą iš esmės nėra. Tačiau kliūtys, kurios atsiranda dėl nuo šalies valios nepriklausančių aplinkybių, kurios išvardytos Civilinio proceso kodekso 186 straipsnyje, yra priežastis nutraukti procesinius terminus. Prie šio atvejo pridedamos kitos konkrečios nutraukimo aplinkybės: (pavyzdžiui, skundo termino nutraukimas, Civilinio proceso kodekso 469 straipsnis). Kartu įstatymuose nustatyta, kad procesinis terminas taip pat gali būti sustabdytas (ši taisyklė taikoma ir senaties terminui, Civilinio proceso kodekso 418 straipsnis). Jeigu terminas nutraukiamas pagal Civilinio proceso kodekso 186 straipsnį, išnykus kliūčiai, pradėdamas skaičiuoti nekintantis 15 dienų terminas, nepaisant nutraukto termino trukmės. Jeigu terminas sustabdomas, jis bus toliau skaičiuojamas nuo sustabdymo momento, be to, prie termino bus pridėta termino dalis, suėjusi iki jo sustabdymo.

Pagal Civilinio proceso kodekso 183 straipsnį per teisinį terminą registruotu laišku pašto tarnybai, pašto pasiuntinių tarnybai arba specializuotai pranešimų tarnybai pateiktas procesinis dokumentas laikomas įteiktu laiku. Suinteresuotosios šalies per teisinį terminą kariniame padalinyje arba šalies sulaikymo įstaigos administracijai pateiktas dokumentas taip pat laikomas įteiktu laiku. Pašto tarnybos išduotas kvitas ir, kai tinkama, pašto pasiuntinių tarnybos, specializuotos pranešimų tarnybos, karinio padalinio arba šalies sulaikymo įstaigos administracijos atlikta pateikto dokumento registracija arba patvirtinimas laikomi dienomis, kurią suinteresuotoji šalis ėmėsi veiksmų, įrodymu.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Pagal Civilinio proceso kodekso 181 straipsnį dienomis išreikšti terminai skaičiuojami taikant išimtinę sistemą, t. y. visomis dienomis, neatsižvelgiama nei į termino pradžios dieną – *dies a quo*, – nei į termino pabaigos dieną – *dies ad quem*, o taikytinos taisyklės yra susijusios su termino pradžios momentu ir jos aprašytos atsakyme į 4 klausimą.

Dienomis išreikštas terminas visada skaičiuojamas visomis dienomis, tačiau dokumentą galima pateikti tik teismo tarnybų darbo valandomis. Tačiau šį trūkumą galima pašalinti procesinį dokumentą siunčiant laišku, kurio datą nurodo pašto pareigūnas, ir naudojant veiksmingas gavėjo informavimo priemones. Taip pat žr. atsakymą į 4 klausimą.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Pavyzdžiui, jeigu asmuo privalo atlikti veiksmą arba jam dokumentas turi būti įteiktas 2005 m. balandžio 4 d. ir jis atsakymą turi pateikti per 14 dienų nuo dokumento įteikimo, ar tai reiškia, kad atitinkamas asmuo atsakymą turi pateikti iki:

- i. pirmadienio, balandžio 18 d. (kalendorinės dienos) arba
- ii. penktadienio, balandžio 22 d. (darbo dienos)?

Teisingas atsakymas – į nurodytą dienų skaičių yra įtrauktos kalendorinės dienos. Atitinkamas asmuo turi imtis faktinių veiksmų iki balandžio 18 d. imtinai.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Pagal Civilinio proceso kodekso 182 straipsnį metais, mėnesiais arba savaitėmis išreikštas terminas baigiasi tokią pat metų, mėnesio ar savaitės dieną kaip ir termino pradžios diena.

Jei terminas, kuris prasidėjo mėnesio 29, 30 ar 31 d., baigiasi mėnesį, kuris neturi tokios dienos, laikoma, kad jis baigėsi ankstesnę mėnesio dieną.

Terminas, kuris baigiasi įstatymuose nustatyta švenčių dieną, arba kai dokumento įteikimas sustabdomas, bus pratęstas iki kitos darbo dienos pabaigos.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas baigiasi atitinkamą paskutinės savaitės arba mėnesio arba paskutinių metų dieną. Jeigu paskutinis mėnuo neturi tokios pat dienos, kurią terminas prasidėjo, terminas baigiasi paskutinę to mėnesio dieną. Jeigu paskutinė termino diena yra nedarbo diena, terminas pratęsiamas iki pirmos po tos dienos einančios darbo dienos.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip, jeigu paskutinė termino diena yra nedarbo diena, terminas pratęsiamas iki pirmos po tos dienos einančios darbo dienos.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Civilinio kodekso 184 straipsnyje nustatyta, kad procesinis terminas nutraukiamas ir naujas terminas pradedamas skaičiuoti nuo dokumento, kuris buvo įteiktas iš naujo, įteikimo dienos šiais atvejais:

mirus kuriai nors iš šalių; šiuo atveju naujas dokumentas įteikiamas paskutinės mirusiojo nuolatinės gyvenamosios vietos adresu jo įpėdiniui nenurodant kiekvieno įpėdinio vardo, pavardės ir padėties;

mirus kurios nors šalies atstovui; šiuo atveju atitinkamai šaliai įteikiamas naujas dokumentas.

Procesinis terminas nepradedamas skaičiuoti, o jei buvo pradėtas skaičiuoti, jis nutraukiamas neveiksnioms arba ribotą veiksmumą turinčios šalies atžvilgiu iki tol, kol, kai tinkama, paskiriamas tai šaliai atstovausiantis arba padėsiantis asmuo.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Taip, galioja specialūs terminai, susiję su teisės klausimais. Bendrieji apeliacijos ir kasacinio skundo pateikimo terminai pagal Civilinio proceso kodeksą yra 30 dienų. Pavyzdžiui, jeigu tam tikrose bylose (ypatingosios teisenos bylose) priimama pirmininko nutartis, apeliacija turi būti pateikiama per penkias dienas, o tai yra trumpesnis apeliacijos pateikimo terminas pagal įprastas teisės nuostatas.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Atsakymas yra teigiamas, tai reiškia, kad tam tikrais išimtiniais atvejais pagal įstatymus teisėjui leidžiama pratęsti terminą (pavyzdžiui, penkiomis dienomis pagal Civilinio proceso kodekso 469 ir 490 straipsnius atitinkamai apeliacinėse ir kasacinėse bylose) arba jį sutrumpinti (pavyzdžiui, pagal Civilinio proceso kodekso 159 straipsnį dėl šaukimo į teismą įteikimo termino sutrumpinimo iki penkių dienų iki teismo posėdžio dienos).

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Pagal Civilinio proceso kodekso 1087 straipsnį tarptautinėse civilinėse bylose teismas taiko Rumunijos procesinę teisę, išskyrus atvejus, kai galioja priešingos nuostatos. Taip pat žr. atsakymus į 5, 11 ir 16 klausimus.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Kaip nurodyta pirmiau, absoliutaus termino nesilaikymas galiausiai turi poveikį bylai, o jei nesilaikoma santykinų terminų, net jeigu jie nebūtinais lemia procesinių veiksmų negaliojimą, kaltosioms šalims gali būti taikomos drausminės arba finansinės sankcijos (terminai nutarčiai priimti, terminai parengiamiesiems veiksams atlikti ir pan.).

Tikėtina, kad, nesilaikant procesinių terminų, bus taikomos įvairios sankcijos, pavyzdžiui:

procesinio veiksmo negaliojimas;

procesiniam veiksmui atlikti suteikiamo termino panaikinimas;

teismui perduoto prašymo galiojimo pabaiga;

teisės į priverstinio vykdymo veiksmus senaties termino pabaiga;

finansinės sankcijos;

drausminės sankcijos;

pareiga dar kartą atlikti arba ištaisyti veiksmą, kuris atliktas nesilaikant jokių teisinių formalumų;

pareiga sumokėti kompensaciją nukentėjusiajai šaliai dėl procesinių formalumų pažeidimų.

Civilinio proceso kodekso 185 straipsnyje nustatyta, kad tais atvejais, kai procesinė teisė turi būti įvykdoma per tam tikrą terminą, nesilaikant šios pareigos atimama teisė, išskyrus atvejus, kai įstatymuose nustatyta kitaip. Procesinis veiksmas, kuris buvo atliktas pasibaigus terminui, negalioja. Jeigu įstatymuose nustatyta, kad per nustatytą terminą turi būti sustabdytas procesinis veiksmas, iki termino pabaigos atliktas veiksmas gali būti panaikinamas suinteresuotosios šalies prašymu.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Civilinio proceso kodekso 186 straipsnyje nustatyta, kad procesinį terminą praleidusiai šaliai suteikiamas naujas terminas, jeigu ji įrodo, kad terminą praleido dėl tinkamai pagrįstų priežasčių. Atitinkama šalis procesinį veiksmą atliks ne ilgiau nei per 15 dienų nuo termino atnaujinimo ir kartu paprašys suteikti naują terminą. Jei šalis siekia pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis, šis terminas yra toks pat kaip ir pateikiant skundą nustatytas terminas. Prašymą suteikti naują terminą išnagrinės kompetentingas teismas, kuris nagrinėja prašymą dėl laiku neįgyvendintos teisės. Jei nustatoma šalies kaltė, procesinėmis teisių gynimo priemonėmis negalima pasinaudoti.

Paskutinis naujinimas: 28/06/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į

kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Slovakija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

a) Nustatyti teisės aktais – jų trukmė apibrėžta įstatymuose;

b) teisminiai – teismas gali pratęsti galutinį terminą atitinkamo subjekto prašymu.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Nedarbo dienos – tai dienos, skirtos darbuotojams pailsėti po savaitės darbų ir teisės aktais nustatytos valstybinių švenčių dienos,

a) nedarbo dienos Slovakijos Respublikoje: sausio 6 d., Didysis penktadienis, pirmoji Velykų diena, antroji Velykų diena, gegužės 1 d., gegužės 8 d., rugsėjo 15 d., lapkričio 1 d., gruodžio 24 d., gruodžio 25 d., gruodžio 26 d.;

b) teisės aktais nustatytos valstybinių švenčių dienos Slovakijos Respublikoje: sausio 1 d., liepos 5 d., rugpjūčio 29 d., rugsėjo 1 d., lapkričio 17 d.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

a) Pagal įstatymą Nr. 160/2015 – Civilinio proceso kodeksą (slovak. *zákona č. 160/2015 Civilný sporový poriadok*) (toliau – CPK) – ir jei nėra priešingų nuostatų, terminą veiksmai atlikti nustato teismas. Diena, kurią įvyko termino pradžią nulėmęs įvykis, neįskaičiuojama į dienas skaičiuojamą terminą.

b) Terminas neskaiciuojamas asmens, kuris prarado savo procesinį veiksnumą būti bylos šalimi arba veikti teisme, atžvilgiu (CPK 119 straipsnis).

c) Jeigu nauja šalis, teisinis atstovas arba šalies globėjas įstoja į bylą, jo atžvilgiu terminas pradedamas skaičiuoti iš naujo nuo to momento, kai jis įstojo į bylą (CPK 120 straipsnis).

d) Laikoma, kad termino buvo laikomasi, jeigu atitinkamas veiksmas teisme buvo atliktas arba dokumentas institucijai, kuri yra įpareigota jį įteikti, perduotas paskutinę termino dieną (CPK 121 straipsnio 5 dalis).

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Terminas pradedamas skaičiuoti kitą dieną po dienos, kurią įvyko termino pradžią nulėmęs įvykis.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Ne.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Ne.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Terminai skaičiuojami kalendorinėmis dienomis.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Savaitėmis, mėnesiais ir metais nustatyti terminai taip pat skaičiuojami kalendorinėmis dienomis.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Savaitėmis, mėnesiais arba metais nustatyti terminai baigiasi tą pačią dieną, kaip ir diena, kurią įvyko termino pradžią nulėmęs įvykis, o jeigu mėnuo tokios dienos neturi, tuomet terminas baigiasi paskutinę mėnesio dieną. Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį arba švenčių dieną, paskutinė termino diena yra iš karto po tos dienos einanti darbo diena (CPK 121 straipsnis).

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Jeigu įstatyme nenustatytas veiksmo atlikimo terminas, jį nustato teismas, jei jo to prašoma. Teismas taip pat gali pratęsti savo nustatytą terminą (CPK 118 straipsnio 2 dalis).

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Skundas pateikiamas per 15 dienų nuo sprendimo įteikimo teismui, kuriam adresuotas skundas (CPK 362 straipsnis).

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Taip, tačiau tai taikoma tik terminui, susijusiam su informacinio pobūdžio apklausa.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Termino nesilaikymo pasekmė – termino praleidimas.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisiu gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Teismas gali nepaisyti termino praleidimo, jeigu jis buvo praleistas dėl pateisinamos priežasties, kuri užkirto kelią šaliai arba jos atstovui atlikti veiksmą, kurį atlikti ji (jis) turėjo teisę. Prašymą privaloma pateikti per 15 dienų nuo kliūties išnykimo momento, o praleistas veiksmas turi būti atliekamas tuo metu (CPK 122 straipsnis). Teismas turi visišką diskreciją įvertinti, ar priežastis, dėl kurios šalis arba jos atstovas praleido teisės aktais nustatytą terminą, yra pateisinama.

Paskutinis naujinimas: 14/01/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.